

Tvedestrand kommune

Økonomiplan 2020-2023 Budsjett 2020 – rådmannens forslag

Foto: Stein Harald Øigård, Agderposten

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1. INNLEDNING	4
2. UTGANGSPUNKT OG RAMMER FOR BUDSJETTARBEIDET	5
2.1 GJELDENE ØKONOMIPLAN OG UTKAST TIL HANDLINGSPLAN	5
2.2 STATSUDSJETTET	5
2.3 KORT OM KOMMUNELOVENS REGLER KNYTTET TIL BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN	5
3. HOVEDBILDER	6
3.1 EN KOMMUNE I UTVIKLING	6
3.2 HVA SKJER MED HANDLINGSROMMET FOR KOMMUNAL SEKTOR OG FOR TVEDESTRAND?	6
3.3 HVORDAN SER TVEDESTRANDS-BILDET UT I PLANPERIODEN -SAMMENDRAG	8
4. HOVEDSTRATEGI	10
4.1 MÅLSETTING OG FORUTSETNINGER	10
4.2 STRATEGI	10
4.3 SATSINGSOMRÅDER OG NEDSTYRINGER	11
4.4 RISIKOELEMENTER	14
4.5 UTVIKLING FRA BUDSJETT 2019 TIL BUDSJETT 2020	15
4.6 BRUK AV EIENDOMSSKATT	16
5. STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART	17
5.1 MÅLEKART FOR KOMMUNEN	17
5.2 HANDLINGSREGLER	18
5.3 ORGANISERING AV ARBEIDET MED ØKONOMIPLAN OG BUDSJETT	19
6. STATSUDSJETTET	20
6.1 OMTALE AV DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUNESektoren	20
7. DRIFT	24
7.1 HOVEDOVERSIKT, BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT	24
7.2 HOVEDOVERSIKT DRIFT, NETTO FORDELING TIL SEKTORER	28
7.3 VIDEREFØRING AV DAGENS DRIFT – KONSEKVENJUSTERT BUDSJETT	28
7.4 DRIFTSTILTAK I SEKTORENE	32
7.4.1 Sektor 100 Rådmann og politiske styringsorganer	32
7.4.2 Sektor 105 Administrativ støtteenhet	32
7.4.3 Sektor 110 Barnehageenheten	33
7.4.4 Sektor 115 Tvedestrandskolen	34
7.4.5 Sektor 120 Plan, miljø og eiendom	35
7.4.6 Sektor 125 Teknisk drift	38
7.4.7 Sektor 130 Omsorg og rehabilitering	39
7.4.8 Sektor 135 Oppfølgingsenheten	40
7.4.9 Sektor 140 Familiehuset – Ressurscenter for barn og unge	41
7.4.10 Sektor 145 NAV	42
7.4.11 Sektor 150 Kirke og tros- og livssynssamfunn	43
7.4.12 Sektor 160 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør, premieavvik og omstillingstiltak	43
7.4.14 Vurdering knyttet til kunstnerisk utsmykning	47
7.5 SAMLEDE DRIFTSINNTEKTER OG – UTGIFTER	48
7.6 LIKVIDITET	49
8. INVESTERING	50
8.1 SAMLET OVERSIKT OVER INVESTERINGER MED FINANSIERING (SKJEMA 2A)	50
8.2 NÆRMERE OM DE ENKELTE INVESTERINGSPROSJEKTENE (SKJEMA 2B)	50
8.3 FINANSIERING AV INVESTERINGENE	60
8.4 UTVIKLING AV LÅNEGJELD	61
9. SEKTORENES ANSVARSOMRÅDER	62

9.1	INNLEDNING	62
9.2	SEKTOR 100 RÅDMANNEN OG POLITISKE STYRINGSORGANER	63
9.3	SEKTOR 105 ADMINISTRATIV STØTTEENHET	66
9.4	SEKTOR 110 BARNEHAGEENHETEN	69
9.5	SEKTOR 115 TVEDESTRANDSKOLEN	71
9.6	SEKTOR 120 PLAN, MILJØ OG EIENDOM	75
9.7	SEKTOR 125 TEKNISK DRIFT	78
9.8	SEKTOR 130 OMSORG OG REHABILITERING	81
9.9	SEKTOR 135 OPPFØLGINGSENHETEN	84
9.10	SEKTOR 140 FAMILIEHUSET	87
9.11	SEKTOR 145 NAV	90
9.12	SEKTOR 175 KIRKE OG TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN	92
9.13	SEKTOR 160 TILLEGGSBEVILGNINGER, LØNNSOPPGJØR, PREMIEAVVIK OG OMSTILLINGSTILTAK	93
10	SØKNADER FRA ORGANISASJONER.....	95
10.1	SØKNADER FRA ORGANISASJONER	95
VEDLEGG	97	
1.	DRIFTSBUDSJETT VANN, AVLØP OG FEIING 2018-2023	97
2.	AVGIFTER, BETALINGSSATSER OG GEBYRER	99
3.	GEBYRER RTA	102
4.	PROGNOSEMODELL KS, SKATT OG RAMMETILSKUDD	105
5.	SØKNADER FRA ORGANISASJONER	106

1. INNLEDNING

Rådmannen legger med dette frem forslag til økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020. Handlingsplan 2019-2022 legges frem som eget dokument og sak, og behandles sammen med økonomiplan og budsjett i kommunestyrets desembermøte.

Årsbudsjettet for 2020 er et bindende dokument hvor kommunestyret fastsetter bevilgningene for neste års drift og investeringer. Økonomiplanen viser konsekvensene av bevilgningene og prioriteringene over en fireårsperiode, men er ikke bindende på samme måte som årsbudsjettet. Orientering om betalingssatser, søknader, oversikter m.m. følger som vedlegg. Handlingsplanen viser hovedmålsetting, hovedstrategi og hovedsatsingsområdene som legges til grunn de neste fire årene.

Rådmannen har etter lovverket ikke noen selvstendig innstillingsrett eller plikt til å legge fram budsjett og økonomiplan i balanse. Kommunens delegasjonsreglement sier at saker som framlegges til behandling i folkevalgte organer, skal være utredet av rådmannen. I kommunens økonomireglement sies det at «Rådmannen utarbeider et balansert forslag til økonomiplan og årsbudsjett til formannskapet». Deretter er det etter kommuneloven formannskapet som er gitt myndigheten til å avgi den endelige budsjettinnstillingen til kommunestyret. Formannskapet avgir sin innstilling 03.12.19, denne legges ut til offentlig ettersyn før kommunestyret har sluttbehandling i møte 17.12.19.

Utgangspunktet for rådmannens budsjett- og økonomiplanarbeid er gjeldende økonomiplan, se K-sak 113/18 og føringene i K-sak 71/19 Handlingsplan 2020-2023 – Høringsutkast. Rådmannen har lojalt fulgt opp disse vedtakene og føringene i forslaget som nå legges fram. Statsbudsjett for 2020 gir også klare rammer for kommunens budsjett for 2020. Reglene for budsjett- og økonomiplan er gitt i kommunelovens kapittel 14, Økonomiforvaltning.

Den administrative budsjett- og økonomiplanprosessen i Tvedestrand og i mange andre kommuner har denne høsten vært særdeles krevende. For Tvedestrands del kanskje den mest krevende på 2000-tallet. Budsjettarbeidet har også vært sammenfallende med andre oppgaver som vanskelig kan utsettes (valg og iverksetting av nytt politisk regime, innføring av nye datasystemer, omstillingsarbeid) og en har tidsmessig kommet noe «bakpå». Et saldert (balansert) forslag var ikke klart før i siste liten. Dette har gitt stort arbeidspress på sentrale medarbeidere, og mindre tid enn ønskelig til involvering rundt forslag til budsjettmessige tiltak og til endelig utforming av budsjettdokumentene.

Rådmannen opplever det som lite lystelig å presentere årets forslag til budsjett og økonomiplan. Opplegget for budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 er meget stramt og krevende og med lite handlingsrom, spesielt fra 2021. For å få saldert budsjett- og økonomiplanopplegget innebærer dette omprioriteringer og en rekke grep eller tiltak, mange av de vil oppfattes som negative, og det vil være betydelig med usikkerhet og risiko knyttet til dette opplegget.

Tilslutt er det likevel viktig å minne hverandre om at kommunen i 2020 og resten av økonomiplan-perioden skal yte tjenester for store beløp, og grunnfjellet i de kommunale tjenestene vil bli opprettholdt. Det er også på sin plass å påpeke alle de store offentlige utbyggingsprosjektene som har skjedd/er på gang i Tvedestrand, og som legger grunnlag for konkurransekraft og framtidig vekst. Det er trolig grunnlag for å si at Tvedestrand nå kan ha utviklings- og vekstmuligheter en så langt i moderne tid ikke har hatt. En kan si som i visa Urmageren fra Tvedestrand, «det har kje hendt før nedi Tvedestrand».

Rådmannen vil med dette takke alle som har lagt ned en stor innsats for å komme i mål i en krevende budsjettprosess, og nå overrekkes «stafettpinnen» til kommunens politikere.

Tilslutt en erkjennelse som har avtegnet seg under budsjettarbeidet og økonomifokuset, det er den såkalte Nikita Khrustsjovs lov: Økonomi er et fag som ikke har særlig respekt for ens ønsketenkning!

Tvedestrand 12.november 2020
Jarle Bjørn Hanken
Rådmann

Øyvind Johannesen
Ass. rådmann

2. UTGANGSPUNKT OG RAMMER FOR BUDSJETTARBEIDET

2.1 Gjeldende økonomiplan og utkast til handlingsplan

Et vesentlig utgangspunktet for rådmannens budsjett- og økonomiplanarbeid er gjeldende økonomiplan, se K-sak 113/18 og K-sak 71/19 Handlingsplan 2020-2023 – Høringsutkast.

Økonomiplanen viderefører det såkalte «Utviklingsalternativet» hvor de siste større investeringsprosjektene i denne strategien, barnehage på Bronsbu og ny barneskole, skulle slutføres i 2022 og 2023. For å kunne gjennomføre strategien og investeringene forutsatte økonomiplanen betydelig med omstillinger i den kommunale driften og organisering, dette skulle gi innsparinger på ca. 12 mill. kroner i løpet av perioden 2020-2022. Videre ble det lagt til grunn at strukturendringer i den kommunale barnehage- og skolestrukturen skulle få ned driftsutgiftene med om lag 9 mill. kroner ved utgangen av 2022-2023.

I K-sak 71/19, «Utkast til «Handlingsplan 2020-2023» som var på høring til 11.11.2019, opprettholdt kommunestyret «Utviklingsalternativet» med den framdrift og de forutsetninger som økonomiplan 2019-2022 var basert på. I vedtaket ble det sagt følgende: «Utkast til «Handlingsplan 2020-2023» legges til grunn for rådmannens arbeid med budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023, med utgangspunkt i alternativ 1». Alternativ 1 innebærer et høyt investeringsnivå og stort fokus på å effektivisere driften, dvs. videreføre tempoet i «Utviklingsalternativet».

Det økonomiske bildet har forverret seg slik at samlet innsparingskrav ved å gjennomføre utviklingsalternativet ligger nå på om lag 30 til 40 mill. kroner i planperioden, jf. høringsutkast til handlingsplan 2020-2023.

2.2 Statsbudsjettet

Statsbudsjettet gir rammer for kommunens budsjettarbeid. Nærmere informasjon om statsbudsjettet gis i kapittel 6.

2.3 Kort om kommunelovens regler knyttet til budsjett og økonomiplan

Det er kommunestyret som selv vedtar budsjett og økonomiplan før årsskiftet hvert år. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunens planer skal følges opp. Økonomiplanen og budsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og vise utviklingen i den kommunale økonomien inkl. gjeldsutviklingen. Både budsjett og økonomiplan skal deles i en driftsdel og en investeringsdel, settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underliggende organer.

Den nye kommuneloven sier også at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Dette markerer lovens ideal og kommunestyrenes ansvar for langsiktig forvaltning, men det gir ingen fasit på hva som er god langsiktig forvaltning. Det er med andre ord rom for politisk skjønn. Det vises ellers til kapittel 5.2 om handlingsregler.

3. HOVEDBILDER

3.1 En kommune i utvikling

Det skjer nå mye positivt i Tvedestrand! I inneværende år er ny E18 til Arendal og ny fylkesvei 410 mellom Glastad og Grenstøl tatt i bruk. Korridor for ny E18 østover er avklart. Kommunens store nye næringsarealer tas også i bruk og det bygges mye ny infrastruktur. På Gjeving ble det nye Kystkultursenteret innviet i sommer. Det er relativt lav arbeidsledighet og god aktivitet i lokalt næringsliv rundt om i kommunen. Det har aldri vært større kommunal velferdsproduksjon og sysselsetting. Neste år tas den fantastiske nye videregående skolen med den tilhørende kommunale idrettsparken i bruk, og kommunen får også nye muligheter ved overtakelse av det gamle videregående skoleanlegget. Og i løpet av den første halvdel av det neste tiåret planlegges det stor ny kommunal barnehage på Bronsbu, ny barneskole for hele kommunen, og kanskje er også ny E18 østover mot Risør/Gjerstad i gang eller på plass.

Det som nå skjer og skal skje i Tvedestrand legger grunnlag for konkurransekraft og framtidig vekst. Det gir forenklet og forkortet tilgang til større arbeidsmarkeder og knytter oss nærmere den såkalte Agderbyen hvor landsdelens vekstkraft ligger. Det legger grunnlag for mer lokal sysselsetting av både midlertidig og mer permanent karakter, det konsoliderer og gir vekstmuligheter for kommunens nest største arbeidsplass (den videregående skolen). Våre innbyggere får gleden av nye moderne bygg og anlegg med de muligheter for aktiviteter som dette gir. Det er trolig grunnlag for å si at Tvedestrand nå kan ha utviklings- og vekstmuligheter en så langt i moderne tid ikke har hatt. En kan si som i visa Urmageren fra Tvedestrand, «det har kje hendt før nedi Tvedestrand».

Men utviklingen vi nå ser og den utviklingen som kan komme er ikke noe som har kommet av seg selv. Store statlige, fylkeskommunale og kommunale satsinger og investeringer ligger til grunn. Det har vært jobbet målrettet i årevis for å få til det som nå har skjedd/er i ferd med å skje. Uten kommunestyrets såkalte «utviklingsalternativ» med bl.a. innføring av eiendomsskatt, hadde det som har skjedd av kommunale satsinger ikke vært mulig å gjennomføre.

3.2 Hva skjer med handlingsrommet for kommunal sektor og for Tvedestrand?

Samtidig som vi lokalt har den situasjonen eller det positive bildet som er omtalt i 2.1, ser vi nå konturene til et noe nytt og strammere økonomisk bilde for kommunesektoren og for Tvedestrand kommune.

Kommunesektoren har i de siste årene (siden 2015) samlet sett hatt gode resultater, resultater som har vært over de statlige anbefalingene. Svært gode skatteinntekter og ikke bare villet politikk er nok en ikke uvesentlig forklaring. Antall kommuner på Robek (Register om betinget godkjenning og kontroll) var i juli på 10, det laveste i registerets historie. Det høyeste nivået hadde vi i 2004 hvor 118 kommuner var på Robek, noe som utgjorde over fjerdedelen av norske kommuner.

KS (Kommunesektorens interesseorganisasjon) forventer nå noe nedgang i kommunenes driftsresultater, og sier at «flere kommuner opplyser at de styrer mot store overforbruk i 2019».

Rådmannen registrerer at høstens budsjett- og økonomiplanarbeid i mange kommuner synes å være betydelig vanskeligere enn i de senere årene. For noen kommuner ser det ut til å være økonomiske utfordringer i en størrelsesorden en kanskje ikke har hatt før eller på svært lang tid. En rekke avisoppslag og kontakt med andre kommuner indikerer eller bekrefter dette. Hovedbildet er en kraftigere og raskere forverring i de kommunale økonomiene enn hva en tidligere har forutsett.

Den administrative budsjett- og økonomiplanprosessen i Tvedestrand kommune har denne høsten også vært særdeles krevende. Tvedestrand kommunes økonomi har i moderne tid aldri vært særlig romslig, men det utfordringsbildet for økonomiplanperioden en nå har arbeidet med er kanskje den mest krevende på 2000-tallet. To uker før budsjettpresentasjonen viste tallene for perioden en samlet

underbalanse på rundt 60 million kroner! Et vesentlig spørsmål blir da; hva er det som skjer, hvorfor blir det slik? Nedenfor er det, ikke uttømmende, satt opp en del sentrale forklaringer, noen av disse gjelder for mange kommuner, noen mer spesifikt for Tvedestrand kommune:

- **Begrenset vekst:** Statsbudsjettet for 2020 legger opp til en begrenset vekst i kommunal sektor, med vekst i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner (0,3 %). Dette er i nedre del av det intervallet som inntektsvekst som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2020. Veksten for Tvedestrand kommune (nominelt) er på 1,7 %, noe som er enda lavere enn snittet for Agderkommunene som er på 2,3 %. Når beregnet pris- og lønnsvekst (deflator) for 2020 er på 3,1 % blir det ett udekket gap. For Tvedestrand innebærer statsbudsjettet ca. 3 mill. mindre inntekter i 2020 enn det som gjeldende økonomiplan var basert på.
- **Endrede rammevilkår:** Regjeringen legger opp til at maksimalsatsen for eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer skal være på 5 promille fra 2020. I regjeringsplattformen er det også lagt opp til at maksimalsatsen skal ytterligere settes ned med en promille fra 2021. En slik endring i rammevilkårene for eiendomsskatten gir konsekvenser for mange kommuner inkl. Tvedestrand hardt. Gjeldende økonomiplan var basert på 5 promille eiendomsskatt fra 2021. Når dette trolig ikke kan gjennomføres vil det i den kommende økonomiplanperioden innebære et samlet inntektstap på over 18 million kroner i årene 2021-2023. For Tvedestrand er det heller ikke mulig med avbøtende tiltak som ny taksering.

Det er også større og mindre endringer i andre rammevilkår som f.eks. ny bemanningsnorm i barnehager fra 2019 som ikke er fullfinansiert. Endret regelverk i 2018 for arbeidsavklaringspenger fra NAV er det dokumentert har ført til en klar økning i antall personer som mottar sosialhjelp og dermed økte utgifter i mange norske kommuner. Dette er også et bilde en tydelig ser her lokalt. Staten har bare gitt en liten økonomisk kompensasjon knyttet til dette.

- **Demografiendringer/vekst i omsorgstjenester:** Tvedestrand og mange andre kommuner opplever nå stadig større press på pleie- og omsorgstjenestene. KS sier også at pleie- og omsorgsutgiftene nå «spiser» mer av det kommunale handlingsrommet. KS viser f.eks. til at det i 2018 (på landsplan) var et økt forbruk på nesten 6,1 million timer til pleie- og omsorgstjenester for 0-66 åringer. Bare i underkant av 5 % av denne timeveksten var relatert til befolkningsvekst. Nettoutgiftene til pleie- og omsorgstjenester i kommunene økte med ca. 8 % på ett år! Endret demografi med flere eldre, kortere liggetid på sykehus, mer komplekse sykdomsbilder er noen mulige forklaringer på denne utviklingen. Aldersgruppen 67-79 år i Tvedestrand har alene økt med nesten 50 % i perioden 2010-2018! I Tvedestrand har en de siste par siste årene opplevd betydelig økt press både i forhold til institusjons- og hjemmebaserte tjenester. Dette gjenspeiles også med økte, men ikke nødvendigvis tilstrekkelige, ressurser i forslaget til budsjett og økonomiplan.

I tillegg til flere eldre i kommunen har en også en demografisk utvikling hvor flere unge med redusert funksjonsevne skal bosettes i egen bolig. Dette innebærer en ikke ubetydelig utgiftsvekst for de kommunale tjenestene i økonomiplanperioden.

- **Levekårsutfordringer:** Tvedestrand har i langt tid, i likhet med flere andre kommuner på Agder, hatt betydelige levekårsutfordringer. Disse utfordringene har vist seg å vedvare over tid. Tydelige indikatorer for Tvedestrands del er f.eks. innbyggere på sosialhjelp, barnefattigdom, uføregrad, arbeidsledighet, lavt utdanningsnivå, psykiske lidelser. Sysselsettingsgraden i Tvedestrand (2017-tall) var f.eks. på 56,7 %, noe som var den nest laveste på Agder. Våre levekårsproblemstillinger gir kommunen et høyere utgifts-bilde på flere områder enn i sammenlignbare kommuner rundt om i landet, f.eks. ser en dette på sosialhjelps-utbetalingene. Levekårsutfordringer har i mange år vært med å gi kommunen begrenset økonomisk handlingsrom, og det er ikke realistisk at dette bildet vil bli endret vesentlig med det første. Vi har de innbyggerne vi har, og med de utfordringene de har!
- **Gjeldsutvikling:** Gjeldsnivået i norske kommuner vokser stadig, gjeldsveksten i 2019 ser ut til å bli signifikant høyere enn i de foregående årene. Brutto gjeld i kommunene har doblet seg i løpet av en ti års periode. Også i Tvedestrand øker nå gjelden markert, og den vil fortsette å øke betraktelig i hele den kommende økonomiplanperioden. Dette betyr økte årlige utgifter til renter og avdrag. I 2023 skal det betales nesten 52 million kroner i renter og avdrag, det

innebærer en økning på nesten 18 million kroner fra 2019. I tillegg økes også kommunens risikoeksponering ved evt. økt rentenivå.

Et grunnleggende spørsmål er om kommunesektoren vil ha økonomi til bærekraftige velferdstjenester i de neste ti-årene som kommer? Vil Tvedestrand og andre kommuner klare å takle de demografiske endringene (færre barn, flere eldre) og fortløpende omprioritere ressursbruken, dvs. å klare øvelsen som kan betegnes som å «Danse med demografien»? Eller må vi som samfunn akseptere å bruke mer av fellesskapets ressurser på kommunal sektor?

3.3 Hvordan ser Tvedestrands-bildet ut i planperioden -sammendrag

Hva slags bilder er det da som avtegner seg i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan? Hvordan ser det ut, hvilke investeringer og hvilke pluss/minus-tiltak foreslås?

Opplegget for budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 er svært stramt og krevende og med lite handlingsrom, spesielt fra 2021. Denne situasjonen avtegner seg uansett hvordan en snur og vender på det, og er ikke særlig forskjellig uansett hvilket av de to utviklingsalternativene som er skissert i utkastet til handlingsplan (K-sak 71/19) en velger. For å få saldert budsjett- og økonomiplanopplegget innebærer dette omprioriteringer og en rekke grep eller tiltak, mange av de vil oppfattes som negative. Gjennomføring av tiltakene må ha et hovedfokus både politisk og administrativt, og vil dermed gi klare føringer på prioriteringer i de nærmeste årene.

Usikkerhetene og risikoene i dette budsjett- og økonomiplanopplegget er mange og noen til dels store.

Nedenfor er det listet opp en del av det sentrale innholdet i budsjett- og økonomiplanopplegget (ikke uttømmende):

- Investeringsopplegget i planperioden er ambisiøst og er basert på gjeldende økonomiplan og kommunestyrets «bestilling» og tidsplan i K-sak 71/19 og vil slutføre og understøtte det som er skissert i kap. 2.1. Dette innebærer i korte trekk ferdigstilling av Tvedestrand idrettspark, A67 Tvedestrand næringspark og tidligere skisserte infrastrukturtiltak. Videre skal nye boliger til unge med funksjonsnedsettelse stå ferdig i 2021, ny barnehage på Bronsbu i 2022 og ny barneskole i 2023. I tillegg er det også en del betydelig mindre investeringstiltak i perioden, og det forutsettes at kommunen selger tomter og etter hvert bygg som delfinansiering. For de største prosjektene er det beregnet interne byggelånsrenter som inntektsføres i driften. For nærmere detaljer om investeringsopplegget vises det til kapittel 8, Investeringer.
- Eiendomsskatten foreslås økt til 5 promille for 2020, gjeldende økonomiplan skisserte en økning til 4,5 promille. Å øke fra 4 til 5 promille gir en økt inntekt på over 6 million kroner for dette året. Fra 2021 settes eiendomsskatten ned igjen til 4 promille, dette fordi en regner med at det fra dette året vil bli innført en lovregel som innebærer at 4 promille blir makssatsen for eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.
- Det foreslås å bruke til sammen nesten 6,7 million kroner av disposisjonsfond i perioden 2021-2023 for å saldere økonomiplanopplegget. Dette tærer selvsagt på våre reserver og gir mindre buffere til f.eks. å dekke opp for uforutsette situasjoner og eventuelle underskudd i perioden.
- Det må gjennomføres betydelig med innsparings-/endringstiltak i driften i perioden. Svært mange av disse tiltakene vil få personal-/sysselsettingsmessige konsekvenser. Det budsjetteres med årlige vakanser og totalt sett skal det tas bort om lag 30 årsverk i perioden. Dette tallet er inklusiv de årsverkene som det beregnet kan innspares ved nedlegging av barnehager og skoler ved opprettelse av barnehagen på Bronsbu og ny barneskole. Gjennomføring av etablering av ny barnehage og ny barneskole betinger, som vedtatt i gjeldende økonomiplan, at 2-3 gamle barnehager og alle dagens barneskoler legges ned i perioden. Mange av innsparingstiltakene er på «skissestadiet» og vil kreve mye videre arbeid, forhandlinger og/eller dialog med tillitsvalgt mv. før de kan realiseres. Rådmannen har som målsetting av reduksjoner i bemanningen skal skje gjennom naturlig avgang, ved turnover eller ved omplasseringer. Men, rådmannen kan ikke garantere at det *ikke* blir aktuelt med oppsigelser. Oversikt over alle foreslåtte tiltak vises som vedlegg til budsjettkommentarene.

- Samtidig som mange årsverk må tas bort, vil det også måtte opprettes om lag 17 nye årsverk innen prioriterte områder. Dette er f.eks. lovpålagt stilling som psykolog, driftspersonale til Tvedestrand Idrettspark, og ikke minst flere faste stillinger innen våre omsorgstjenester og personale til bemanning av nye boliger for unge med funksjonsnedsettelse (habiliterings-tjenester).
- Det blir noe endring i de kommunale avgiftene i perioden, kloakkavgiftene vil gå ned mens det er behov for å justere vannavgiftene opp. Samlet sett vil avgiftsnivået bli på samme kronemessige nivå som i dag. Ulike betalingssatser er justert for prisvekst. Det er ikke foreslått endringer i parkeringsavgiftene, ei heller foreslått gratisperioder.
- De stramme budsjettoppleggene innebærer at «strikken strekkes langt» med tanke på inntektsanslag, og utgiftsanslagene er satt stramt. Det er ikke rom for mye uforutsette hendelser, eller endring i rammevilkår. Risikoelementene er i budsjettopplegget er mange og til dels relativt store.
- Kommunens investeringer i perioden er for det meste lånefinansiert, og lånegjelden vil øke betydelig i perioden. Dette gir klare bindinger for kommunens handlefrihet i flere ti-år framover, og stor gjeld øker også kommunens risikoeksponering mtp. evt. økt rentenivå. De største investeringene i perioden, ny barnehage og ny barneskole, finansieres i stor grad av reduserte driftsutgifter og vil dermed ikke belaste driften i stor grad. Men, disse to prosjektene betyr betydelig økt lånegjeld bidrar dermed i vesentlig grad til den økte risikoeksponeringen.
- Netto driftsresultatene i perioden er negative og er i dette opplegget på hhv. -0,1 %, -0,8 %, -0,9 % og -0,7 %. Dette er langt unna det fra statens side anbefalte nivå på årlig +1,75 %. De finansielle måltall som er satt opp i disse budsjettkommentarene ender i hele perioden i stor grad på røde tall, dvs. at de tydelig viser et bilde av en kommune med veldig lite handlingsrom framover.

4. HOVEDSTRATEGI

Det vises til høringsutkast og rådmannens forslag til Handlingsplan for 2020-2023 for mer detaljerte beskrivelser av målsetninger, strategier og satsningsområder, som er lagt til grunn for budsjettarbeidet.

Kommunestyrets flertall gav rådmannen klare signaler, da de behandlet høringsutkastet til Handlingsplan 2020-2023 i september 2019. Det betyr i klartekst å gjennomføre utviklingsalternativ 1 med høyt investeringsnivå og store omstillingsprosjekter for å tilpasse den kommunale driften til de økonomiske rammevilkårene. Det betyr m.a. å bygge nye barneskole i planperioden for hele kommunen som erstatning for de 4 barneskolene (Tvedestrand, Holt, Dypvåg og Songe skoler).

4.1 Målsetting og forutsetninger

Kommunens primære oppdrag er å gi dagens og fremtidige innbyggere kommunale tjenester med god kvalitet gjennom effektiv ressursutnyttelse, og å legge til rette for fremtidig vekst, utvikling og bærekraft.

Hovedmålsettingen for kommunen er, jfr. vedtatt kommuneplans samfunnsdel 2018-2030 og utkast til handlingsplan 2020-2023:

- Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion
- Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser
- En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet
- Gode levekår

Som det fremkommer i utkast til Handlingsplan for 2020-2023 må det i denne planperioden gjennomføres svært vanskelige og utfordrende prioriteringer, pga. forverring av kommunens økonomiske rammevilkår, sentralt fastsatte normer og økt behov for kommunale tjenester på flere området. Økt behov for kommunale tjenester skjer som følge av demografiutviklingen og levekårsutfordringene i kommunen.

I tillegg til å gjennomføre et høyt og krevende investeringsprogram, er kommunen også i full gang med å gjennomføre et større utviklings- og omstillingsprosjekt for å tilpasse driften av kommunen til det nye utfordringsbildet og krav til stadig større effektivitet.

Oppsummert er det økonomiske utfordringsbilde for driften av kommunen i denne planperioden på opp mot 30-40 mill.

4.2 Strategi

I tråd med de klare politiske føringene, jfr. sist vedtatte økonomiplan og utkast til handlingsplan, er det lagt til grunn utviklingsalternativ 1 med høyt investeringsnivå i planperioden. Utviklingsalternativet legger stor vekst på investeringer og satsninger innenfor følgende tre hovedområder:

- Barn og unge
- Infrastruktur og næringsutvikling
- Idrett, folkehelse og kultur

Demografiutviklingen og kommunens levekårsutfordringer gjør også at kommunen får økte utgifter i planperioden innenfor følgende områder:

- Eldreomsorg, økt volum
- Personer med nedsatt funksjonsevne, økt volum og tilbud
- Psykisk helse, økt volum
- Sosialhjelp, økt volum m.a. som følge av statlige innstramminger i NAV-ytelser.

Investeringer innenfor skole- og barnehagesektoren medfører store strukturelle endringer i m.a. skolestrukturen i planperioden. Det skal bygges ny barnehage på Bronsbu med 6 avdelinger, som skal erstatter de tre barnehagene i sentrum vest; Skriverstua, Villa Utsikten og Bøklia. Det skal bygges ny barneskole for hele kommunen som erstatter de fire barneskolene Tvedestrand, Holt, Dypvåg og

Songe. Dette er krevende omstillinger som omfatter reduserte årsverk opp mot 10 i planperioden, og det skal bygges nye kulturer og strukturer gjennom disse store omstillingene på dette området.

I tillegg har kommunestyret i oktober 2019 vedtatt ny organisasjons- og ledelsesstruktur som skal iverksettes i løpet av 2020. Der skal det over en tre årsperiode hentes ut økonomiske gevinster tilsvarende en reduksjon på omlag 6 årsverk.

Ellers er det sterkt fokus på å få stabilisert og på sikt å få ned bruken av sosialhjelp i planperioden gjennom diverse strategiske og praktiske tiltak innenfor dette området. Dette er et svært krevende og utfordrende m.a. som følge av levekårsutfordringene i kommunen og statlige innstramminger på NAV-ytelser.

Generelt ligger det også klare målsetninger om å stadig effektivere den kommunale driften gjennom gevinstrealisering og «smartere» måter å jobbe på. Staten forventer at kommunene effektiviserer med omlag 0,5 % hvert år. For Tvedestrand kommune utgjør det omlag 2,5 mill. kroner i reduksjon pr. år.

4.3 Satsingsområder og nedstyringer

Kommunens satsningsområder er tydelig nedfelt i utviklingsalternativ 1 i utkast til Handlingsplan for 2020-2023. Det betyr et svært høyt investeringsnivå med m.a. bygging av ny barneskole for hele kommunen i planperioden.

Samlet investeringsnivå i perioden er på omlag 474,5 mill. kroner. Samlet låneopptaket til investeringer er på omlag 328,2 mill. kroner. I tillegg tas det opp lån på 100 mill. kroner i planperioden til formidlingsutlån.

De største investeringene i planperioden er følgende prosjekter:

- Tvedestrand idrettspark, kostnadsramme på 230 mill. kroner, som er satt opp med avsluttende midler på omlag 45,2 mill. kr. i løpende priser i første del av planperioden. Prosjektet er ferdig til bruk 01.08.2020.
- Boliger for personer med nedsatt funksjonsevne, antall boenheter åtte, kostnadsramme på 45,9 mill. kroner i løpende priser. Prosjektet er planlagt ferdig til bruk 01.01.2022 (omlag 4 måneder senere enn tidligere lagt til grunn).
- Barnehage på Bronsbu på 6 avdelinger som erstatning for tre gamle barnehager i sentrum vest, kostnadsramme på 59,5 mill. kroner i 2020-priser. Prosjektet er planlagt ferdig til bruk 01.08.2022.
- Barneskole for hele kommunen for opptil 525 elever (3 parallell) som erstatning for fire barneskoler. Ny, nedjustert, kostnadsramme på 257 mill. kroner i 2020-priser. Prosjektet er planlagt ferdig til bruk 01.08.2023.
- VA-investeringer i hele planperioden på omlag 41,3 mill. kroner.
- Tak og tårn på Holt kirke, utbedringer, på omlag 8,5 mill. kroner i planperioden (kostnadsramme på 10 mill. kroner. Forventning om bidrag fra Holt menighetsråd på 1,5 mill. kroner).

Finansering av VA-investeringene dekkes av vann- og kloakkavgiftene, som samlet ikke økes nominelt i planperioden. De holdes på 10.500 kroner inkl. moms i hele planperioden (vann, kloakk og feiing). Vannavgiften settes opp og kloakkavgiften settes ned, se egen oversikt.

For andre avgifter og betalingssatser er det kun mindre prisjusteringer i tråd med pris- og lønnsutviklingen.

Rådmannens ledergruppe har arbeidet med investerings- og driftsbudsjettet ut fra de forutsetningene som er skissert i utkast til Handlingsplan for 2020-2023. Prosjekteringsgruppa i kommunen har vært involvert i utarbeidelse av investeringsbudsjettet. For rådmannens ledergruppe har det vært et svært krevende arbeid å få balanse i budsjett og økonomiplan.

For å få balansert budsjettet er det lagt til grunn følgende hovedgrep utover enkelte andre tiltak i hver enhet, se egen tiltaksversikt:

- Øke eiendomsskatten fra 4 til 5 o/oo i 2020 gir en økt inntekt på 6,2 mill. kroner. I tråd med regjeringens signaler i statsbudsjettet for 2020 er satsen satt ned igjen til 4 o/oo fra 2021.

- Ny skolestruktur med en barneskole for hele kommunen (beholder avdelingen på V-Sandøya) med reduserte utgifter på 4,3 mill. kroner i 2023. Forventet årlig innsparing på omlag 10 mill. kroner fra 2024.
- Ny barnehagestruktur i sentrum vest med forventet innsparing på omlag 1,4 mill. kroner pr. år fra 2023, og med 0,6 mill. kroner høsten 2022.
- Redusert med en barnehageavdeling fra høsten 2022 som følge av prognose med færre barn. Dette gir en reduksjon på 2,4 mill. kroner fra 2023 og 1,1 mill. for høsten 2022. Det er også forventet et mer optimalisert barneopptak og utnyttelsesgrad, slik at driftsutgiftene pr. barn blir redusert i både de kommunale og private barnehagene med omlag 0,9 mill. fra 2021.
- Ny organisasjons- og ledelsesstruktur innføres i 2020, som forventer å gi en innsparing på 4,5 mill. kroner pr. år fra 2022, og 3 mill. kroner i 2021.
- Effektiviseringskrav, generelt, for hele den kommunale driften med 2 mill. i 2020 og 2021 og økende til 3,5 mill. kroner i 2022 og 4,5 mill. kroner i 2023.
- Forventet lavere lønnsoppgjør i 2020 og ingen lønnsoppgjør dette året, ned fra 3,6 til 3,3 % lønnsøkning i 2020, reduserte utgifter med 1,1 mill. fra 2020.
- Vakanser, begrensinger i ansettelser gjennom året, med en forventning om å reduserte lønnsutgiftene med 1,8 mill. kroner pr. år i hele planperioden.
- Reduksjon generelt på renhold og vaktmestere med 1,5 årsverk fra 2020, som en reduksjon på 0,9 mill. kroner pr. år i perioden 2020-2022.
- Fritidsklubbens åpningstid er halvert, fra 2 til 1 dag i uka fra 2020.
- Reduserte administrasjonsressurser i skolene med omlag 1 årsverk fra høsten 2020, som gir en reduksjon på omlag 0,8 mill. pr. år i perioden 2020-2022. I tillegg er reserveposten for spesialundervisning m.m. redusert ned med 0,34 mill. kroner til omlag 0,25 mill. kroner.
- Belastning av byggelånsrenter på de tre store prosjektene i perioden 2020-2023 med samlet 3,6 mill. kroner, som gir tilsvarende reduserte renteutgifter i planperioden.
- Netto bruk av bundne driftsfond til vann, kloakk og feiing med omlag 7,2 mill. kroner i planperioden. Dette er i tråd med selvkost prinsippet innenfor denne sektoren.
- Netto bruk av disposisjonsfond med omlag 6,3 mill. kroner i planperioden. Fra 2024 viser en videreføring av tiltakene at kommunen vil komme ut med en avsetning til disposisjonsfond på omlag 2,5 mill. kroner. Dette er svært usikkert anslag, som forutsetter at alle tiltakene blir gjennomført som planlagt og det ikke kommer nye ukjente utgiftsøkninger for kommunen.

For noen tjenesteområder er det økning i driftsutgiftene. Det gjelder m.a. på følgende områder:

- Tvedestrand idrettspark økning med omlag 4 årsverk til renhold og vaktmestere fra høsten 2020 ved igangsetting av dette flotte anlegget. I tillegg kommer det økning i andre driftsutgifter til dette anlegget. Fylkeskommunen dekker i form av husleie 52,5 % av driftsutgifter og kapitalutgifter til dette anlegget.
- Enhet for omsorg og rehabilitering økning med 5 årsverk fra 2020 hovedsakelig innenfor hjemmesykepleien. I 2018-2019 var det en økning på 4 årsverk. Samlet har det vært en økning på 9 årsverk i perioden 2018-2020. Dette som følge av stort press på omsorgstjenestene med en kraftig økning i tjenestetimer til brukerne.
- Oppfølgingsenheten økning med 5-6 årsverk fra 2022 for tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne; 8 nye boliger skal driftes med tjenester overfor disse brukerne.
- Psykisk helse økning med 1 årsverk fra 2022 som følge av økt behov. Behovet for tjenester innenfor dette feltet er større enn den foreslåtte økningen. I tillegg er det lagt inn 0,5 årsverk som psykolog (lovpålagt) fra høsten 2020.
- Helsestasjonen er økt med 1,1, årsverk fra 2020, der det er forutsatt at staten gjennom øremerkede tilskudd dekker 1 årsverk.

Sosialhjelpsbudsjettet er ikke økt i planperioden, og er med utgangspunkt i forbruk i 2018 og 2019, et av de største risikoelementene i budsjettopplegget. Det arbeides med ferdigstillelse av en rapport som vil gi føringer på hvilke tiltak mm. som kan være aktuelle for å stabilisere, og på sikt redusere sosialhjelpsutbetalingene. Denne vil senere bli lagt frem for kommunestyret til orientering.

Rapporten vil m.a. vise følgende forhold:

- Innstramminger i regelverket på arbeidsavklaringspenger er en av hovedårsaken til økningen i økonomisk sosialhjelp. Endringen medføre at flere personer ikke avklares ferdig i perioden for arbeidsavklaringspenger, normalt på 3 år. Det medfører at disse dermed kommer over på sosialhjelp til personene er avklart. Tiltaket vil være å ha et enda sterkere fokus på å få avklart personer som er på arbeidsavklaring innenfor 3-årsperioden.

- Noen av personene som ikke lenger har krav på arbeidsavklaringspenger vil ha krav på å bli deltakere i kvalifiseringsprogrammet, slik at antallet med denne stønaden øker. Kvalifiseringsstønad er en kommunal ytelse, og der har antall deltakere økt fra 5 i 2017 til 15 høsten 2019. Det er budsjettert med 10 deltakere. Effekten av kvalifiseringsprogrammet er positiv og dette tiltaket brukes nå mer aktivt enn tidligere år.
- Det er også en økning i antallet unge som ønsker å fullføre videregående skole som må suppleres med sosialstønad, slik at de får gjennomført skolen. NAV anser det som viktig at unge får fullført videregående skole og har satset på å støtte de som ikke får den nødvendige hjelp fra foreldre. Forsking viser at en viktig faktor for å få unge ut i arbeidslivet er fullføring av videregående skole.
- Tilgangen på stønad til arbeidstreningsplasser er også redusert, slik at det nå er færre som får tilbud om arbeidspraksis der det gis tiltakspenger.
- Tvedestrand kommune som organisasjon er den største tilbyder av arbeidstreningsplasser for NAV, hele organisasjonen benyttes til dette. Det er en positiv innstilling i alle enheter til å opprette arbeidstreningsplasser. Miljøgruppa er en av tilbyderne, men vi ser at det er flest som har arbeidstrening i helse/omsorg og i oppvekst, det kommer naturlig av at det er flest som ønsker utdanning denne veien. Kommunen er også villig til å stille med språkpraksisplasser. NAV benytter seg også av aktivitetstilbudene på Dalene Gård og på Marthaloftet.

Parkeringsordningen var til behandling høsten 2019 i kommunestyret. I vedtaket ble det bedt utredet konsekvenser av m.a. følgende punkter:

- Gratis parkering på Hagefjorden, Einersvika og Nybrygga i tidsrommet 1.9. til 31.5. Utregninger viser at kommunen kan tap parkeringsinntekter på mellom 100-200 000 kroner på et slikt tiltak, avhengig om dette også skal gjelde de som leier parkeringsplasser.
- Sette ned parkingsavgiften om sommeren fra 25 til 20 kroner timen. Utregninger viser at kommunen kan tap parkeringsinntekter på opp mot 200 000 kroner.
- 1 times gratis parkering i sentrum. Sist dette ble gjort tapte kommunen omlag 400 000 kroner på denne ordningen.

I den økonomiske situasjonen som kommunen befinner seg i, er ikke noen av forslagene lagt inn i budsjettet for 2020 eller økonomiplanen for 2020-2023.

Det kommer også to rapporter for skolesektoren som omhandler spesialundervisning og kostnadsreduksjoner ved nye skolestruktur som legges frem kommunestyret til orientering.

Når det gjelder hva det samlede økonomiske bildet for utbyggingsprosjektene nye barnehage på Bronsbu og ny barneskole for hele kommunen viser, er det kort oppsummert lagt til grunn følgende forutsetninger i budsjettopplegget:

Ny barnehage på Bronsbu til erstatning for tre barnehager i sentrum vest:

- Økte kapitalutgifter omlag kr. 2,4 mill. kroner de første årene med det rentenivå og den avdragstid som er lagt til grunn.
- Reduserte driftsutgifter med omlag 1,4 mill. kroner ved reduksjon på 1,1 årsverk og reduserte driftsutgifter til bygninger.
- Netto utgifter ved bygging blir dermed omlag 1 mill. kroner. Da er det ikke tatt hensyn til reduserte kapitalutgifter som følge av salg av gamle barnehagebygg. Det kan utgjøre omlag 0,2 mill. kroner på et svært usikkert grunnlag.

Ny barneskole for hele kommunen i sentrum til erstatning for fire barneskoler:

- Økte kapitalutgifter med omlag 11-12 mill. kroner de første årene med det rentenivå og den avdragstid som er lagt til grunn.
- Reduserte driftsutgifter med omlag 10 mill. kroner ved færre årsverk til pedagogisk personell og administrasjon med omlag 10 årsverk, reduserte driftsutgifter til bygninger, SFO og eventuelt mindre økning i skoleskyssutgifter.
- Netto utgifter ved bygging blir dermed omlag 1-2 mill. kroner. Da er det ikke tatt hensyn til reduserte kapitalutgifter som følge av salg av gamle skole- og barnehagebygg. Det kan utgjøre omlag 0,4-0,5 mill. kroner på et svært usikkert grunnlag.

- Dersom Røislandselevne ikke går på skole i Tvedestrand, vil dette gi en inntektsreduksjon på netto ca. 1 mill. kroner. Dersom Risør kommune tar elevene tilbake til sin kommune, kan det være aktuelt med ny sak om grensejusteringer for å få Røislandskretsen overført til Tvedestrand kommune.
- Dersom kommunen velger ikke å bygge, viser foreløpige beregninger at det må investeres omlag 80-100 mill. kroner i de fire gamle barneskolene i en 10-20 års periode. Det betyr økte kapitalutgifter på omlag 3-4 mill. kroner.
- Samlet sett vil derfor bygging av nye barneskole for hele kommunen til erstatning for fire barneskoler i et mellomlangt og langt perspektiv være mest lønnsomt rent økonomisk, jfr. de beregninger som er gjort så langt.

4.4 Risikoelementer

Alle budsjett- og økonomiplaner er basert på mange forutsetninger og elementer som er mer eller mindre sikre. Dette fordi de omhandler en framtid som er usikker og delvis ukjent. Forslaget til budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 har i seg mange usikkerhetsmomenter, og den samlede risikoeksponeringen vurderes til å være betydelig, og på et høyere nivå enn gjeldende økonomiplan. Nedenfor er det listet opp noen risikoelement som det er viktig å være klar over, men listen er ikke uttømmende:

- *Skatteinngang og rammeoverføringer:* Forutsetninger, f.eks. knyttet til demografi og skattevekst, kan endre seg. At dette stadig kan bli endret, viser mange års erfaringer. Befolkningsutviklingen og – sammensetningen, samt selve skatteveksten på landsbasis påvirker resultatet. Videre er det fremdeles ikke avklart om «distriktsindeksen» kan bli endret fra 2021, kommunen får i 2019 ca. 4,8 mill. kroner basert på denne ordningen. Hele eller store deler av disse midlene kan falle bort for Tvedestrands del hvis det gjøres endringer som er skissert i en rapport som Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fått utarbeidet. Departementet tar sikte på å avklare dette spørsmålet knyttet til kommuneproposisjonen for 2021. Forslaget til økonomiplan er basert på nåværende nivå på distriktsindeksen.
- *Utbytte Agder Energi:* Fra 2018 ble det etablert en ny utbyttepolitikk som gir noe mindre forutsigbarhet enn hva en har hatt i de senere årene. Dette gjelder ikke for 2020, for dette året er utbyttet kjent (betales ut basert på 2018-resultatet), og dette nivået er innarbeidet i rådmannens forslag. Resultatet for 2019, som gir utbyttensnivået i 2021, er selvsagt ennå ikke kjent. Resultatet for 1.halvår i år var svakt pga. lavere produksjon og energiomsetning. Blir årsresultatet tilsvarende svakt blir det betydelig lavere utbytte i 2021 enn det som er lagt inn i økonomiplanen.
- *Renteutvikling:* Stiger rentenivået i perioden utover forutsetningene som nå er lagt inn, gir dette økte renteutgifter. Etter hvert som gjelden stiger, øker også risikoeksponeringen. En relativt høy andel av lånegjelden er bundet, dette avgrenser risikoeksponeringen til en viss grad.
- *Lønns- og pensjonskostnader:* Hvordan tariffoppgjøret for 2020 (som er et hovedoppgjør) blir kan vi selvsagt ikke forutsi, men prognosene for lønnsveksten er en del høyere enn i de senere årene. Kommunen har basert seg på prognosene fra Norges Bank og SSB, disse er 0,1 % lavere enn finansdepartementets prognose som statsbudsjettet har lagt til grunn. I tillegg er det ikke lagt noe midler til lokal lønnsjustering (0,2%), dette gir mindre lokal fleksibilitet/virkemidler f.eks. knyttet til tiltak for å rekruttere og beholde viktig arbeidskraft. Samlet årslønnsvekst i Tvedestrand kommune ligger dermed på 3,3%.
- *Presset kommunal drift:* Når økonomien er vanskelig blir inntektsforutsetningene ofte strukket lenger enn ønskelig, og forutsetninger knyttet til utgiftene kan være for optimistiske eller marginale, kfr. f.eks. forrige kulepunkt.
- *Omstillingstiltak:* Forslaget fra rådmannen innebærer *betydelig* med omstillingstiltak i perioden, og dette er et stort usikkerhetsmoment i budsjettopplegget. Dette blir svært krevende å få

gjennomført samtidig med at ordinær drift og igangsatte og planlagte investeringstiltak skal gjennomføres. Det er usikkerhet knyttet til både identifisering av realistiske tiltak, hvor raskt de kan gjennomføres og om en klarer å få full effekt av alle tiltakene. Løsninger må i stor grad finnes innen den drift og innen den arbeidstokken vi har, dette kan bety at det kan bli valgt løsninger som ikke anses som ideelle.

- *Utvikling i antall ressurskrevende brukere, barnevernstiltak, barnehagebehovet og spesialundervisningsbehovet:* Dette er felt som vanskelig kan forutsies, og konsekvensen kan være store. Det er usikkerhet knyttet til tilbakeføring av ressurskrevende brukere som pt. har tilbud utenfor det kommunale systemet.
- *Vekst i tjenestebehov:* Perioden vil f.eks. gi økte driftsutgifter til tjenester for unge med redusert funksjonsevne, endelig nivå er det vanskelig å ha sikre anslag på. Hvordan etterspørsel etter/behov for andre omsorgstjenester og tjenester innen psykisk helse og rus vil kunne endres er også beheftet med vesentlig usikkerhet. De siste årene har gitt klart mer press på tjenestene.
- *Sosialhjelpsutbetalinger:* Sosialhjelpsutbetalingene har steget til et svært høyt nivå, og vil få en betydelig «sprekk» i 2019. Det arbeides med tiltak for om mulig å motvirke denne utviklingen. Budsjettanslaget for 2020 og i økonomiplanen er ikke basert på faktisk nivå så langt i 2019, og innebærer dermed et av de største risikoelementene i budsjettopplegget.
- *Eksterne tilsyn og pålegg:* Kommunen har hvert år flere tilsyn knyttet til ulike deler av tjenestetilbudene og til kommunens bygg og anlegg. I den grad tilsyn fører til avvik og pålegg kan dette også gi økte drifts- og/eller investeringsutgifter. Dette ser vi konkretisert i forbindelse med tilsyn en har hatt ved Tvedestrand skole.
- *Uforutsette hendelser mv:* Budsjettet har ikke reserver til å takle uforutsette hendelser som større ulykker, ekstra store snøfall eller andre klimatiske utfordringer som vi ser ut til å oppleve mer og mer av.

4.5 Utvikling fra budsjett 2019 til budsjett 2020

I tabellen som følger har en vist den nominelle (kronemessige) utviklingen fra opprinnelig budsjett 2019 til budsjett 2020. Tabellen viser endringer fra det ene budsjettåret (2019) til det neste (2020).

Tekst	Endring i nominelle 1 000 kr.
Frie inntekter (skatt og rammeoverføringer) - Økning inntekt	12 489
Eiendomsskatt - Økning inntekt opp fra 4 til 5 o/oo inkl. justeringer takster	6 800
Andre generelle statstilskudd innkl. flyktninger - Reduksjon inntekt	-3 926
Renteinntekter og utbytte Agder Energi AS - Økt inntekt	900
Renter og avdrag (brutto finansutgifter) ekskl. lån nye investeringer i 2020 - Økt utgift	-3 458
Dekning av underskudd	0
Netto bundne avsetninger - Reduksjon netto bruk	-260
Sum disponibelt til enhetene i 2020 (tjenesteproduksjonen)	12 545
<i>Disponert slik:</i>	
Lønnsoppgjør i 2020 inkl. sosiale utgifter - Økning utgift med årslønnsvekst på 3,3 %	-6 900
Premieavvik (årets) og amotisererte premieavvik - Økning netto inntekt	5 685
Videreføring av vedtatt tjenestenivået fra 2019 til 2020 - Økning netto utgift	-8 811

Tekst	Endring i nominelle 1 000 kr.
Sum disponibelt til nye tiltak i 2020 - Reduksjon	2 519
Renter og avdrag (brutto finansutgifter) lån nye investeringer - Økning utgift	-526
Byggelånsrenter - Reduksjon renteutgifter	300
Netto frie avsetninger - Økning i netto avsetning	-1 887
Sum tiltak som øker enhetenes samlede rammer (netto driftsutgifter) m.m.	406
Sum tiltak (netto driftsutgifter) i enhetenes samlede rammer - Reduksjon	406
Sum balanse	0

Oversikten viser at kommunen får nominelt om lag 12,5 mill. kroner mer i frie inntekter (skatt- og rammeoverføringer) i 2020 enn i 2019 (opprinnelig budsjett). Dette inkluderer m.m. innlemming av øremerkede tilskudd.

Når det korrigeres for ulike endringer i eiendomsskatt (økning med 1 o/oo), generelle statstilskudd, oppgaveendringer, finans, netto bundne avsetninger og inndekning av tidligere års underskudd, viser oversikten at kommunen har omlag 12,5 mill. kroner disponibelt til økning av netto driftsutgifter (konsekvensjusteringer og tiltak), finansutgifter nye investeringer og eventuelle avsetninger til fri fondsmidler.

Oversikten viser at kommunen har omlag 2,5 mill. kroner disponibelt når det tas hensyn til utgiftene med en videreføring av driftsopplegget i 2019 inn i 2020 inkl. lønnsoppgjør, prisjusteringer og pensjonsutgifter.

Når det tas hensyn til økte finansutgifter på nye lån i 2020 inkl. byggelånsrenter og endring i frie avsetninger, fremkommer det at det er omlag 0,4 mill. kroner igjen til nye tiltak i enhetene.

4.6 Bruk av eiendomsskatt

Bruken av eiendomsskatten i økonomiplanperioden 2020-2023 vil prinsipielt fordele seg på følgende områder:

- Renter og avdrag på alle investeringer utover vann- og avløpssektoren som følge av utviklingsalternativet.
- Driftsutgiftsøkning som følge av nye investeringer ekskl. VA-sektoren som følge av utviklingsalternativet.
- Driften av eiendomsskattekontoret.
- Økning av minimumsavdrag som ble gjort med virkning fra 2018.
- Ordinær drift som følge av en svært vanskelig økonomisk situasjon. Det er en begrenset andel som brukes i ordinær drift i starten av planperioden. I slutten av planperioden brukes ikke noe av eiendomsskatten til ordinær drift.

5. STYRINGSSYSTEM OG MÅLEKART

Styringssystemet i Tvedestrand kommune er basert på balansert målstyring. Fra 2015 er det lagt til grunn følgende tre fokusområder for alle enhetene:

- Brukere
- Medarbeidere
- Økonomi

Kommunens styringssystem bygger på en årshjulstenkning, hvor plan- og styringsprosessen gjennomgår ulike faser i løpet av året. Ledelse, forbedringer, bruker- og medarbeidermedvirkning er sentrale elementer i dette. Målstyringen skal legges opp slik at det søkes balanse mellom økonomiske mål, brukermål og medarbeidermål, som samlet sett gir best mulige tjenester til innbyggerne og effektiv ressursutnyttelse. Det er også satt opp normalt tre fokusområder (forbedringsområder) for hver enhet i 2020, som tidligere år.

5.1 Målekart for kommunen

Balansert målstyring forutsetter ofte at det utarbeides et målekart for organisasjonen. I 2012 og 2013 ble det kun utarbeidet et felles målekart for hele kommunen. Fra 2014 er dette videreutviklet ved at det ble utarbeidet et målekart for hver enhet i tillegg til et målekart for hele kommunen. Fokusområdet samfunn ble tatt ut av målekartet fra 2014, da dette punktet i stor grad dekkes innenfor fokusområdet bruker. Dette ble gjort for å få færre og mer målbare mål.

I tillegg er det under omtalen av hver enhet fra 2014 også tatt med et nytt punkt som viser det budsjetterte aktivitetsnivået på de ulike tjenestene i form av noen nøkkeltall.

Målekart for Tvedestrand kommune 2020:

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet i hver enhet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelser i hver enhet	Medarbeiderundersøkelse 2.hvert år, neste i 2020 Sykefraværstatistikk	Regnskap
Resultat (ambisjonsnivå)	Fastsettes i hver enhet	Medarbeidertilfredshet på 4,2 (1 – 5, hvor 5 er best) Svarprosent: 60 % Sykefravær totalt på 7,0 %, hvorav korttid på 1,8 %.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme, sum for alle enhetene.

Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse, KS-modellen 10-faktor, i 2018. Resultat samlet på de 10 områdene var en medarbeidertilfredshet på 4,2 i en skala fra 1-5, hvor 5 er best. I 2016 var resultatet det samme; 4,2. Samlet for de andre kommunene som bruker denne modellen var resultatet 4,2. Det er lagt opp til at medarbeiderundersøkelsen gjennomføres 2. hvert år. Neste blir i 2020. Svarprosenten var 55 % i 2018, noe som er en nedgang fra 2016 (66 %). Det er en målsetning i 2020 å få opp svarprosenten til over 60 %.

Ambisjonsnivået for samlet sykefravær for hele kommunen er holdt uendret på 7,0 % i 2020. Samlet sykefravær i 2018 var på 7,3 % og korttidsfraværet på 2,0 %, mot et samlet sykefravær i 2017 på 7,7 %. Pr. 3. kvartal 2019 ligger samlet sykefravær på 7,7 % og korttidsfraværet på 2,0 %. Det betyr et fortsatt sterkt fokus på sykefraværs-oppfølging og tilrettelegging i 2020 for å få ned fraværet til målsetningen.

5.2 Handlingsregler

Ifølge den nye kommuneloven § 14-2, punkt c, skal kommunestyret fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi. Loven inneholder likevel ikke noen klare føringer til hvilke måltall som kan være aktuelle og hvilke nivå de skal ligge på.

De mest vanlige finansielle måltallene er:

- Netto driftsresultat i % av driftsinntektene
- Disposisjonsfond i % av driftsinntektene
- Netto lånegjeld i % av driftsinntektene
- Netto finans i % av driftsinntektene
- Arbeidskapital i % av driftsinntektene

Et måltall og nivå har vært fokusert på fra statens side, det er netto driftsresultat i % av driftsinntektene. Her er anbefaling av den bør ligge på 1,75 %.

Flere kommuner har utarbeidet handlingsregler med utgangspunkt i ovennevnte finansielle måltall.

Følgende forslag til gradering av ovennevnte finansielle måltall foreslås lagt til grunn:

	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	< 1,75 %	1,75 - 2 %	> 2 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	< 5 %	5 - 10 %	> 10 %
Netto lånegjeld (investeringslån) i % av driftsinntektene	> 100 %	100 - 80 %	< 80 %
Netto finans i % av driftsinntektene	> 10 %	5 - 10 %	< 5 %
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	< 10 %	10 - 15 %	> 15 %

Tallene for Tvedestrand kommune ser slikt ut med utgangspunkt regnskapstall for 2018, budsjett for 2019 (opprinnelig), budsjett for 2020 og økonomiplan 2023:

Tvedestrand kommune	R-2018	B-2019	B-2020	Øk.plan 2023
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	1,2 %	-0,6 %	-0,1 %	-0,7 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	4,0 %	3,8 %	3,7 %	2,5 %
Netto lånegjeld (investeringslån) i % av driftsinntektene	83,9 %	103,2 %	110,3 %	140,0 %
Netto finans i % av driftsinntektene	3,1 %	4,6 %	5,0 %	7,4 %
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	11,7 %			

Netto driftsresultat og disposisjonsfond ligger i rød sone for hele perioden. Netto lånegjeld beveger seg fra gul sone til rød sone i planperioden. Netto finans beveger seg fra grønn til gul sone i

planperioden. Arbeidskapital ligger i gul sone i 2018. Denne tallstørrelsen vil avklares nærmere ved de ulike regnskapsavslutningene.

Tallstørrelsene er satt opp i 2020-nivå i 2023 når det gjelder driftsinntektene.

5.3 Organisering av arbeidet med økonomiplan og budsjett

Proessen for utarbeidelse av økonomiplan og budsjett har de siste årene vært lagt opp med den klare målsettingen om å få en størst mulig forankring både politisk og i rådmannens ledergruppe. Fra rådmannens side har det vært viktig at politikerne skal gi klare føringer på hovedstrategi med styringssignaler og prioriteringer.

Dette skjer gjennom prosessen ved utvikling av høringsutkastet til handlingsplanen for 2020-2023, hvor det fra rådmannens side ble skissert 2 ulike utviklingsalternativer (med og uten ny bygging av nye felles barneskole). Ved utleggelse av høringsutkastet tok kommunestyrets konkrete stilling til hvilke alternativ som skulle legges til grunn for rådmannens arbeid; utviklingsalternativ 1 med bygging av m.a. ny barneskole for hele kommunen.

Hovedtrekkene i prosessen har vært følgende:

- Utvidet formannskap gjennomførte en "workshop" den 27. august 2019, hvor det var sterkt fokus på valg av hovedstrategi med utgangspunkt i rådmannens forslag til høringsutkast for handlingsplan for 2020-2022, samt prioriteringer og føringer til rådmannen. Både rådmannens ledergruppe, hovedtillitsvalgte og hovedverneombudet deltok på samlingen.
- Kommunestyret vedtok den 3. september 2019 å legge rådmannens høringsutkast til handlingsplan for perioden 2019-2023 ut på offentlig høring med klare føringer for rådmannens arbeid med budsjett og økonomiplan.
- Rådmannen og hans ledergruppe har deretter arbeidet i felleskap med økonomiplanen og budsjettet med utgangspunkt i høringsutkastet til handlingsplan 2020-2023. Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud er orientert underveis. Rådmannen har i sitt forslag til budsjett og økonomiplan lagt til grunn de klare føringene som flertallet i kommunestyret vedtok den 3. september 2019. Dette er også i tråd med sist vedtatt økonomiplan for 2019-2022. Det betyr å legge til grunn utviklingsalternativ 1 med m.a. bygging av ny barneskole for hele kommunen.
- Det ble orientert om statsbudsjett for 2020 og konsekvensene for Tvedestrand i formannskapsmøte den 8. oktober 2019.
- Rådmannens utkast til økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020 offentliggjøres den 12. november 2019 på kommunestyremøtet. Endelig utkast til handlingsplan for 2020-2023 vil bli offentliggjort og sendt ut i andre halvdel av november.
- Arbeidsmiljøutvalget avgir en uttalelse til rådmannens forslag til økonomiplan og budsjett, samt handlingsplan, den 26. november 2019.
- Formannskapet har ekstra budsjettmøte den 26. november 2019 etter at arbeidsmiljøutvalget har gitt sin uttale.
- Formannskapet avgir sitt endelige forslag til økonomiplan og budsjett i møte den 3. desember 2019. Samtidig behandler formannskapet handlingsplanen. Administrasjons- og likestillingsutvalget avgir uttalelse til formannskapet samme dagen.
- Formannskapets forslag til økonomiplan og budsjett legges ut på offentlig høring i 14 dager fra den 3. desember 2019.
- Kommunestyret behandler og vedtar økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020 på møte den 17. desember 2019. Samtidig blir også handlingsplan 2020-2023 behandlet og vedtatt.

6. STATSBUDSJETTET

6.1 Omtale av det økonomiske opplegget for kommunesektoren

I kommuneproposisjonen for 2020 la regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 0,2 og 1,5 mrd. kroner. Regjeringen legger i statsbudsjettet opp til en reell vekst i samlede inntekter på knapt 3,2 mrd. kroner, tilsvarende 0,6 pst. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst i kommunal tjenesteyting på 3,1 pst. I kommuneproposisjonen for 2020 varslet regjeringen en realvekst i frie inntekter i 2020 på mellom 1 og 2 mrd. kroner. Det ble varslet at kommunene ville få 1–2 mrd. kroner av veksten.

Regjeringen legger i statsbudsjettet opp til en realvekst i frie inntekter i 2020 på 1,3 mrd. kroner. Det tilsvarer en realvekst på 0,3 pst. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Det innebærer at oppjusteringen av skatteanslaget for 2019 med 4,9 mrd. kroner, ikke påvirker nivået på sektorens inntekter i 2020.

Regjeringen foreslår at veksten i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner i sin helhet tildeles kommunene. Av veksten begrunnes 400 mill. kroner med satsing på tidlig innsats i skolen og 150 mill. kroner med satsingen på rusfeltet.

Veksten i frie inntekter i 2020 må sees i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen. I kommuneproposisjonen for 2020 ble det vist til beregninger utført av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) som viste merutgifter for kommunesektoren i 2020 på 1,3 mrd. kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av dette ble det anslått at om lag 0,9 mrd. kroner må finansieres innenfor veksten i frie inntekter. De anslåtte merutgiftene er et uttrykk for hva det vil koste å opprettholde tjenestetilbudet i blant annet skole, barnehage og omsorgstjenesten med uendret standard og produktivitet i tjenestene. I kommuneproposisjonen for 2020 ble det anslått en nedgang i kommunesektorens samlede pensjonskostnader på 450 mill. kroner i 2020, utover det som dekkes av den kommunale deflatoren. Anslaget er beheftet med usikkerhet.

Etter dette anslås kommunesektorens handlingsrom å øke med 300 mill. kroner i 2020. Da er det tatt hensyn til merutgifter som følge av den demografiske utviklingen på 0,9 mrd. kroner, forventet reduksjon i pensjonskostnadene på 450 mill. kroner og satsinger finansiert innenfor veksten i frie inntekter på 550 mill. kroner.

Ved fastsettelsen av veksten i frie inntekter til kommunesektoren i 2020 er det tatt hensyn til at kommunene skal dekke en større del av kostnadene til forvaltning, drift og vedlikehold av nasjonale e-helseløsninger og bidra mer til helsenettet. Det tas sikte på at kommunenes bidrag til finansiering av nasjonale e-helseløsninger korrigeres ut av veksten i de frie inntektene fra 2021, og at regjeringen kommer tilbake til saken i kommuneproposisjonen for 2021.

Regjeringens budsjettopplegg innebærer at kommunesektoren får noe økt handlingsrom, men det er fortsatt nødvendig å prioritere og sikre god ressursbruk. Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

Økning i kommunesektorens handlingsrom

	Mrd. Kroner
Vekst i frie inntekter	1,3
- Merkostnader til demografi	-0,9
+ Merkostnader til pensjon	0,45
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,55
Økt handlingsrom uten effektiviseringskrav	0,3
+ Effektiviseringskrav på 0,5 %	1,3
Økt handlingsrom med effektiviseringskrav på 0,5%	1,6

Kilder: Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Finansdepartementet.

Beregningsgrunnlaget for effektiviseringskravet er den delen av de frie inntektene utenom eiendomsskatt som går til å dekke driftsutgiftene. Driftsutgifter utgjør om lag 70 pst. av samlede utgifter og beregningsgrunnlaget for effektivitetskravet er derfor 70 pst. av de frie inntektene utenom eiendomsskatt.

Realvekst i kommunesektorens samlede inntekter

I tabellen nedenfor vises elementene i kommunesektorens samlede inntekter på knapt 3,2 mrd. kroner.

	Mrd. Kroner
Frie inntekter	1,3
Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver *)	0,1
Øremerkede tilskudd	1,4
Gebyrinntekter	0,5
Realvekst samlede inntekter	3,2

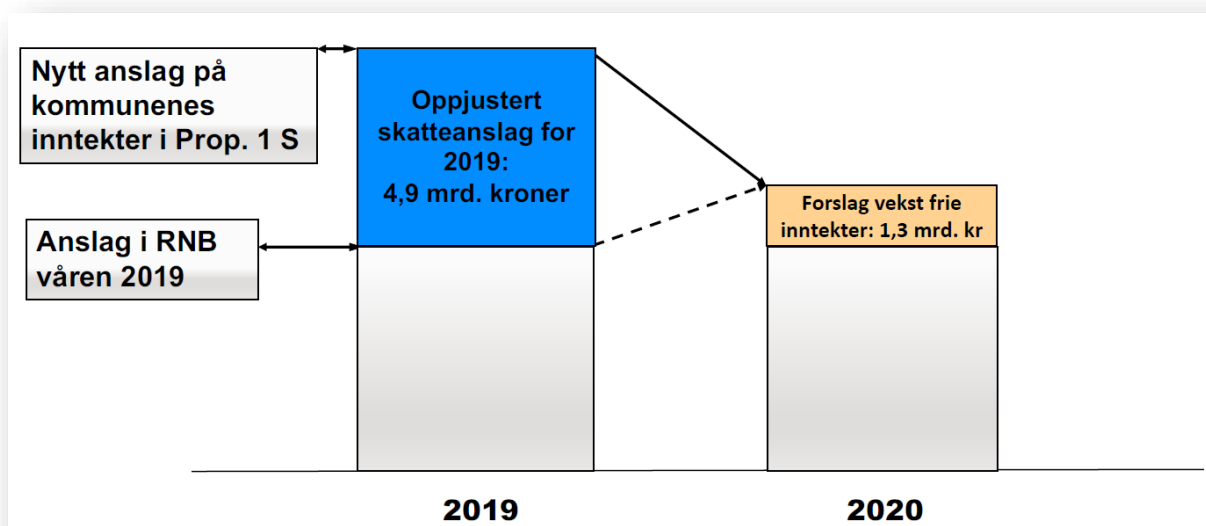
*) Disse midlene bevilges som frie inntekter, men regnes ikke med i veksten i frie inntekter siden midlene er knyttet til endringer i pålagte oppgaver. Midlene medregnes i veksten i de samlede inntektene.

Ved pålegg om nye eller utvidede oppgaver for kommunesektoren, avvikling av oppgaver eller regelendringer som har økonomiske konsekvenser, blir kommunesektoren kompensert eller trukket i frie inntekter på grunnlag av beregnet endring i økonomisk belastning. Disse endringene holdes utenom den beregnede veksten i frie inntekter, men inngår i veksten i samlede inntekter. For 2020 utgjør disse bevilgningsendringene samlet sett en økning på knapt 0,1 mrd. kroner. Endringene knytter seg til tiltak innenfor SFO- og barnehagefeltet.

Øremerkede tilskudd øker med netto 1,4 mrd. kroner. Dette må ses i sammenheng med en økning i kollektivsatsingen og investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser. I motsatt retning trekker nedgang i inntekter fra oppdrettstillatelser i havbruksnæringen.

Vekst i frie inntekter fra 2019 til 2020

I figuren nedenfor ser en at den foreslåtte veksten i frie inntekter i 2020 på 1,3 mrd. kroner er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Oppjusteringen av kommunesektorens skatteinntekter i 2019 med 4,9 mrd. kroner i denne proposisjonen er derfor ikke medregnet ved beregning av veksten. Når veksten i 2020 regnes fra anslått inntektsnivå i 2019 i denne proposisjonen, det vil si at oppjusteringen av skatteinntektene i 2019 medregnes, blir inntektsveksten tilsvarende lavere. Inntektsnivået for kommunesektoren i 2020 påvirkes imidlertid ikke av hvordan veksten beregnes.

Maksimalskattørene og kommunesektorens skatteinntekter

Skatt på alminnelig inntekt fra personlige skattytere deles mellom staten, kommuner og fylkeskommuner. Fordelingen bestemmes ved at det fastsettes maksimalsatser på skattørene for kommuner og fylkeskommuner.

I Kommuneproposisjonen 2020 ble det signalisert at skattørene for 2020 skal fastsettes ut fra et mål om at skatteinntektene for kommunesektoren skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Skattesatsen på fellesskatt for personlige skattytere økes med 0,6 prosentenheter fra 7,85 pst. i 2019 til 8,45 pst. i 2020.

Den kommunale skattøren for personlig skattytere reduseres fra 11,55 til 11,10 pst., mens den fylkeskommunale skattøren reduseres fra 2,60 til 2,45 pst. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter i 2020.

Kommunesektorens inntekter fra skatt på inntekt og formue anslås å utgjøre om lag 223 mrd. kroner i 2020, en stigning på 1,9 pst. fra 2019. Økningen er moderat på grunn av en reduksjon i de kommunale skattørene.

Makspris barnehager

Maksprisen på barnehageplass er fra 1. august 3 040 kroner per måned. Maksprisen for 2020 er i Statsbudsjettet foreslått til 3 135 kroner per måned fra og med 1. januar 2020. Totalt for året utgjør ny sats 34 485 kroner.

Maksprisen gjelder alle typer barnehager, uavhengig om de er offentlige eller private. Grensen blir fastsatt av Stortinget. Kommunen kan tilby foreldrene en lavere pris enn maksprisen.

Barnehagene kan kreve betaling for kost (matpenger) i tillegg til maksprisen.

Innlemminger, oppgaveoverføringer og korreksjoner i 2020

I det samlede rammetilskuddet for 2020 blir det, som tidligere år, gjort en rekke korrigeringer på grunn av endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivå, regelendringer, nye oppgaver, innlemminger av øremerkede tilskudd mv.

Nedenfor er det satt opp en oversikt over innlemminger og korreksjoner i rammetilskuddet for kommunene og fylkeskommunene for 2020, hentet fra Grønt hefte, (i 1000 2020-kroner):

Innlemmingar, oppgaveoverføringer og korreksjonar i 2020	Kommunar	Fylkeskommunar
Statlege og private skular, auke i elevtal	-171 135	13 957
Ny gjennomføringsløyising for prøver og eksamenar	-1 290	-1 290
Tilskot til gang- og sykkelveggar	48 607	32 405
Overføring av førsteline for sosiale tenester frå Bergen og Oslo kommunar til NAV Kontaktsenter	-7 500	0
Forsøk med ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet	-22 352	0
Overføring av skatteoppkreving til Skatteetaten	-644 400	0
Innlemming av tilskot til rekruttering av psykologar	211 600	0
Innlemming av tilskot til dagaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens	369 144	0
Innlemming av tilskot til habilitering og rehabilitering	87 000	0
Forsøk med statleg finansiering av omsorgstenesta	-33 204	0
Innlemming av tilskot til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggjande tiltak	6 340	0
Overføring av myndigheit etter naturmangfoldloven (kommunereforma)	2 500	0
Overføring av myndigheit etter forureiningsloven (kommunereforma)	1 700	0
Innlemming av tilskot til etablering og tilpassing av eigen bustad (kommunereforma)	496 503	0
Innlemming av tilskot til tidleg innsats i skulen, auka lærartettleik 1.-10. trinn	1 316 832	0
Innlemming av tilskot til leirskuleopplæring	56 066	0
A.C. Møller skule, overføring frå Statped til Trondheim kommune (heilårsverknad)	2 308	0
Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO 1. - 2. trinn	58 200	0
Gratis SFO til barn med særskilde behov på 5.-7. trinn	21 000	0
Gratis kjernetid barnehage for 2-åringar (heilårsverknad)	57 783	0
Auka foreldrebetaling i barnehage (heilårsverknad)	-82 892	0
Overføring av oppgåver på landbruksområdet (kommunereforma)	10 400	0
Overføring av ansvaret for arbeidsmarknadstiltaket bedriftsintern opplæring - BIO (regionreforma)	0	55 000
Overføring av tilskot til tverrfagleg innsats på rusfeltet (regionreforma)	0	3 200
Overføring av oppgåver knytt til Skjærgårdstenesta og statleg sikra friluftsområder (regionreforma)	0	2 700
Overføring av oppgåver innanfor kulturminneområdet (regionreforma)	0	2 000
Pensjonskostnader fylkeskommunane - Statens Vegvesen (teknisk korreksjon)	0	-636
Innlemming av tilskot til inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn (regionreforma)	0	51 600
Innlemming av tilskot til regionale utvikling av næringsmiljø/tilgang til kompetanse (regionreforma)	0	48 504
Innlemming av tilskot til lærlingar, praksisbrevkandidatar og lærekandidatar med særskilde behov	0	64 880
Innlemming av fylkesvise partnerskap for karrierettleiing (regionreforma)	0	35 630
Innlemming av tilskot til tidleg karrierettleiing for nykomne innvandrarar	0	5 200
Overføring av oppgåver frå IMDi (regionreforma)	0	29 073
Overføring av tilskotsmiddel til Jobbsjansen del B (regionreforma)	0	95 000
Overføring av tilskotsmiddel til etableraropplæring av innvandrarar (regionreforma)	0	6 370
Overføring av tilskotsmiddel til mentor- og traineeordningar (regionreforma)	0	9 741
Overføring av oppgåver på landbruksområdet (kommunereforma)	0	8 000
Innlemming av tilskot til skredsikring	0	796 323
Vegbruksavgift naturgass	0	9 300
Overføring av tilskot til ikkje-statlege flyplassar (regionreforma)	0	16 223
Overføring av fiskerihamnanelegg (regionreform)	0	34 252
Sum innlemmingar og korreksjonar	1 783 210	1 317 432

Kommentarer til enkelte av postene

Overføring av skatteoppkrever til skatteetaten er foreslått vedtatt allerede fra 1.6.2020. Tvedestrand kommune er skatteoppkrever for kommunene de fem østkommunene. Det er foreløpig ikke framkommet hvordan denne overgangen skal skje. Medarbeiderne hos skatteoppkreveren for østkommunene er i dag ansatt i Administrativ støtteenhet I Tvedestrand kommune. En forventer at medarbeiderne vil få en god oppfølging i statliggjøringsprosessen. De ulike postene som er innlemmet i rammetilskuddet vil en finne igjen i budsjettet til Tvedestrand kommune.

7. DRIFT

7.1 Hovedoversikt, bevilgningsoversikt drift

Økonomiplanen, årsbudsjettet og årsregnskapet fra og med budsjett- og regnskapsåret 2020 skal inneholde nye oversikter, jf. budsjett- og regnskapsforskriften av 7. juni 2019 §§ 5-1 og 5-2 og §§ 5-4 til 5-6. Oversiktene inneholder flere endringer sammenlignet med oversiktene etter gjeldende forskrifter.

Nedenfor følger skjema bevilgningsoversikt drift, jf. kommunelov og ny forskrift §5-4:

Linjenavn	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rammetilskudd	-213 939	-218 989	-218 361	-218 322	-218 280
Inntekts- og formuesskatt	-145 772	-153 211	-153 211	-153 211	-153 211
Eiendomsskatt	-24 000	-30 800	-24 600	-24 600	-24 600
Andre generelle driftsinntekter	-13 435	-11 070	-9 400	-8 830	-8 870
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-397 146	-414 070	-405 572	-404 963	-404 961
Sum bevilgninger drift, netto	376 020	387 601	377 702	375 591	368 580
Avskrivninger	26 067	29 909	29 909	29 909	29 909
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	376 020	417 510	407 611	405 500	398 489
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	4 941	3 440	2 039	537	-6 472
Renteinntekter	-3 600	-4 300	-4 600	-5 000	-5 400
Utbytter	-6 264	-6 464	-6 464	-6 464	-6 464
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0
Renteutgifter	11 453	13 127	16 060	17 103	20 010
Avdrag på lån	22 540	24 850	27 155	28 393	31 884
NETTO FINANSUTGIFTER	24 129	27 213	32 151	34 032	40 030
Motpost avskrivninger	-26 067	-29 909	-29 909	-29 909	-29 909
NETTO DRIFTSRESULTAT	2 891	744	4 281	4 660	3 649
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-1 370	-1 110	-2 030	-1 969	-1 921
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-1 521	366	-2 251	-2 691	-1 728
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 891	-744	-4 281	-4 660	-3 649
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0

KOMMENTARER TIL SENTRALE POSTER I BEVILGNINGSOVERSIKTEN

Netto driftsresultat

De enkelte år i planperioden er netto driftsresultat på henholdsvis -0,7 mill. kroner, -4,2 mil. kroner, -4,7 mill. kroner og -3,6 mill. kroner. Det betyr et netto negativt driftsresultat på ca. -0,1 % i 2020 mot statlig anbefalt 1,75 %. Netto driftsresultat måles mot brutto driftsinntekter. Videre i planperioden vil netto driftsresultat utgjøre -0,8 % i 2021, -0,9 % i 2022 og -0,7% i 2023.

Dette tilsier stramme rammer og et redusert handlingsrom.

Skatt og rammetilskudd

Beregningene av skatt og rammetilskudd er gjort med utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020. Kommunenes Sentralforbund har utarbeidet en prognosemodell, og det er denne som er benyttet ved den interne fordelingen kommunene imellom. I modellen er det innarbeidet folketall pr. 1.7.2019. Det er dette folketallet som er grunnlag for den faste delen av rammetilskuddet. Inntektsutjevningen skal benytte folketall pr. 1.1.2020. Det er derfor usikkerhet både til inntektsutjevningen og skatteinntektene.

Tvedestrand har de siste årene hatt en svakere utvikling i folketallet enn landet totalt. Det medfører at kommunen får en mindre andel av de samlede overføringene og skatteinntektene. Hvis dette fortsetter, kan kommunens inntekter bli lavere enn angitt i tabellen over.

Staten legger til grunn en nominell skattevekst på om lag 2,1 % i 2020 for kommunene samlet., dvs høyere enn tidligere forutsatt på 0,3%. Økningen er målt ut fra anslag på regnskap 2019, angitt i statsbudsjettet for 2019. For 2019 er det forutsatt en skattevekst for kommunene på 3,8 %.

En del av rammetilskuddet består av den såkalte utgiftsutjevningen som for Tvedestrand utgjør ca. 27 mill kroner for 2020. Utgiftsutjevningen består blant annet av en omfordeling som følger av forskjeller i et beregnet utgiftsbehov. Omfordelingen består både av antall av ulike parametere samt en tilhørende indeks. Hvordan kommunen endrer seg i forhold til landet for øvrige har betydning. Fra 2019 til 2020 øker denne utjevningen med ca. 2 mill. kroner for Tvedestrand kommune, da utgiftsbehovindeksen har økt med ca. 0,2%. Utgiftsbehovindeksen varierer både med endringer i kommunens og landets innbyggersammensetning.

Ved en nærmere gjennomgang finner en at det er endringer av antall innbyggere i de ulike gruppene (kriteriene) og indekser som slår ut for Tvedestrand kommune.

Det er størst utslag i reduksjoner fra 2019 til 2020 på følgende kriterier: PU over 16 år, innbyggere over 90 år og innbyggere 2-5 år. Nevnte kriterier har reduksjon i antall innbyggere. For disse gruppene blir det reduksjon i utgiftsutjevningen i og med utgiftsbehovindeksen reduseres. På motsatt side gir følgende kriteriedata størst økning fra 2019 til 2020; basistillegget, innbyggere 67-79 år og dødelighet. For de sistnevnte kriteriene gjelder at en får økt det utgiftsutjevneende tilskuddet.

En ser for eksempel at det både er færre innbyggere i gruppen «PU over 16 år» i 2020 enn i 2019. En har en reduksjon på 4 innbyggere og her får en mer trekk i utgiftsutjevningen enn fjoråret. Dette fører til at kommunen får lavere inntekter enn fjoråret for dette kriteriet. På motsatt side har en for eksempel «Innbyggere 67-79 år». Denne gruppen er økt med 35 innbyggere i Tvedestrand. Indeksen er økt og kommunen får økt tilskudd for dette kriteriet isolert sett.

Samlet sett øker behovet i Tvedestrand og en får uttelling via utgiftsutjevningen på de aktuelle kriteriene.

En del kommuner i Sør-Norge får i rammeoverføringene et særskilt tilskudd som heter Distriktstilskudd/ Sør-Norge tilskudd. Tilskuddet skal ivareta kommuner med en svak samfunnsmessig utvikling, og distriktsindeksen blir benyttet som måltall i denne sammenheng. Distriktsindeksen for Tvedestrand har samme sats for 2020 sammenlignet med 2019, den er 40. Endringen fra 2019 til 2020 skyldes deflatorjustering. Tilskuddet er budsjettet med likt nivå framover.

I årene 2020-2022 har en ikke innarbeidet noen realvekst. Erfaringene viser at en realvekst ofte blir fulgt av tydelige føringer på hvordan midlene er tenkt brukt, samt for å dekke økte utgifter som følge av den demografiske utviklingen og pensjonsutgiftene.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt ble innført i 2017. I sist vedtatt økonomiplan var det vedtatt at eiendomsskatten skulle være: 4 promille for 2019, 4,5 promille i 2020 og 5 promille for 2021 og 2022.

Fritak for eiendomsskatt for boliger som er nyere enn to år foreslås opprettholdt. Dette er finansiert av forventet økning i formuesverdien på boliger fastsatt av skatteetaten.

Det er i statsbudsjettet for 2020 foreslått maksimale satser på 5 promille fra 2020. Regjeringen tar sikte på å redusere den maksimale eiendomsskattesatsen for bolig og fritidsbolig fra 5 til 4 promille fra 2021, og kommer tilbake til dette som del av et helhetlig opplegg for kommuneøkonomien i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2021.

Det foreslås følgende eiendomsskattesatser i perioden på: 5 promille i 2020 og 4 promille for årene 2021-2023.

I og med det ikke enda ikke er lovfestet 4 promille fra 2021, kan det bli en mulighet for at eiendomsskattesatsen ikke foreslås redusert. En vil da kunne oppnå et økt handlingsrom. Det

indikeres et «helhetlig opplegg» i kommuneproposisjonen, men det er for tidlig å spekulere om det vil kompenseres for eventuelle inntektsbortfall.

Andre generelle driftsinntekter

Staten har ulike ordninger med rentekompensasjon og investeringskompensasjon, der en mottar tilskudd for investeringer. Ordningene med rentekompensasjon følger Husbankens flytende rente. Rådmannen har lagt til grunn at denne blir 2 prosent i hele økonomiplanperioden.

Kommunene mottar integreringstilskudd de fem første årene ved bosetting av flyktninger. Personer som får familiegjengenforening med en som fikk opphold på humanitært grunnlag, utløser tilskudd i tre år. I inntektsberegningene har en lagt inn det som er kjent til og med 2019, samt 10 nye hvert år fra 2020. Det er lagt inn forutsetninger om at disse er halvparten voksne. Kommunen har i vært i kontakt med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (Imdi), og har kun fått en foreløpig indikasjon på at Tvedestrand får bosatt 10 flyktninger i 2020 og fremover. Dette er i så måte en usikkerhetsfaktor.

Sum bevilgning netto drift

Denne linjen viser summen av alle bevilgninger som er gitt i skjema 1B, dvs. summen av rammene til alle enhetene/ansvarsområdene i kommunen (se kapitlet under).

Renteinntekter og utbytte

Ved beregning av renteinntekter på bankinnskudd har en lagt til grunn en gjennomsnittlig bank-beholdning på 76 mill. kroner for hele perioden 2020-2023. Beløpet er usikkert, og vil avhenge blant annet av fremdriften i investeringsprosjektene og tidspunkt for låneopptak. Gjennomsnittlig rentesats er satt til 2 prosent for hele økonomiplanperioden.

Andre renteinntekter gjelder i hovedsak renteinntekter fra de som betaler fakturaer fra kommunen for sent.

Utbyttepolitikken for utbytte fra Agder Energi ble revidert i 2018. Utbyttet beregnes med 70% av et beregnet overskudd, som er 874 mill. kroner for 2020. Deretter regnes Tvedestrands andel på 1,06%. Utbytte for 2020 om lag blir 6,5 mill. kroner. Dette er i størrelsesorden som tidligere. Variasjonen kan komme ved endringer i overskuddene fra Agder Energi de enkelte år. Det er lagt inn forventninger om at overskuddet på 874 mill. kroner holder seg jevnt i perioden. Dette er det knyttet usikkerhet til.

Renteinntekter fra formidlingslån er beregnet med utgangspunkt i anslag på flytende rente i Husbanken (se over), kjente låneopptak til og med 2019, samt nye lån på 25 mill. kroner hvert år i planperioden.

Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter

Det er vanskelig å estimere hvordan rentenivået vil utvikle seg de nærmeste årene, men nivået høsten 2019 er fortsatt lavt selv om styringsrenten er satt opp med 0,25 prosentpoeng tre ganger i 2019, fra 0,75 prosent til 1,5 prosent. I planperioden er det forutsatt et rentenivå på 2,4 prosent i 2020, 2,3 prosent i 2021 og 2,2 prosent i 2022 og 2023. Dette gjelder på lån med flytende rente. På fastrentelånene har en brukt avtalt rentesats. Rentesatsene er fastsatt med utgangspunkt i dagens rentenivå, samt blant annet informasjon fra Kommunalbanken om hva de tror om fremtidig renteutvikling.

Ved nye låneopptak har en forutsatt 1/4 års belastning første året. Det er lagt opp til store investeringer i begynnelsen av perioden og en kan se for seg at lånene tas opp i to bolker, ett tidlig på året og ett sent på høsten.

Renteutgifter formidlingslån er budsjettet 0,3 mill. kroner høyere enn renteinntekter fra formidlingslån. Årsakene til denne differansen er i hovedsak ulik nedbetalingstid på utlån og innlån, samt at kommunen gjennom årene har hatt tap på formidlingslån. Det medfører at kommunen selv må dekke deler av renter og avdrag knyttet til lånene i Husbanken. Videre pleier låneopptakene i Husbanken være tidlig i året, mens utlånene skjer løpende. Midler som ikke er disponert står på kommunens konto og genererer renteinntekter.

Byggelånsrenter for de største prosjektene er budsjettet for nye boliger for utviklingshemmede, ny barnehage på Bronsbu og ny barnehage i sentrum. Til sammen er det beregnet til 3,6 mill. kroner økonomiplanperioden. Disse interne byggelånsrentene inntektsføres i driften og reduserer sånn sett renteutgiftene.

Avdrag på lån (egne investeringslån)

Regnskapsforskriftene har bestemmelser om hvor mye kommunene minimum må betale i avdrag de enkelte år. Rådmannen har gjort beregninger for 2019, med bakgrunn i kjent informasjon om investeringer i 2019 pr dd. Det er usikkerhet knyttet til beregningene, da blant annet investeringsaktiviteten i 2019 påvirker minimumsavdraget i 2020. Minimumsavdraget er beregnet til 24,9 mill. kroner.

Det er ikke gjort tilsvarende beregninger for senere år, da det er svært omfattende og vil måtte bygge på mange usikre forutsetninger. I utgangspunktet har rådmannen derfor valgt å videreføre minimumsavdraget for 2020.

En har forutsatt 38 års nedbetalingstid på lån som tas opp i perioden. Det er videre forutsatt at disse låneopptakene ikke belaster driften i opptaksåret. For 2021-2022 er beregnede avdrag på nye låneopptak tatt med i budsjettet avdragsbeløp.

Overføring til investeringsbudsjettet

Rådmannen tilrår ikke driftsfinansiering av investeringer i planperioden.

Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond

Netto avsetninger gjelder overskudd og underskudd innen VA-sektoren (vann, avløp og feiing). Fordelingen på de ulike VA-områdene fremgår i vedlegg 1.

I følge selvkostbestemmelsene skal kalkulatoriske renter på investeringer beregnes med utgangspunkt i fem års SWAP-rente, tillagt 0,5 prosentenhet. I tråd med Kommunalbankens selvkostrente har en anslått denne satsen til 2 prosent for årene 2020-2023. Det er som nevnt stor usikkerhet til rentenivået. Avvik fra det forutsatte nivået gir relativt store utslag i selvkostregnskapene for vann og avløp.

Rådmannen foreslår ikke endringer i VA-gebyrene samlet i perioden 2020-2023. Det foreslås kun interne prisjusteringer mellom avgiftsfeltene. Gebyrendringene, samt avsetninger og bruk av fond i planperioden, medfører at selvkostregnskapene for de ulike områdene om lag er i balanse ved utgangen av 2023. Det vises til vedlegg 1 for mer informasjon.

Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond

Hensikten med disposisjonsfond er å sikre seg mot uforutsette hendelser og svingninger i inntekter og utgifter. Rådmannen er ikke tilfreds med at en ikke klarer å nå denne målsettingen fullt ut. Det foreslås en netto avsetning til disposisjonsfond på 0,4 mill. kroner i 2020.

Kommunens generelle disposisjonsfond utgjorde 21,3 mill. kroner ved årsslutt 2018. Dersom de budsjetterte beløpene brukes i tråd med budsjett og vedtatte budsjettreguleringer for 2019, vil en ha disposisjonsfond på 20,4 mill. kroner ved årsslutt 2019.

Men, som beskrevet i budsjettkontroll for 2. tertial vil det trolig bli vanskelig å ikke benytte bruk av fond for 2019. Nye beregninger indikerer bruk av fondsmidler i størrelsesorden 2 - 4 mill. kroner.

Det legges ikke opp til bruk av fondsmidler i 2020, men en bruk av disposisjonsfond til sammen 6,7 mill. kroner i perioden 2021-2023. Netto bruk av disposisjonsfond blir 6,3 mill. kroner i perioden, på grunn av avsetning i 2020 på ca. 0,4 mill. kroner. Disposisjonsfondet vil i slutten av perioden være mellom 10 mill. og 12 mill. kroner.

Fremført til inndekning senere år (merforbruk)

Kommunene er pliktige til å budsjettere med balanse, både i budsjettåret og økonomiplanperioden.

7.2 Hovedoversikt drift, netto fordeling til sektorer

I tabellen som følger vises rådmannens forslag til netto budsjetttrammer for hver enhet/hvert ansvarsområde. Netto betyr at en har tatt summen av alle utgiftene og trukket fra alle inntekter som hører til enheten, som for eksempel sykepengerefusjoner, brukerbetaling og tilskudd til særskilte formål som håndteres av den aktuelle enheten.

Endringer i enhetenes rammer fra ett år til et annet kan forklares med endringer i konsekvensjustert budsjett, samt nye driftstiltak. Det vises til de to påfølgende kapitlene.

Ansvar	Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
	Tvedestrand	376 020	387 601	377 702	375 591	368 580
100	Rådmann og politiske styringsorganer	25 809	26 563	27 188	27 318	27 453
105	Administrativ støtteenhet	14 949	14 383	13 813	13 813	13 813
110	Barnehageenheten	42 723	46 150	45 250	43 950	42 550
115	Tvedestrandskolen	75 637	78 226	77 806	77 788	77 806
120	Plan, miljø og eiendom	24 371	24 599	24 204	23 649	23 499
125	Teknisk drift	6 006	6 371	5 864	5 647	5 432
130	Omsorg og rehabilitering	91 484	100 646	99 852	100 283	100 283
135	Oppfølgingsenheten	40 196	44 046	44 097	48 493	48 493
140	Familiehuset	28 153	28 584	29 030	28 930	28 930
145	NAV	30 693	27 278	23 393	22 115	21 546
150	Kirke og trossamfunn	5 091	5 092	5 142	5 142	5 142
160	Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	-9 092	-14 338	-17 938	-21 538	-26 368

7.3 Videreføring av dagens drift – konsekvensjustert budsjett

I arbeidet med budsjett og økonomiplan har rådmannen sett nærmere på hvilke bindinger som ligger på utgifts- og inntektssiden ved videreføring av eksisterende virksomhet fra 2019 til 2020. Dette betegnes som konsekvensjusterte endringer, og er ikke det samme som fremtidige tiltak. Videre er økonomiske konsekvenser av politiske vedtak fattet i 2019 og tidligere innarbeidet.

Enhetene er i sine rammer for budsjettet for 2020 og økonomiplanperioden kompensert for lønnsoppgjør i 2019. Det er en sentral avsetning til lønnsoppgjør i 2020, og enhetene vil bli kompensert for dette når oppgjøret er kjent.

Enhetene er ikke kompensert for prisvekst på kjøp av varer og tjenester. De inntekter som endrer seg i tråd med prisutviklingen i samfunnet er forutsatt økt med samme prisforutsetninger.

De viktigste endringene i konsekvensjustert budsjett for 2020 er følgende (endringer fra 2019 til 2020), dvs. før tiltak 2020:

Pensjon

- Pensjonssatsen til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er økt fra 19,4 % til 19,9 %.
- Pensjonssatsen til Statens Pensjonskasse (SPK) er økt fra 11,9 % til 12,4 %.
- Enhetene er samlet sett kompensert for endringer i KLP og SPK med 1,1 mill. kroner.
- Årets premieavvik KLP og SPK («inntekt») er økt med 6,8 mill. kroner, til 17,4 mill. kroner.
- Amortisering av tidligere års premieavvik («utgift») er økt med 1,4 mill. kroner, til kr. 8,4 mill. kroner.

Lønnsoppgjør

- Lønnsoppgjør i 2020 er avsatt med 8 mill. kroner med utgangspunkt i en årslønnsvekst på 3,6 % for 2020 (forutsetning i statsbudsjett for 2020). Imidlertid er det satt opp et tiltak på 1,1 mill. kroner i redusert lønnsoppgjør (3,3%). Det vises til oversikt over tiltak.

Rådmann og sentrale styringsorganer inkl. kultur, næring og IKT

- Etterlønn til ordfører i henhold til vedtatt reglement er tatt ut med 200 000 kroner inkl. sosial utgifter.
- Opplæringsutgifter til politikerne er nedjustert med 50 000 kroner til normalt nivå.
- Utgifter til kommunestyre- og fylkestingsvalg er tatt ut med 175 000 kroner.
- Utgifter til kontrollutvalg, sekretariat og revisjonen er satt opp i tråd med forslag fra kontrollutvalget og utgjør en økning på over 90 000 kroner.
- Juridisk bistand, midler til kjøp av tjenester er økt med omlag 200 000 kroner, og er omgjort fra stilling til kjøp av tjenester, og overført fra ansvarsområde administrativ støtteenhet.
- Hovedtillitsvalgtressursen økt med 10 % stilling, omlag 80 000 kroner, jfr. reglene i Hovedavtalen.
- Det er lagt inn forventet fylkeskommunalt driftstilskudd til badeparken med 150 000 kroner (usikkert tall). Noe av midlene er brukt til å øke kapasiteten for badeverter ved anlegget.
- Kulturbudsjettet er redusert med omlag 200 000 kroner ved at flere tilskudd til ulike arrangementer og til lag og organisasjoner er strøket/ redusert, jfr. k-sak 48/19 (reduksjon på ikke lovpålagte oppgaver).
- Næringsbudsjettet er redusert med omlag 50 000 kroner ved å ta bort kontingent til Tvedestrand næringsforening/by og «blomstrende» Tvedestrand, jfr. k-sak 48/19.
- IKT-utgifter, hovedsakelig utgifter til IKT-Agder, er økt med netto omlag 900 000 kroner som følge av flere bruker/ansatte, nye IKT-systemer og at leie av nye PC-er er lagt inn som driftsutgift. Tidligere ble utskiftinger av PC-er kjøpt inn over kommunens investeringsbudsjett.

Administrativ støtteenhet

- Skatteoppkreverkontoret for 5 kommuner i øst-regionen blir statliggjort fra 01.06.2020 ifølge forslag fra regjeringen. Dette medfører en lavere netto utgift på omlag 800 000 kroner. I tillegg blir også interkommunal arbeidsgiverkontroll overført til staten v/skattedirektoratet, som gir lavere utgifter med omlag 120 000 kroner.
- Overføring av midler til juridisk bistand er redusert med 200 000 kroner, og overført ansvarsområdet rådmann og sentrale styringsorganer.
- Bankgebyrer økning med 50 000 kroner

Barnehagen

- Tilskudd til private barnehager er økt med 2,3 mill. kroner som følge av justering av satsene med utgangspunkt i driftsutgifter og antall barn i kommunale barnehager i 2018 som deflatorjustert til 2020-nivå.
- Økning med 0,5 årsverk i Lyngbakken barnehage p.g.a. økning i antall barn og ped.normen, økt utgift med omlag 0,25 mill. kroner.
- Justering av foreldrebetalingene i tråd med forslag i statsbudsjettet for 2020 (ny maksimalsatser), økt inntekt med omlag 0,4 mill. kroner.

Tvedestrandskolen

- Skolene får sine driftsrammer gjennom tildelingsmodellen som er vedtatt av kommunestyret. I tillegg er det lagt inn ressurser til Forsterket avdeling, SFO og Vestre Sandøya barneskole.
- Økt lærerinnsats 1.-10. trinn og kompensasjon for innføring av ny norm for lærertetthet i grunnskolen gir økte lønnsutgifter med omlag 1,6 mill. kroner, som i sin helhet var dekt med statlige øremerkede midler i 2019. Fra 2020 er disse midlene lagt inn i rammeoverføringene til kommunen, og enheten er kompensert for bortfall av dette øremerkede tilskuddet.
- Økte skoleskyssutgifter som følge av vedtak lagt inn med 120 000 kroner.
- Reduserte skoleskyssutgifter fra båtselskapet, reduksjon på 200 000 kroner (inngår fra 01.01.2020 i samlet driftstilskudd til båtselskapet).
- Gjestelever fra andre kommuner og til andre kommuner netto reduksjon på omlag 270 000 kroner.

Plan, miljø og eiendom

- Kommunehuset er nå lagt inn som kommunal eiendom, og husleieutgiften til Tvedestrand Kommunehus AS faller bort (selskapet er avviklet). Netto reduksjon på utgiftene er lagt inn med om lag 1,4 mill. kroner.
- Lyngmyrhallen bortfall av leieinntekter fra fylkeskommunen fra 01.08.2020 med 0,4 mill. kroner i 2020 og ytterligere 0,4 mill. kroner i 2021 (fullårsvirkning).
- Tilskudd til etablering og tilpasning av boliger er lagt inn i rammeoverføringene til kommunen, og enheten er kompensert med om lag 0,58 mill. for bortfall av øremerket tilskudd.
- Kjøp av konsulenttjenester til planarbeid er redusert med 0,2 mill. kroner da arbeidene er utført i 2019 (nullet ut).
- Økte utgifter til forsikring og strøm med om lag 0,26 mill. kroner.

Teknisk drift

- Driftsutgifter med slamskrue vedr. sivbed er redusert med 0,3 mill. kroner.
- Tatt ut bevilgning til VA-rehabiliteringsplan med 1,2 mill. kroner, se tiltaksoversikt for ny bevilgning til dette formålet.
- Redusert bemanningen med 0,5 årsverk, reduksjon på 0,3 mill. på årsbasis (150 000 i 2020 og 150 000 i 2021).
- Volumøkning i inntektene for vann- og avløpsavgiftene med samlet 0,3 mill. kroner.
- Økning av driftstilskudd til båtselskapet med om lag 80 000 kroner som følge prisjusteringer (kommunens andel på 30 % av samlet driftstilskudd, fylkeskommunen dekker 70 %).
- Diverse andre endringer i enheten som gir en økning av netto driftsutgifter om lag 0,4 mill. kroner (flere kommunale veier og anlegg, samt skifte blåsetallerkner på renseanlegget).

Omsorg og rehabilitering

- Lønnsmessige tiltak nattevakter, økt utgift med om lag 340 000 kroner.
- Ubekvemstillegg økte med 1,2 mill. kroner jfr. lønnsoppgjøret.
- Utvidelse av leasingavtale med 3 nye biler, økt utgift med 150 000 kroner.
- Ressurskrevende brukere, økte utgifter med 0,9 mill. kroner, kun et halvt år (usikkert).
- Diverse justeringer på inntektsanslagene med om lag 0,35 mill. kroner.
- Lavere utgifter til KØH somatikk i Østre Agder med om lag 120 000 kroner.

Oppfølgingsenheten

- Lønnsmessige tiltak nattevakter, økt utgift med om lag 150 000 kroner.
- Ubekvemstillegg økte med 150 000 kroner jfr. lønnsoppgjøret.
- BPA (brukerstyrt personlig assistent) økning med 0,7 årsverk, økt utgift med om lag 490 000 kroner.
- Kompensert for bortfall av øremerket tilskudd til dagaktivitetssentertilbud til demens med om lag 0,96 mill. kroner. Fra 2020 er disse midlene lagt inn i rammeoverføringene til kommunen, og enheten er kompensert for bortfall av dette øremerkede tilskuddet.
- Reduserte inntekter øremerkede tilskudd til ressurskrevende brukere med om lag 100 000 kroner.
- Lavere utgifter til KØH psykiatri/rus i Østre Agder med om lag 40 000 kroner.

Familiehuset – RBU

- Legevakt i Østre Agder høyere utgifter med om lag 50 000 kroner.
- Lavere lønnsutgifter ved Tjenna legekantor med om lag 170 000 kroner.

NAV – Kommunal del

- Reduksjon i netto driftsutgifter flykninger ved nedgang av mottak av flykninger fra 30 til 10 fra og med 2018. Samlet netto reduksjon i utgiftsnivået er på 3,8 mill. kroner i 2019. Reduksjonen forsterker seg ytterligere ut over i planperioden. Gjelder både introduksjonsordningen og voksenopplæringen.
- Økning i utgifter med om lag 0,25 mill. kroner til VTA-plasser ved Lisand Industrier AS med 6 nye plasser, som ble tildelt i 2019.
- Diverse andre justeringer som medfører en samlet reduksjon på 0,25 mill. kroner.

Kirken og trossamfunn

- Deflatorjustert tilskudd til Fellesrådet med omlag 135 000 kroner.
- Tatt bort kommunalt tilskudd til prostidiakonen og ungdomspresten med samlet 75 000 kroner, jfr. k-sak 48/19.
- Justert ned tilskudd til andre trossamfunn med omlag 110 000 kroner.

7.4 Driftstiltak i sektorene

I dette kapitlet omtales de ulike driftstiltakene som er innarbeidet i økonomiplanen og budsjettet. Tiltak er nye aktiviteter som besluttet å gjennomføres. Tiltakene er inndelt etter hvilken enhet eller ansvarsområde som har ansvar for tiltaket/tjenesten.

Gjennom budsjettprosessen har det vært spilt inn mange tiltak fra enhetene som rådmannen ikke har kunnet prioritere av økonomiske årsaker. De endelige prioriteringene har vært drøftet og vurdert i rådmannens ledergruppe.

7.4.1 Sektor 100 Rådmann og politiske styringsorganer

Kapittel: Rådmann og politiske styringsorganer						
Tiltak	102: Juridisk bistand, redusert nivå					
Beskrivelse	Tiltaket innebærer at kjøp av tjenester for juridisk bistand vil reduseres fra 242 000 kroner til 150 000 kroner.					
		2 020	2 021	2 022		2 023
Sted	Ansvar: Fellesfunksjoner (1001147)					
SUM NETTO TILTAK		- 92 000	- 92 000	- 92 000	-	92 000
Tiltak	089: Turistinformasjon på nett (landsbasis)					
Beskrivelse	Økt kostnad som følge av at Arendal kommune har sagt opp avtalen med Tvedestrand kommune. Vi må få ny avtale med leverandør.					
		2 020	2 021	2 022		2 023
Sted	Ansvar: Turistinformasjon (1001140)					
SUM NETTO TILTAK		70 000	70 000	70 000		70 000

7.4.2 Sektor 105 Administrativ støtteenhet

Kapittel : Administrativ støtteenhet						
Tiltak	063: Digitalisering - utgifter					
Beskrivelse	Lisenser etc. i forbindelse med digitalisering. Print ut fakturering: kommer ny fakturering fra ny leverandør: 40 på andre avg. og gebyrer.					
		2020	2021	2022		2023
Sted	Ansvar: Fellesfunksjoner (1051126)					
SUM NETTO TILTAK		88 000	88 000	88 000		88 000
Tiltak	062: Digitaliseringseffekt, reduserte driftsutgifter					
Beskrivelse	Reduserte utgifter grunnet digitalisering (kopipapir kr. 10.000,- tonere kr. 5.000,). Gjelder også telefoni, vedlikehold av utstyr og diverse kjøp av tjenester mv.					
		2 020	2 021	2 022		2 023
Sted	Ansvar: Fellesfunksjoner (1051126)					
SUM NETTO TILTAK		- 190 000	- 190 000	- 190 000	-	190 000

Kapittel : Administrativ støtteenhet					
Tiltak	061: Digitaliseringstiltak webcruiter				
Beskrivelse	Reduserte utgifter grunnet digitalisering innføring av webcruiter. Webcruiter er et elektronisk rekrutteringsverktøy.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Fellesfunksjoner (1051126)				
SUM NETTO					
TILTAK	- 60 000	- 60 000	- 60 000	- 60 000	60 000
Tiltak	064: Elektronisk arkivplan				
Beskrivelse	Elektronisk arkivplan. skilt ut fra andre utg. digitalisering				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Service- og dokumentsenter (1051114)				
SUM NETTO					
TILTAK	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000

I tillegg kommer 20% stilling som juridisk rådgiver avsluttes. Budsjettbeløp overføres 210 til kjøp av tjenester.

7.4.3 Sektor 110 Barnehageenheten

Kapittel : Barnehageenheten					
Tiltak	077: Barnehager - reduksjon av en avdeling - optimalisert drift				
Beskrivelse	I 2018 og 2019 ble det født ca. 50 barn totalt i kommunen. Dette er en nedgang fra tidligere år. Om en forutsetter at barnetallet vil stabilisere seg på ca. 50 barn pr årskull, vil det være mulig å styre ned den totale barnehagekapasiteten med ca. en avdeling (18 store barn). Ved ferdigstillelse av ny barnehage på Bronsby, vil den totale driften av barnehagene i kommunen optimaliseres gjennom full utnyttelse av pedagognormen, og fleksibilitet i suppleringsopptaket gjennom året.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Private barnehager (1101610)				
SUM NETTO					
TILTAK	-	-	- 1 100 000	- 2 500 000	
Tiltak	049: Private barnehager, økning antall barn med nedsatt funksjonsevne				
Beskrivelse	Høsten 2019 var det en nedgang i antall barn med nedsatt funksjonsevne i private barnehager. Det er i løpet av høsten blitt henvist flere barn i private barnehager som vil få vedtak i løpet av høsten 2019 (hvorav et barn med alvorlig diagnose). Utover dette er det fosterhjemsplassert barn i Arendal kommune med alvorlig diagnose som er under rehenvisning.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Funksjonshemmede barn (1101612)				
SUM NETTO					
TILTAK	200 000	200 000	-	-	
Tiltak	074: Tilskudd private barnehager - forventet reduksjon fra 2021				
Beskrivelse	Forventet sats som er lavere enn nasjonalt nivå fra 2021-2023. Driften i de kommunale barnehagene vil optimaliseres gjennom hovedopptak og suppleringsopptak gjennom barnehageåret.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Private barnehager (1101610)				
SUM NETTO					
TILTAK	-	- 900 000	- 900 000	- 900 000	

7.4.4 Sektor 115 Tvedestrandskolen

Kapittel : Tvedestrandskolen					
Tiltak	036: Forsterket avd.: 2,3 årsverk fra Tvedestrand skole fra 1.8.2020				
Beskrivelse	Fra 1.8.2020 vil 2,3 årsverk flyttes fra ansvar Tvedestrand skole/forsterket avdeling til Lyngmyr skoles ansvar. Årsaken til dette er at elever som tidligere tilhørte forsterket avdeling 1-7 klasse, nå er ungdomsskoleelever. De får all sin undervisning på Lyngmyr og har også sin klassetilhørighet ved skolen selv om noe av undervisningen også for disse elevene kan foregå på annen arena enn klasserommet. Lærerne og fagarbeiderne som underviser og støtter denne elevgruppen har sin arbeidsplass på Lyngmyr og får følgelig ikke endrede arbeidsoppgaver eller endret arbeidssted. Forsterket avdeling har til nå vært økonomisk rigget som en 1-10 avdeling, men i og med at elevene fysisk går på ungdomsskolen er det naturlig at ressursen følger med dem og konteres på Lyngmyr skoles ansvar.				
Sted	Ansvar: Lyngmyr skole, drift (1151210)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		642 415	1 412 785	1 412 785	1 412 785
Tiltak	037: Forsterket avd.: 2,3 årsverk overføres til Lyngmyr skole fra 1.8.2020				
Beskrivelse	Fra 1.8.2020 vil 2,3 årsverk flyttes fra ansvar Tvedestrand skole/forsterket avdeling til Lyngmyr skoles ansvar. Årsaken til dette er at elever som tidligere tilhørte forsterket avdeling 1-7 klasse, nå er ungdomsskoleelever. De får all sin undervisning på Lyngmyr og har også sin klassetilhørighet ved skolen selv om noe av undervisningen også for disse elevene kan foregå på annen arena enn klasserommet. Lærerne og fagarbeiderne som underviser og støtter denne elevgruppen har sin arbeidsplass på Lyngmyr og får følgelig ikke endrede arbeidsoppgaver eller endret arbeidssted. Forsterket avdeling har til nå vært økonomisk rigget som en 1-10 avdeling, men i og med at elevene fysisk går på ungdomsskolen er det naturlig at ressursen følger med dem og konteres på Lyngmyr skoles ansvar.				
SUM NETTO TILTAK		- 642 415	- 1 412 785	- 1 412 785	- 1 412 785
Tiltak	084: Ressurskrevende elever: tilleggssressurs inkl. minoritetsspråklige elever				
Beskrivelse	Samlet avsetning til elever med store behov er i budsjett for 2020 fastsatt til 606 000 kroner. I 2017 ble det faset inn om lag 4 millioner kroner direkte til skolene gjennom kommunens tildelingsmodell og elevsatsen ble styrket for alle elever med tanke på tettere oppfølging for tilpasset opplæring, forsterket undervisning til minoritetsspråklige og spesialundervisning. I budsjett for 2020 er restbeløpet redusert med 340 000 kroner. Restmidlene vil bli benyttet til strakstiltak for elever og grupper og skal fortrinnsvis være rettet mot ekstern veiledning og tiltak av kort varighet for å oppfylle opplæringslovens krav for forsvarlighet.				
Sted	Ansvar: Udisponert del, ressurskrevende elever (1151811)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		- 342 300	- 342 300	- 342 300	- 342 300
Tiltak	085: Songe skole, reduksjon 1 gruppe fra 1.8.2020				
Beskrivelse	Elevtallet på Songe skole vil reduseres fra 71 til 64 elever fra høsten 2020. Som et resultat av at sikringsbestemmelsen i vår lokale tildelingsmodell, er nedre grense for 5 grupper foreslått økt fra 60 til 70 elever. Dette vil redusere antall grupper fra fem til fire. Lærertetthet opprettholdes i henhold til norm. Et forenklet bilde vil være at personalet ser på aldersblanding som en naturlig del av skolens virksomhet, og det er et pedagogisk grunnsyn som danner utgangspunkt for organisering og planlegging av opplæringa. Økonomiske rammer knyttes i mindre grad til pedagogikk.				
Sted	Ansvar: Songe skole, drift (1151610)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		- 333 239	- 732 020	- 732 020	- 732 020

Kapittel : Tvedestrandskolen					
Tiltak	018: Tvedestrand skole: Omgjøring av fagarbeiderstilling til vernepleier				
Beskrivelse	Ved Tvedestrand skole forsterket avdeling er en fagarbeiderstilling omgjort til en vernepleier stilling. Dette er en stilling som er besatt av en person med vernepleierkompetanse og som nå vil få en adekvat lønn for sin utdanning og sitt arbeidsområde. Det er i tråd med ønsket om å ansette ulike yrkesgrupper og kompetanser i skolene.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Tvedestrand skole, drift (1151310)				
SUM NETTO TILTAK	40 871	81 741	81 741	81 741	

7.4.5 Sektor 120 Plan, miljø og eiendom

Kapittel : Plan, miljø og eiendom					
Tiltak	081: Etableringstilskudd bolig, reduksjon				
Beskrivelse	Det legges inn lavere etableringstilskudd til bolig med 90 000 kroner i 2020 og 180 000 for årene 2021-2023. Etableringstilskudd som kan gis ligger etter dette på 200 000 i 2020 og 110 000 kroner i 2021-23.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Etableringstilskudd (1201317)				
SUM NETTO TILTAK	- 90 000	- 180 000	- 180 000	- 180 000	
Tiltak	050: Flomsikringstiltak, plan				
Beskrivelse	Det var avsatt 100.000 kroner til dette i 2019. NVE var sene med sine tilbakemeldinger, og midlene blir derfor lite brukt. Må ha ny bevilgning i 2020. Settes til 50 000 kroner.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Planarbeid og regulering (1201310)				
SUM NETTO TILTAK	50 000	-	-	-	
Tiltak	080: Havneavgift for næringsdrivende				
Beskrivelse	Det foreslås havneavgift for næringsdrivende på enkelte havner i kommunen.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Havnevesen og brygger (1201148)				
SUM NETTO TILTAK	- 50 000	- 100 000	- 100 000	- 100 000	
Tiltak	044: Kommuneplanens arealdel, revidering				
Beskrivelse	I økonomiplan 2019-2022 var det forutsatt en revidering av kommunedelplan kystsonen. Lovverket sier at kommuneplanen skal tas opp til revisjon i begynnelsen av hver nye valgperiode. Det foreslås derfor nå å revidere hele kommuneplanens arealdel, inkl. kystsonen.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Planarbeid og regulering (1201310)				
SUM NETTO TILTAK	100 000	200 000	-	-	
Tiltak	057: Lyngmyrveien 49, boliger for utviklingshemmede, bygningsmessig				
Beskrivelse	Inntekter og utgifter knyttet til drift av nye boliger for utviklingshemmede, fra 1.1.2022. Det er regnet med 20 % vaktmester og 20 % renhold.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
SUM NETTO TILTAK	-	-	- 304 776	- 304 776	

Kapittel : Plan, miljø og eiendom					
Tiltak	043: Lyngør, ny reguleringsplan				
Beskrivelse	Det er politisk vedtatt at det skal lages ny reguleringsplan pga. at det ønskes en bedre styring av bygging og utvikling på Lyngør. Antar totale kostnader er på om lag 400.000 kroner. En vil søke om fylkeskommunalt tilskudd.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Planarbeid og regulering (1201310)				
SUM NETTO TILTAK	100 000	200 000	-	-	
Tiltak	056: Middelskolen, reduserte driftsutgifter				
Beskrivelse	I kommunestyrets vedtak angående utviklings- og omstillingsprosjektet, arbeidsgruppe 3, var det forutsatt 50.000 kroner i reduserte driftsutgifter fra 2021. Det forutsetter at kulturskolen flytter ut av Middelskolen. Siden det ikke er helt avklart tidsforløp, settes ikke tiltaket inn før fra 2023.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Middelskolen, lokaler (1201135)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-	50 000
Tiltak	048: Middelskoleområdet, reguleringsplan				
Beskrivelse	Lage reguleringsplan for Middelskoleområdet, dvs. Villa Utsikten barnehage og Middelskolen.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Planarbeid og regulering (1201310)				
SUM NETTO TILTAK	-	100 000	100 000	-	
Tiltak	052: Plan for videre bruk av kommunale brygger				
Beskrivelse	Det må lages en plan for kommunale brygger, hvilke som skal avvikles, hvilke som skal rustes opp mv. Tiltaket legges inn fra 2022.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Havnevesen og brygger (1201148)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	50 000	-	
Tiltak	047: Reguleringsplan for området ved Tvedestrand barneskole				
Beskrivelse	Med utgangspunkt i skisser for framtidig bruk av området ved Tvedestrand barneskole, foreslås det avsatt midler til å lage en reguleringsplan. Tiltaket omfatter også Skriverstua barnehage og andre kommunale eiendommer i området.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Planarbeid og regulering (1201310)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	100 000	150 000	
Tiltak	045: Reguleringsplan ny barneskole				
Beskrivelse	Reguleringsplanen for ny barneskole må ferdigstilles. Bevilgning i 2019 er ikke brukt. Utgift gjelder kjøp av tjenester og behandlingsgebyr.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Planarbeid og regulering (1201310)				
SUM NETTO TILTAK	100 000	-	-	-	

Kapittel : Plan, miljø og eiendom					
Tiltak	082: Tilpasningstilskudd bolig, reduksjon				
Beskrivelse	Det er forventet lavere tilpasningstilskudd til bolig. Det foreslås en reduksjon på 90 000 i 2020 og 180 000 for hvert år 2021-2023. Tilpasningstilskuddet er etter dette budsjettert til 200 000 for 2020 og 110 000 for hvert av årene 2021 til 2023.				
Sted	Ansvar: Tilpasningstilskudd (1201318)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO					
TILTAK		- 90 000	- 180 000	- 180 000	- 180 000
Tiltak	058: Tvedestrand idrettspark, drift				
Beskrivelse	Drift av Tvedestrand idrettspark. Driftsbudsjett og husleieinntekter følger av inngått avtale med Agder fylkeskommune, datert 15.9.2017. Det er lagt inn 2,5 årsverk til renhold og 1,5 årsverk til vaktmester. I henhold til leieavtale dekkes 52,5% av samlet drifts- og kapitalutgifter for idrettsparken av fylkeskommunen				
Sted	Ansvar: Tvedestrand idrettspark (1201142) m.fl.	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO					
TILTAK		- 191 000	- 991 002	- 991 002	- 991 002
Tiltak	042: Videregående skole Lyngmyr, driftsutgifter				
Beskrivelse	Tvedestrand kommune overtar den gamle vgs på Lyngmyr medio 2020. Driftsutgifter avhenger av hva lokalene skal brukes til. Nivå på utgifter tilsvarer at bygget ikke brukes til aktiviteter. Kun frostfritt bygg.				
Sted	Ansvar: Drift av lokaler, prosjekter (1201140) og Eiendomsforvaltning, drift (1201143)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO					
TILTAK		300 000	500 000	500 000	500 000

7.4.6 Sektor 125 Teknisk drift

Kapittel : Teknisk drift					
Tiltak	097: Endring avgiftsnivå, avløp, fra 5280,- til 4300,-				
Beskrivelse	Med utgangspunkt i forslagene i denne økonomiplanen er det foretatt selvkostberegninger innen vann-, avløp- og feieområdet. En videreføring av dagens avgiftsnivå ville medført oppbygging av store selvkostfond i avløpsregnskapet. For vann ville en opparbeidet seg et betydelig underskudd. Rådmannen foreslår derfor å redusere kloakkavgiften med 980 kroner eksklusive merverdiavgift fra 1.1.2020 og ut økonomiplanperioden. Vannavgiften foreslås økt med 930 kroner eksklusive merverdiavgift fra 1.1.2020 og ut økonomiplanperioden. Feiing foreslås økt med 50 kroner eks. mva. fra 1.1.2020. Det vises til vedlegg bakerst i dokumentet for en total oversikt. For en normalhusstand er utgiftene til vann, avløp og feiing 10 500 kroner inklusive merverdiavgift i 2019, slik det har vært i flere år tidligere. Med rådmannens forslag vil disse beløpene holde seg på samme nivå i 2019 og framover. Som nevnt i omtalen av investeringsbudsjettet er det stor usikkerhet til kostnadsanslagene på flere av de planlagte vann- og avløpsprosjektene. Det forventes sikrere informasjon i neste økonomiplanperiode. Ved store avvik fra dagens beløp kan en komme til å endre forslagene om avgiftsnivå. I tillegg til egne kostnader påvirker også rentenivået selvkostberegningene.				
Sted	Ansvar: Avløp (1251112)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		3 504 000	3 551 000	3 595 000	3 636 000
Tiltak	098: Endring avgiftsnivå, feiing, fra 250,- til 300,-				
Beskrivelse	Samme omtale som tiltak 097				
Sted	Ansvar: Feiing (1251114)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		164 000	164 000	164 000	164 000
Tiltak	096: Endring avgiftsnivå, vann, fra 2870,- til 3800,-				
Beskrivelse	Samme omtale som tiltak 097				
Sted	Ansvar: Vann (1251110)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		-2 712 000	-2 741 000	-2 767 000	-2 793 000
Tiltak	024: Garasje mv ved Tvedestrand renseanlegg, driftsutgifter				
Beskrivelse	Nytt garasjeanlegg skal føres opp. Investeringsbudsjettet legger til grunn ferdigstilling i 2021. Driftsutgifter fordeles på vann og avløp.				
Sted	Ansvar: Vann (1251110) og Avløp (1251112)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		-	45 000	50 000	50 000
Tiltak	088: Lyngmyr idrettsanlegg, reduserte driftsutgifter ett år tidligere				
Beskrivelse	Legger opp til å overta Lyngmyr idrettsanlegg i 2020 og ikke 2021. Bakgrunn er avtalen med golfparken som går ut i 2019.				
Sted	Ansvar: Lyngmyr idrettsanlegg (1251218)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK		- 200 000	-	-	-

Kapittel : Teknisk drift					
Tiltak	075: Parkering, volumøkning fra 2021				
Beskrivelse	Det forventes økte inntekter på bakgrunn av flere som betaler parkeringsavgift.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Parkering, drift (1251214)				
SUM NETTO TILTAK		- 150 000	- 150 000	- 150 000	
Tiltak	023: Vedlikeholdsplan avløp				
Beskrivelse	Vedlikehold av eksisterende avløpsnett (jf. rehabiliteringsplan)				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Avløp, prosjekter (1251113)				
SUM NETTO TILTAK		600 000	600 000	600 000	600 000
Tiltak	022: Vedlikeholdsplan vann				
Beskrivelse	Vedlikehold av eksisterende ledningsnett (jf. rehabiliteringsplan)				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Vann, prosjekter (1251111)				
SUM NETTO TILTAK		600 000	600 000	600 000	600 000

7.4.7 Sektor 130 Omsorg og rehabilitering

Kapittel : Omsorg og rehabilitering					
Tiltak	069: Hjemmesykepleie, 5 nye årsverk				
	Enhet for omsorg og rehabilitering har i 2019 hatt stort press alle sine tjenester og har hatt dette over tid. Dette skyldes blant annet økning i antall eldre i kommunen, at personer lever lengre med kronisk sykdom, samt at sykehuset skriver ut pasienter tidligere. I hjemmetjenesten er det det ikke grunnbemanning til å håndtere antall tjenestetimer. Det er usikkert hvordan behovet for tjenestetimer vil utvikle seg i 2020, men det er grunnlag for å tro at det vil ligge betraktelig høyere enn 880 timer som grunnbemanningen er basert på i budsjett 2019. Tjenestetimer i hjemmesykepleien i 2019 har ligget over 1000 timer per uke. På sykehjemmet er pleietyngden blitt betraktelig tyngre. Både hjemmetjenesten og sykehjemmet har økt i antall pasienter med palliativ behandling og terminal pleie. Enheten er i behov av økning i antall stillinger. Primært gjelder dette hjemmesykepleien, men det er også behov for å vurdere styrking i enheten på andre områder.				
Beskrivelse		2 020	2 021	2 022	2 023
	Ansvar: Hjemmesykepleie og tj. for sterkt funksjonshemmede (1301312)				
Sted					
SUM NETTO TILTAK		3 746 474	3 746 474	3 746 474	3 746 474

7.4.8 Sektor 135 Oppfølgingsenheten

Kapittel : Oppfølgingsenheten					
Tiltak	078: Avlastning, redusert behov som følge av nye omsorgsboliger fra 1.1.2022				
Beskrivelse	Enkelte av beboerne som skal flytte inn i nye boliger har i dag avlastning. Dette behovet opphører når de flytter i egen bolig. Det reelle avlastningsbehovet blir sannsynligvis ikke mindre da det pr dd er barn med behov avlastning som ikke er innarbeidet i økonomiplanen.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Avlastning institusjon (1351215)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	- 350 125	- 350 125	
Tiltak	032: Psykisk helse, rus og avhengighet, økte vedtakstimer, 1 nytt årsverk				
Beskrivelse	Pågangen for psykiske helsetjenester er stor, og har vært økende de siste årene. Flere unge oppsøker hjelp og antallet personer med store og sammensatte problemstillinger har økt. Det er grunn til å tro at dette vil vedvare. Sykehuset skriver ut pasienter tidligere enn før. Mange av brukerne står utenfor arbeidslivet og har lite nettverk. Det er ikke rom for økning innenfor tjenestens rammer. Grunnbemanningen er ikke stor nok til å håndtere dagens omfang. Enheten har behov for økt antall stillinger fra 2020. Det legges i ett nytt årsverk fra 2022.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Psykisk helse (1351310)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	681 177	681 177	
Tiltak	007: Boliger for personer med nedsatt funksjonsevne, bemanning til samlokaliserte nye boliger fra 1.1.2022, 5-6 årsverk				
Beskrivelse	I 2018 var 7 beboere identifisert, nå er alle 8 bebodd og beløpet må derfor økes noe. Fra 5-6 årsverk til 6-7 årsverk. Justert ned med ett årsverk til 5-6 årsverk for å styrke psykiatrien med 1 årsverk. Det reelle behovet til brukergruppa kan være noe større. Beløpet er et foreløpig et anslag. Tidspunkt for innflytting er endret fra 1.9.2021 til 1.1.2022.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Boliger for utviklingshemmede (1351210)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	3 950 827	3 950 827	
Tiltak	021: Boliger for personer med nedsatt funksjonsevne, drift av nye boliger fra 2022				
Beskrivelse	Økte driftsutgifter i nytt bofellesskap, kontorutgifter, kompetanse, husleie med mer. Grovt estimat fordelt på få poster.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Boliger for utviklingshemmede (1351210)				
SUM NETTO TILTAK	-	-	114 000	114 000	
Tiltak	006: Særlig ressurskrevende tjenester, overføring fra Spesialisthelsetjenesten				
Beskrivelse	Enkeltbruker er planlagt utskrevet gradvis, det er ønskelig fra spesialisthelsetjeneste med bolig fra høsten 2020. Dette er trolig noe tidlig. Sannsynlig bemanningsfaktor 2:1 hele døgnet.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Psykisk helse (1351310)				
SUM NETTO TILTAK	49 999	100 814	100 814	100 814	

Kapittel : Oppfølgingsenheten					
Tiltak	005: Tjenestebil - leasing ny avtale				
Beskrivelse	Flere brukere og flere tjenestevedtak. Beløpet er inkludert drift og leasing				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Psykisk helse (1351310)				
SUM NETTO TILTAK		47 000	47 000	47 000	47 000

7.4.9 Sektor 140 Familiehuset – Ressurssenter for barn og unge

Kapittel : Familiehuset					
Tiltak	076: Fritidsklubben - endringer i tilbud til barn og unge / fritidsklubben				
Beskrivelse	På bakgrunn av at to faste klubbmedarbeidere har sagt opp høsten 2019, er det vakante stillinger i Fritidsklubben fra 2020. Tilbudet reduseres fra to til en dag i uken fra 01.01.2020, (tilrettelagt tilbud avhengig av behov), 2 x 20 % stilling = 40 % stilling til sammen. Dette medfører en reduksjon i ressurser fra 74 % til 40 % i fritidsklubbtilbudet. Det er viktige å ha ressurser til å kunne være tilgjengelig for enkeltungdommer og for ungdomsmiljø i grupper i fritiden. Dette for å kunne å forebygge og bidra til utvikling av positive ungdomsmiljøer og kontakt med enkeltindivider, både kortsiktig og langsiktig.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Fritidsklubben (1401121)				
SUM NETTO TILTAK		- 190 730	- 190 730	- 190 730	- 190 730
Tiltak	017: Helsesykepleier, helsestasjonen - søkes tilskudd fra Helse direktoratet til 1 årsverk				
Beskrivelse	I 2018 og 2019 fikk helsestasjonen tilskudd fra Helsedirektoratet til 1,0 årsverk til helsestasjonen. Det er lagt inn en økning med 0,1 årsverk jordmor fra 1.1.2020. Dette da prosjektstillingen på 0,1 årsverk ble gjort om til fast stilling pr. 01. september 2019, jf. arbeidsmiljøloven. Det er et mål å søke om tilskudd til 1,0 årsverk til helsesykepleier i 2020.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Helsestasjon (1401119)				
SUM NETTO TILTAK		- 760 194	- 760 194	- 760 194	- 760 194
Tiltak	016: Helsesykepleier, helsestasjonen 1 årsverk - søkes tilskudd fra Helse direktoratet				
Beskrivelse	Det søkes om 100 % tilskudd til helsesykepleier i 2020 fra 1.4.20. Tilskudd fra helsedirektoratet har vært på 1,0 årsverk i 2018 og 2019. I 2018 og 2019 har årsverket vært fordelt på Helseykepleier og jordmor (80/20 og 90/10). I 2018 og 2019 fikk helsestasjonen tilskudd fra Helsedirektoratet til 1,0 årsverk til helsestasjonen. Det er lagt inn en økning med 0,1 årsverk jordmor fra 1.1.2020. Dette da prosjektstillingen på 0,1 årsverk ble gjort om til fast stilling pr. 01. september 2019, jf. arbeidsmiljøloven. Det er et mål å søke om tilskudd til 1,0 årsverk til helsesykepleier i 2020.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Helsestasjon (1401119)				
SUM NETTO TILTAK		760 194	760 194	760 194	760 194

Kapittel : Familiehuset					
Tiltak	015: Jordmor på helsestasjonen, 10 % økning av ressurser jf. statlige føringer				
Beskrivelse	I 2018 og 2019 fikk helsestasjonen tilskudd fra Helsedirektoratet til 1,0 årsverk til helsestasjonen. Det er lagt inn en økning med 0,1 årsverk jordmor fra 1.1.2020. Dette da prosjektstillingen på 0,1 årsverk ble gjort om til fast stilling pr. 01. september 2019, jf. arbeidsmiljøloven. Det er et mål å søke om tilskudd til 1,0 årsverk til helsesykepleier i 2020.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Jordmortjeneste (1401120)				
SUM NETTO TILTAK	84 466	84 466	84 466	84 466	
Tiltak 059: Psykolog i kommunen er lovpålagt fra 2020					
Beskrivelse	Det er lovpålagt at kommunen skal ha psykolog fra 2020. Det planlegges å ansette en psykolog i 50 % fra 01.11.2020. Planen er å samarbeide med kommune(r) i østregionen som er i samsvar med behovet til Tvedestrand, eller eventuelt lyse ut en 50 % stilling alene.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Helsestasjon (1401119)				
SUM NETTO TILTAK	99 452	544 942	544 942	544 942	
Tiltak 014: Tvedestrand legesenter - ny privat fastlegehjemmel i 2020					
Beskrivelse	Det planlegges en ny fastlegehjemmel (privat) fra 2020. Det er lagt inn kostnader knyttet til oppstart i 2020 og 2021. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Driftstilskudd leger (1401110)				
SUM NETTO TILTAK	100 000	100 000	-	-	

7.4.10 Sektor 145 NAV

Kapittel : NAV					
Tiltak	011: Flyktningetjenesten - Utsette reduksjon med ett årsverk - fom. 1.7.2021				
Beskrivelse	Nedtrekket bør utsettes med ett år. Det vil i 2020 fortsatt være 31 flyktninger som deltar på voksenopplæring under introduksjonsordningen. I tillegg skal det bosettes nye. Det er også oppfølging av de flyktningene som er ferdige med voksenopplæring og intro, men som fortsatt er i fem-års perioden etter bosetting som skal følges opp. Nedtrekket gjelder fra 1.7.2021.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: NAV flyktningekontor (1451114)				
SUM NETTO TILTAK	-	- 374 647	- 653 930	- 653 930	
Tiltak 033: Lundevann, driftstilskudd - utgå fra 1.1.2020					
Beskrivelse	Tilskudd foreslås å utgå fra 1.1.2020. Kommunen har tjenester fra Krisesenter i Østre Agder.				
	2 020	2 021	2 022	2 023	
Sted	Ansvar: Krisesenter (tilskudd til Lundevann) (1451118)				
SUM NETTO TILTAK	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000	

7.4.11 Sektor 150 Kirke og tros- og livssynssamfunn

Kapittel : Kirke og trossamfunn					
Tiltak	019: Tvedestrand kirke, oppheng for kirkeklokker				
Beskrivelse	Utbedring av oppheng for kirkeklokker i Tvedestrand kirke: Det er et akutt behov for utbedring, da opphenget for kirkeklokkene i Tvedestrand kirke er i svært dårlig forfatning.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Fellesråd, særskilte tilskudd (1501111)				
SUM NETTO					
TILTAK		50 000	-	-	-

7.4.12 Sektor 160 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør, premieavvik og omstillingstiltak

Kapittel : Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik					
Tiltak	083: Administrasjonsressurs grunnskolen, reduksjon med totalt 1 årsverk fra 1.8.2020				
Beskrivelse	Administrasjonsressurs, redusert med 0,8 årsverk på Dypvåg, Holt, Songe, fra 1.8.2020. Fordelt på følgende: 30% Holt, 30% Songe og 20% på Dypvåg. I tillegg foreslås reduksjon i administrasjonsressurs på Forsterket avd. med 20% - (fra 50%-til 30%), Når ny skole er bygget - ligger reduksjonen inne i beregnede reduserte utgifter ved ny skole. For nærmere beskrivelse av tiltaket, se budsjettomtalen under sektor 115 Tvedestrandskolen				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)				
SUM NETTO					
TILTAK		- 370 000	- 820 000	- 820 000	- 450 000
Tiltak	070: Bronsbu, ny barnehage, reduserte lønns- og driftsutgifter ved sammenslåing				
Beskrivelse	Ny barnehage i Bronsbu: Reduksjon i bemanning med 1,1 årsverk styrerressurs samt reduserte driftsutgifter ved sammenslåing av 3 barnehager til en barnehage. Bedre utnyttelse av pedagognormen. og optimalisert opptak gjennom året.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)				
SUM NETTO					
TILTAK		-	-	-600 000	-1 400 000
Tiltak	086: Effektiviseringskrav og gevinstrealisering - enheter/sektorer				
Beskrivelse	Regjeringens budsjettopplegg innebærer noe økt handlingsrom. Det vises i tillegg til et ytterligere økt handlingsrom som innebærer effektiviseringskrav på 0,5% på 1,3 mrd. kroner for kommunesektoren. Det er i 2020 og 2021 lagt inn et effektiviseringskrav og gevinstrealisering på om lag 0,4 % av bruttoutgiftene. For årene 2022 og 2023 er det lagt inn et krav på hhv. 0,65% og 0,85% i forhold til 2019. Fordelingen på enhetene/sektorene i 2020 blir i hovedsak fordelt på enhetene etter netto driftsramme korrigert for VA-område, interkommunale ordninger og sosiale ytelser. Dette utføres av rådmannen i januar 2020.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)				
SUM NETTO					
TILTAK		-2 000 000	-2 000 000	-3 500 000	-4 500 000

Kapittel : Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik					
Tiltak	087: Ingeniørstillinger, reduksjon, pga. færre investeringsprosjekter				
Beskrivelse	I og med det kommer til å bli færre investeringsprosjekter mot slutten av økonomiplanperioden, vil behovet for ingeniørstillinger også reduseres. En vurderer behovet vil reduseres med ett årsverk i 2022 og ytterligere ett årsverk i 2023. Da disse to årsverkene har vært finansiert over investeringsbudsjettet, blir dette et nullsumspill for 2022 og 2023.				
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-	-
Tiltak	103: Lønnsoppgjør, redusert avsetning				
Beskrivelse	Lønnsoppgjør for 2020 beregnes med lavere lønnsvekst 0,1% (fra 3,6% til 3,5%) og mindre lønnsgradning på 0,2%. Til sammen er det beregnet 0,3% lavere lønnsvekst og mindre lønnsgradning. Reduksjonen er beregnet til 1,1 mill. kroner.				
Sted	Ansvar: Avsatt til lønnsoppgjør (1601116)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK	-1 100 000	- 1 100 000	- 1 100 000	- 1 100 000	-
Tiltak	071: Ny barneskole i sentrum, reduserte driftsutgifter				
Beskrivelse	Ny barneskole fra 1.8.2023 og nedlegging av 4 nåværende barneskoler. Reduserte driftsutgifter med omlag 10 mill. kroner ved færre årsverk til pedagogisk personell og administrasjon med omlag inntil 10 årsverk, reduserte driftsutgifter til bygninger, SFO og eventuelt mindre økning i skoleskysstutgifter.				
Sted	Ansvar: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK	-	-	-	-	-4 300 000
Tiltak	095: Omstillingsmidler				
Beskrivelse	Tiltaket foreslås avsatt til analysearbeid mv. for enheter.				
Sted	Ansvar: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK	150 000	-	-	-	-
Tiltak	091: Renholdstjenesten redusert 0,7 årsverk				
Beskrivelse	72% renholder holdes vakant frem til ny bemanningsplan må utarbeides i 2022. Besparelse kr. 400.000 årlig årene 2020-2022.				
Sted	Ansvar: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK	- 400 000	- 400 000	- 400 000	-	-
Tiltak	101: Tilskudd til lokale kultur,- nærings- og humanitære tiltak				
Beskrivelse	Tiltak til kommunestyret som etter nærmere avgjørelse fordeler søknader våren 2020.				
Sted	Ansvar: Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost (1601117)	2 020	2 021	2 022	2 023
SUM NETTO TILTAK	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000

Kapittel : Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik				
072: Utviklings- og omstillingsprosjekt, ny organisasjonsstruktur, reduksjon i ledelse og administrasjonsressurs, inntil 6 årsverk				
Tiltak				
Beskrivelse		I behandlingen av budsjett 2019/økonomiplan 2019-2022 vedtok kommunestyret en fullmakt til rådmannen om å starte en omstillingsprosess i den kommunale organisasjonen. Målet for prosessen er bl.a. å ha en kostnadseffektiv og framtidsrettet organisering av ledelse og tjenesteproduksjonen. Arbeidsgruppen foreslår en ny organisasjonsmodell med fire sektorer og hvor hver sektor deles inn i 4-9 avdelinger. I tillegg blir det en felles stab/sektorstøtte med to avdelinger. Med utgangspunktet i kommunestyrets bestilling er det lagt til grunn at den samlede ressursen som i dag brukes til ledelse og administrasjon, skal reduseres med inntil 6 årsverk med gradvis utfasing over omlag 3 år (2021-2023).		
Sted		2 020	2 021	2 022
Ansv: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)				2 023
SUM NETTO TILTAK		-	- 3 000 000	- 4 500 000
Tiltak		100: Vakanser, tilfeldig		
Beskrivelse		Vakanser tilsvarende ca. 2,5 årsverk, 1,8 mill. kroner, foreslås også for 2020 og framover.		
Sted		2 020	2 021	2 022
Ansv: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)				2 023
SUM NETTO TILTAK		- 1 800 000	- 1 800 000	- 1 800 000
Tiltak		090: Vaktmestertjenesten reduksjon 0,8 årsverk		
Beskrivelse		80% vaktmester holdes vakant frem til ny bemanningsplan må utarbeides når ny skole/barnehage er på plass i 2022/23. Besparelse 500.000 årlig i perioden 2020-2022. (1 årsverk -0,2 årsverk jf avtale med boligstiftelsen)		
Sted		2 020	2 021	2 022
Ansv: Utviklings- og omstillingsprosjekter (1601118)				2 023
SUM NETTO TILTAK		- 500 000	- 500 000	- 500 000

7.4.13 Sektor 170 Frie disponible inntekter, finans og avsetninger

Kapittel : Frie disponible inntekter, finans og avsetninger				
093: Byggelånsrenter, barnehage Bronsbu				
Tiltak				
Beskrivelse		For de største prosjektene er det beregnet interne byggelånsrenter som inntektsføres i driften.		
Sted		2 020	2 021	2 022
Ansv: Renter bank og investeringslån (1701118)				2 023
SUM NETTO TILTAK		- 100 000	- 300 000	- 200 000
Tiltak		094: Byggelånsrenter, barneskole		
Beskrivelse		For de største prosjektene er det beregnet interne byggelånsrenter som inntektsføres i driften.		
Sted		2 020	2 021	2 022
Ansv: Renter bank og investeringslån (1701118)				2 023
SUM NETTO TILTAK		-	- 500 000	- 1 100 000

Kapittel : Frie disponible inntekter, finans og avsetninger					
Tiltak	092: Byggelånsrenter, PU-boliger				
Beskrivelse	For de største prosjektene er det beregnet interne byggelånsrenter som inntektsføres i driften.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Renter bank og investeringslån (1701118)				
SUM NETTO TILTAK		- 200 000	- 300 000	-	-
Tiltak	108: Disposisjonsfond, avsetning til				
Beskrivelse	Budsjett for 2020 balanserer etter avsetning av 366 000 kroner til disposisjonsfond.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Disposisjonsfond (1701124)				
SUM NETTO TILTAK		366 000	-	-	-
Tiltak	107: Disposisjonsfond, bruk				
Beskrivelse	For å budsjettbalanse er det behov for å bruke av disposisjonsfondet i årene 2021-2023.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Disposisjonsfond (1701124)				
SUM NETTO TILTAK		-	-2 251 000	-2 691 000	-1 728 000
Tiltak	105: Distribusjon av vann, avsetning til bundet fond				
Beskrivelse	Selvkostberegninger tilsier avsetning til vannfond. Se eget vedlegg i budsjettdokumentet.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Bundne fond (1701125)				
SUM NETTO TILTAK		574 000	329 000	294 000	215 000
Tiltak	035: Eiendomsskatt - økning til 5 promille i 2020				
Beskrivelse	Eiendomsskatten foreslås økt til 5 promille for 2020, gjeldende økonomiplan skisserte en økning til 4,5 promille. Å øke fra 4 til 5 promille gir en økt inntekt på over 6 million kroner for dette året. Fra 2021 settes eiendomsskatten ned igjen til 4 promille, dette fordi en regner med at det fra dette året vil bli innført en lovregel som innebærer at 4 promille blir makssatsen for eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Eiendomsskatt, drift (1701112)				
SUM NETTO TILTAK		-6 200 000	-	-	-
Tiltak	104: Feiervesen, avsetning til bundet fond				
Beskrivelse	Selvkostberegninger tilsier en økt avsetning til bundet feierfond. Se eget vedlegg i budsjettdokumentet.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Bundne fond (1701125)				
SUM NETTO TILTAK		32 000	39 000	39 000	39 000
Tiltak	106: Kommunal avløpsnett, bruk av bundet fond				
Beskrivelse	Selvkostberegninger tilsier bruk av bundet avløpsfond. Se egne beregninger i budsjettdokumentet.				
		2 020	2 021	2 022	2 023
Sted	Ansvar: Bundne fond (1701125)				
SUM NETTO TILTAK		-1 716 000	-2 398 000	-2 302 000	-2 175 000

7.4.14 Vurdering knyttet til kunstnerisk utsmykning

I retningslinjer for kunstnerisk utsmykning som ble vedtatt i 2010 heter det blant annet:

"Det vurderes å avsette midler i driftsbudsjettet under ansvar 270 til generell kunstnerisk utsmykking utendørs i det offentlige rommet. Bevilgningen er ikke knyttet til konkrete prosjekter og tildelingens størrelse fastlegges for hvert budsjettår. Dersom de budsjetterte midlene ikke benyttes i budsjettåret, avsettes disse til disposisjonsfond for generell kunstnerisk utsmykking, forutsatt at ikke strykningsreglene for ubundne avsetninger blir gjort gjeldende."

Rådmannen har ikke funnet rom for en slik avsetning i planperioden. I planleggingen av Tvedestrand idrettspark på Mjåvann er det imidlertid innarbeidet kunstnerisk utsmykning. Det samme gjelder de andre investeringsprosjektene med en prosent av totalkostnaden i henhold til vedtatte retningslinjer.

7.5 Samlede driftsinntekter og – utgifter

Tabellen under viser oversikt økonomisk oversikt drift for budsjettperioden.

Økonomisk oversikt drift

Tall i hele 1000 kroner.

Linjenavn	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Brukerbetalinger	-22 787	-21 570	-22 460	-22 460	-22 460	-22 460
Andre salgs- og leieinntekter	-46 170	-47 026	-49 330	-52 922	-53 954	-54 169
Overføringer med krav til motytelse	-72 450	-50 626	-55 810	-54 818	-54 290	-54 295
Rammetilskudd	-209 164	-213 939	-218 989	-218 361	-218 322	-218 280
Andre statlige overføringer	-19 444	-15 296	-11 070	-9 400	-8 830	-8 870
Andre overføringer	-811	-38	-38	-38	-38	-38
Skatt på inntekt og formue	-145 871	-145 772	-153 211	-153 211	-153 211	-153 211
Eiendomsskatt	-17 882	-24 000	-30 800	-24 600	-24 600	-24 600
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-534 579	-518 267	-541 708	-535 810	-535 705	-535 923
Lønnsutgifter	282 953	280 765	294 889	291 692	293 991	293 612
Sosiale utgifter	74 529	77 263	79 033	78 877	79 997	80 007
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	62 967	56 860	57 614	59 419	59 364	59 294
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	63 053	61 038	62 467	60 661	59 295	57 768
Overføringer	32 830	21 415	21 348	17 403	13 798	8 973
Avskrivninger	22 514	26 067	29 909	29 909	29 909	29 909
Fordeelte utgifter	-4 606	-200	0	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	534 240	523 208	545 260	537 960	536 353	529 562
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-339	4 941	3 552	2 151	649	-6 360
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-9 712	-9 864	-10 764	-11 064	-11 464	-11 864
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-720	-112	-112	-112	-112	-112
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-10 432	-9 976	-10 876	-11 176	-11 576	-11 976
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	8 564	11 453	13 127	16 060	17 103	20 010
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	17 840	22 540	24 850	27 155	28 393	31 884
Utlån	688	0	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	27 092	33 993	37 977	43 215	45 496	51 894
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	16 660	24 017	27 101	32 039	33 920	39 918
Motpost avskrivninger	-22 514	-26 067	-29 909	-29 909	-29 909	-29 909
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-6 194	2 891	744	4 281	4 660	3 649
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-5 635	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5	-1 521	0	-2 251	-2 691	-1 728
Bruk av bundne fond	-4 835	-2 701	-1 716	-2 398	-2 302	-2 175
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-10 475	-4 222	-1 716	-4 649	-4 993	-3 903
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	11538	0	366	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	5 131	1 331	606	368	333	254
SUM AVSETNINGER (K)	16 669	1 331	972	368	333	254
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	0	0	0	0	0	0

I vedtatt budsjett de siste årene har en følgende årsverk:

År	Årsverk
2015	432,4
2016	433,5
2017	450,6
2018	470,8
2019	474,7
2020	481,4

Endringer i årsverk fra 2019 til 2020 er omtalt under de aktuelle sektorene/ ansvarsområdene.

7.6 Likviditet

Kommunen har avtale med Sparebanken Sør om trekkrettigheter (kassakreditt) på 30 mill. kroner. Trukket beløp har vært relativt lite. Kommunen betaler rente til banken kun når trekkrettighetene benyttes.

Kommunens inntekter og utgifter kommer ujevnt gjennom året. Som det fremgår av investeringsbudsjettet vil det bli både store utgifter og låneopptak i starten av planperioden. Forløpet av utbetalinger i prosjektene og tidspunkt for låneopptak vil påvirke likviditeten i stor grad.

Likviditetsbelastningen fra tidligere års premieavvik må nevnes. Enkelt sagt betyr dette at kommunen i tråd med statlig regelverk har betalt mer i pensjon til pensjonsselskapene enn det som er utgiftsført i regnskapet. Dette blir å betrakte som en intern gjeld. "Gjelda" nedbetales over 15 år, ti år eller sju år, avhengig av når avviket oppstod. Hvis de nye premieavvikene er større enn det en "tilbakebetaler" vil interngjelda øke. Ved inngangen til 2019 var denne belastningen på om lag 38,6 mill. kroner.

8. INVESTERING

8.1 Samlet oversikt over investeringer med finansiering (skjema 2A)

I tabellen som følger vises hovedtall for kommunens investeringer i økonomiplanperioden.

Om utviklingen i lånegjelden vises det til eget underkapittel.

Investeringsbudsjettet (skjema 2A) (hele 1 000 kroner)	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	2021	Økonomiplan 2022	2023
Investering i anleggsmidler	128 655	151 850	119 420	84 418	176 450	94 250
Utlån og forskutteringer	25 117	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 611	1 700	1 750	1 500	1 500	1 500
Avdrag på lån	7 336	4 300	5 200	6 100	7 000	7 900
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	447	0	330	0	0	0
Årets finansierungsbehov	163 166	182 850	151 700	117 018	209 950	128 650
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-133 692	-147 797	-112 597	-72 018	-157 690	-85 860
herav: egne investeringslån	-108 575	-122 797	-87 597	-47 018	-132 690	-60 860
formidlingslån	-25 117	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-287	-6 820	-10 500	-5 000	-5 000	-10 000
Tilskudd til investeringer	-3 171	-1 630	-7 650	-19 920	-8 000	-9 500
Kompensasjon for merverdiavgift	-18 955	-22 603	-15 573	-14 380	-32 660	-15 790
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-6 913	-3 900	-5 380	-5 700	-6 600	-7 500
Andre inntekter	0	-100		0	0	0
Sum ekstern finansiering	-163 018	-182 850	-151 700	-117 018	-209 950	-128 650
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-148	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-163 166	-182 850	-151 700	-117 018	-209 950	-128 650
Udekket (+)/udisponert (-) =0	0	0	0	0	0	0

Utlån og forskutteringer, avdrag på lån og mottatte avdrag på utlån og refusjoner gjelder formidlingsutlån. Forskriftene sier at avdragene på slike lån skal føres i investeringsregnskapet, i motsetning til avdrag på egne investeringslån som føres i drift. Det er forutsatt at en tar opp 25,0 mill. kroner hvert år i planperioden. I tillegg til dette omfatter mottatte avdrag på utlån og refusjoner i 2020 tilbakebetaling av ansvarlig lån på 580 000 kroner.

8.2 Nærmere om de enkelte investeringsprosjektene (skjema 2B)

Tabellen under viser detaljert investeringsopplegg for perioden. Tallet foran navnet på tiltaket angir hvilken enhet som har ansvaret for den aktuelle investeringen.

I budsjettprosessen er det kommet noen andre innspill om investeringstiltak, som rådmannen ikke har funnet rom for.

Investeringsopplegget er i stor grad i tråd med forrige økonomiplan og kommunestyrets vedtak i saken om høringsutkast til Handlingsplan for 2020-2023. I den saken ble rådmannen gitt i oppdrag å legge frem et investeringsbudsjett i tråd med utviklingsalternativ 1, dvs. med m.a. bygging av ny barneskole i sentrum for hele kommunen, ny barnehage på Bronsbu til erstatning for 3 eldre barnehagebygg (alt vedtatt), nye boliger til utviklingshemmede (alt vedtatt) m.m.

Samlet investeringsnivå i 4-års perioden er på omlag 474,5 mill. kroner, hvorav omlag 41,3 mill. kroner gjelder VA-området.

Til investering i anleggsmidler (skjema 2B) (hele 1 000 kroner).	Budsjett	Økonomiplan		
	2020	2021	2022	2023
Totalt (fra skjema 2A)	119 420	84 418	176 450	94 250
<i>derav innen VA-området</i>	<i>17 270</i>	<i>6 100</i>	<i>7 400</i>	<i>10 500</i>
<i>derav utenom VA-området</i>	<i>102 150</i>	<i>78 318</i>	<i>169 050</i>	<i>83 750</i>
100 Tvedestrand idrettspark - Ny videregående skole	43 000	2 268		
100 Tvedestrand næringspark, salg av næringsareal	100	100	100	100
110 Barnehager, lekeplassutstyr	150			
115 Lyngmyr skole, nye stoler	300			
120 Ny barneskole for hele kommunen, ferdig 1.8.2023	3 750	20 400	140 500	78 500
120 Ny barnehage Bronsbu, ferdig 1.8.2022	6 000	25 000	22 600	
120 Tvedestrand næringspark A67, diverse investering	1 200	1 200	1 200	1 200
120 Bil til vaktmestrene	200	200	200	200
120 El-bil til renholderne		350		350
120 Kjøp av videregående skole på Lyngmyr	8 700			
120 Boliger til utviklingshemmede ved Lyngmyr, 8 boenheter	18 500	22 600		
120 Lyngmyr skole, nye vinduer	1 200			
120 Aktiv rast ved E18 (utstyr)	3 000			
120 Skoler, lekeplassutstyr	300	100		
120 Rådhuset heis	700			
120 Rådhuset nye møbler	300			
120 Havna, serviceanlegg		300		
120 Offentlig brygge, Sandøya	750			
120 Strannasenteret, kjølerom kjøkken	400			
120 Avløp intern under bygget på Strannasentert	500			
120 Tvedestrand barneskole, midlertidige lokaler, jfr. krav AT	1 500			
120 Kommunehuset, varmepumpe/kjøling	600			
125 Ny barneskole i sentrum; VA-anlegg til tomtengrense		600	4 400	
125 Bakkevei: vann, avløp, vei mv. (veibevilgning i 2020)	4 500			
125 Bakkevei til Tangen renseanlegg, avløpsnett	6 320			
125 Fortau og VA-ledning Lyngmyr-Albukjær	1 450	1 800		
125 Nesgrenda, nytt høydebasseng vann				6 000
125 Rehabiliteringsplan vann	600	600	1 000	1 000
125 Rehabiliteringsplan avløp	2 000	1 000	2 000	3 000
125 Tvedestrand renseanlegg, garasje, lager, verksted	3 500			
125 Hantho, vann Røskilen				500
125 Grønlandsveien, vann og avløp	4 000	3 000		
125 Lastebil til byrenovasjon, elbil			700	
125 Parkeringsplass for el-biler med laderstasjoner	500			
125 Overvannsledning ved Vatne bygget	500			
125 Opparbeidelse av snuplass for buss ved Bergendal	400			
130 Strannasenteret utstyr	100	300	200	100
130 Velferdsteknologi innen helse- og omsorgssektoren	1 000	1 000	1 000	1 000
130 Strannasenteret, kjøkkenutstyr	300			
135 Oppfølgingsenheten, 8-seters bil	600			
135 Nye boliger utviklingshemmede utstyr ansatte m.m.		500		
150 Dypvåg kirke, universell adkomst		400		
150 Holt kirke, reparasjon av tak og tårnet	2 000	2 250	2 250	2 000
150 Brannforebyggende tiltak 4 kirker	500	450		
150 Tvedestrand kirke vinduer			300	300

Tvedestrand idrettspark – Ny videregående skole

Kommunestyret vedtok i september 2017 i sak 79 "Ny videregående skole og idrettsanlegg i Tvedestrand – godkjenning av forprosjekt og kostnadsramme" at kommunen skal bygge en rekke innendørs og utendørs idrettsanlegg på Mjåvann innenfor en kostnadsramme på 230 mill. kroner. Dette er et fellesprosjekt med fylkeskommunen, der de skal bygge ny videregående skole for 600 mill. kroner. Fylkeskommunen skal leie idrettsanleggene av kommunen til sin skoleaktivitet, og kommunestyret vedtok leieavtalen i samme møte i sak 80 "Ny videregående skole og idrettsanlegg i Tvedestrand – leieavtale". Alle anleggene skal være klare til skolestart i august 2020.

Det er inngått en totalentreprisekontrakt med Veidekke AS. Kontrakten omfatter grunnarbeider og bygging av anleggene. I tråd med omtalen i saken om forprosjektet er det inngått en fastpris-kontrakt. Det betyr at kommunens utgifter til prisstigning er kjent, og entreprenøren tar risikoen for prisutviklingen. Betalingsplanen for selve kontraktssummen er fortung, dette gjenspeiler seg også i de årlige beløp som er innarbeidet i økonomiplanen. Andre kostnader i prosjektet er fordelt pr. år ut fra det en har av informasjon om fremdriften. Det står igjen å føre opp 45,268 mill. kroner etter 2019 for nå kostnadsrammen på 230 mill. kroner. Det er av disse midlene ført opp omlag 2,2 mill. kroner i 2021 for eventuelle avsluttende etterarbeider etter at prosjektet er avsluttet. Resten, 43,0 mill. kroner er ført opp til utbetaling i 2020.

Pr. høsten 2019 holder arbeidene planlagt fremdrift. De økonomiske reservene i prosjektet synes også å være tilstrekkelige, selv om det ble besluttet i 2018 å belaste byggelånsrenter med omlag 6 mill. kroner på prosjektet. Dette var opprinnelig ikke innarbeidet i kostnadsrammen på 230 mill. kroner, men dekkes likevel innenfor denne rammen.

Kommunen har søkt om spillemidler til idretts- og nærmiljøanleggene. Total søknadssum er pr. november 2019 på 31,5 mill. kroner. Det er "kø" for å få tildelt midler, så det vil ta noe tid før kommunen har fått spillemidler til alle aktuelle anlegg. På usikkert grunnlag er det innarbeidet følgende i tilskudd: 6 mill. kroner i 2020, 8 mill. kroner i 2021, 8 mill. kroner i 2022 og resterende 9,5 mill. kroner i 2023.

Siden fylkeskommunen skal leie idrettsanleggene er kommunen frivillig registrert for utleie av bygg og anlegg. Dette innebærer at deler av kostnadene omfattes av regelverket rundt ordinær merverdiavgift og ikke merverdiavgiftskompensasjon. Regnskapsteknisk vises ikke ordinær merverdiavgift i regnskapet når en har krevd fradrag. Det betyr at oppførte beløp i budsjett og økonomiplan blir lavere enn 230 mill. kroner. Ved rapportering på prosjektet vil en håndtere dette med merverdiavgift på en måte som gjør at en sammenligner mot fastsatt kostnadsramme på 230 mill. kroner.

Tvedestrand næringspark, salg av næringsareal

Næringsarealene i A67 Tvedestrand næringspark er klare til salg fra 2019. I økonomiplanen er det forutsatt inntekter på 8 mill. kroner i 2020 og deretter 5 mill. kroner hvert år i resten av planperioden. Flere bedrifter har tatt kontakt med kommunen og signalisert at de ønsker å kjøpe areal, men det er likevel stor usikkerhet til omfanget av salget de enkelte årene.

Da kommunen kjøpte arealene ble det i flere av kjøpskontraktene lagt inn en klausul om at tidligere grunneier skal få betalt av kommunen 10 kroner pr. kvadratmeter når arealene ble solgt videre. Med bakgrunn i dette er det lagt inn 100 000 kroner i årlige utgifter på prosjektet.

Barnehager, lekeplassutstyr

Det er behov for utskifting av lekeplassutstyr ved Lyngbakken barnehage i 2020.

Lyngmyr skole, nye stoler

Det er behov for å skifte ut elevenes stoler på Lyngmyr skole, og rådmannen tilrår at det bevilges midler i 2020.

Nye barneskole for hele kommunen

I tråd med kommunestyrets vedtak i gjeldende økonomiplan og ved utleggelse av høringsutkastet til Handlingsplanen for 2020-2023, er det ført opp bygging av ny barneskole for hele kommunen, som erstatning for de 4 barneskolene kommunen har i dag (Tvedestrand, Holt, Dypvåg og Songe skoler).

I gjeldende økonomiplan var det lagt til grunn en kostnadsramme på 272 mill. kroner i 2019-priser. Da med utgangspunkt i en barneskole på 525 elever (3 parallell) og et bruttoareal på 6630 m², jfr. foreløpig vedtatt romprogram. I forbindelse med behandlingen av høringsutkastet til Handlingsplanen for 2020-2023 ba kommunestyret rådmannen vurdere tiltak som kunne redusere kostnadene ved bygging av ny barneskole. Kommunen har sammen med konsulenter vurdert ulike tiltak for å redusere kostnadene. Foreløpig konklusjon er at kostnadsrammen i 2019-priser kan reduseres til 249 mill. kroner, en reduksjon på omlag 23 mill. kroner. Følgende forutsetninger er da lagt til grunn:

- Reduksjon i bruttoareal med 470 m², til 6160 m² gjennom justeringer av følgende romkategorier:
 - o Fellesarealer
 - o Spesialiserte læringsarealer
 - o Støttefunksjoner
 - o Teknisk rom som er blitt en del av brutto/netto-faktoren.
- Redusert uforutsettposten fra 12 til 10 %, jfr. erfaringene med m.a. bygging av Tvedestrand idrettspark.
- Diverse andre tiltak, som m.a. konkurranseutforming (totalentreprise med forhandlinger), prosjekteringen m.m.

Det ligger til grunn en m²-pris i 2019-priser på kr. 23.000,- til byggekostnad (huskost, utenomhus-anlegg og prosjektering). Prisen pr. m² er sjekket ut mot markedet og andre gjennomførte prosjekter.

Ved å legge inn forventet prisstigning på omlag 3,5 % fra 2019 til 2020 vil kostnadsrammen i 2020-priser bli på 257 mill. kroner inkl. tidligere medgåtte beløp. Det er dette beløpet som er lagt til grunn i økonomiplanen 2020-2023. I tillegg kommer eventuell prisstigning i perioden 2020-2023. Det legges til grunn at den nye skolen står ferdig til 1.august 2023, slik kommunestyrets flertall så langt har vedtatt.

Det legges opp til en videre prosess i 2020 med representanter for de fire involverte skolene, tillitsvalgte, enhetsleder skole, prosjektleder m.fl., med mandat til å utarbeide det endelige romprogrammet innenfor en samlet bruttoramme på 6160 m². Det legges frem egen sak for kommunestyret i løpet av 2020 om endelig romprogram.

Nye barnehage på Bronsbu

Kommunestyret vedtok i juni 2019 å bygge ny barnehage på Bronsbu med 6 avdelinger, som erstatning for 3 eldre barnehagebygg (Skriverstua, Villa Utsikten og Bøklia; totalt 5,5, avdelinger).

Rådmannen har fått fullmakt til å gjennomføre prosjektet innenfor vedtatt kostnadsramme, og arbeidet er i full gang med prosjektering og utarbeidelse av anbudsdokument. Bygget skal stå ferdig 1.august 2022.

Kostnadsrammen er fastsatt til 59,5 mill. kroner i 2019-priser. Rådmannen har lagt til grunn at dette også blir kostnadsrammen i 2020-priser gjennom m.a. å redusere uforutsett fra 12 til 10 %.

Tvedestrand næringspark, diverse investeringer

Det er enkelte infrastrukturtiltak det vil være behov for å gjennomføre i takt med salg av arealer. Dette gjelder interne veier, VA-anlegg m.m. Kommunestyret i har i 2019 lagt til grunn at kommunen gjennomfører slike mindre tiltak for å få en fornuftig struktur på vei- og VA-struktur i området. Det er satt av en anslagsbevilgning på 1,2 mill. kroner hvert år i planperioden.

Bil til vaktmestrene

Kommunens vaktmestre er avhengige av biler i sitt daglige virke. Bilene må jevnlig skiftes ut, og det er derfor innarbeidet 200 000 kroner til kjøp av én ny (brukt)bil hvert år i planperioden. Det er vurdert at el-biler p.t. ikke er hensiktsmessig for den bruken vaktmestre har. Dette vil bli vurdert på nytt ved neste rullering av økonomiplanen.

El-bil til renholderne

Renholderne er også avhengige av biler i sitt daglige virke. Bilene må jevnlig skiftes ut, og det er derfor innarbeidet 350 000 kroner til kjøp av to nye el-biler i planperioden.

Kjøp av videregående skole på Lyngmyr

Kommunestyret vedtok i sak 82/2018 å kjøpe den videregående skolen på Lyngmyr fra Aust-Agder fylkeskommune. Kjøpesummen ble fastsatt til 8,45 mill. kroner, og det er avtalt overtakelse i 2020. For også å dekke dokumentavgift mv. er det avsatt 8,7 mill. kroner i budsjettet for 2020.

Boliger til utviklingshemmede ved Lyngmyr, 8 boenheter.

Kommunestyret vedtok i sak 40/18 mulighetsstudiet for byggeprosjektet boliger til utviklingshemmede. I samme sak valgte kommunestyret tomt, det ble ubebygd del av tomta ved den videregående skolen på Lyngmyr. Prosjektet omfatter bygging av åtte boliger, fellesareal for leietakerne og arealer til kommunalt ansatte.

Høsten 2019 vedtok kommunestyret å gjennomføre dette prosjektet innenfor en kostnadsramme på inntil 45,9 mill. kroner i løpende priser. Forutsetningen for byggingen er at kommunen får tilsagn fra Husbanken på investeringstilskudd til omsorgsboliger på 11,92 mill. kroner.

Kommunestyret har uttrykt klare forventninger at en gjennom anbudet kan få gjennomført prosjekt til en lavere kostnadsramme en 45,9 mill. kroner. Prosjektet er pr. november 2019 lagt ut på offentlig anbud.

I tillegg er det satt av 0,5 mill. kroner til inventar og utstyr som egen bevilgning i 2021. Dette gjelder inventar og utstyr til ansatte og fellesrom.

Fremdriftsplanen for byggingen er av driftsøkonomiske årsaker justert noe, ved at det forventes å ta i bruk bygget fra 01.01.2022 og ikke 01.09.2021. Dette er en mindre justering på 4 måneder, og kan også være fornuftig med tanke på å få en best mulig pris på byggingen, samt teknisk innkjøring av et nytt bygg i denne størrelsen.

Lyngmyr skole, nye vinduer

Mange av vinduene på skolen er gamle, og så dårlige at en ikke kan lufte med de. Det er derfor behov for utskifting innenfor en kostnadsramme på 1,2 mill. kroner i 2020.

Aktiv rast ved E18 (utstyr)

ST1, som har inngått avtale med Nye Veier AS, arbeider nå med en reguleringsplan, byggesøknad og prosjektering for avkjøringsområdet fra den nye E18, kryss 67. Planen gjelder blant annet område til bensinstasjon, spisested, stoppe- og hvilested for tungtransport og Aktiv rast. Kommunen er gjennom Aktiv-rast konseptet i tett dialog med ST1 om gjennomføring av prosjektet. Det lagt inn 3 mill. kroner på utgiftssiden, hovedsakelig til utstyr, hvor det er forutsatt 1 mill. kroner i tilskudd. Netto ramme er 2 mill. kroner.

Skoler, lekeplassutstyr

Ved Lyngmyr skole er det behov for utskifting av lekeplassutstyr m.m. i 2020 innenfor en ramme på 300 000 kroner, som forutsetter nærmiljømidler på 150 000 kroner. I 2021 er det satt av 100 000 kroner til lekeplassutstyr ved V-Sandøya skole.

Rådhuset heis

Rådhusets venner har aktivt arbeidet med å få gjennomført prosjektet heis i det gamle rådhuset. De er full gang med å samle inn midler til dette prosjektet. De har utarbeidet et detaljert kostnadsoverslag på 700 000 kroner inkl. uforutsett og moms som er overlevert kommunen. Gjennomføring av prosjektet forutsetter at Rådhusets venner samler inn minst 300 000 kroner før prosjektet settes i gang. Prosjektet er lagt inn i budsjettet for 2020 med 700 000 kroner. Kommunens andel vil etter fratrekk for moms og innsamlede midler bli omlag 260 000 kroner.

Rådhuset, nye møbler

Møblene, spesielt stolene, på rådhuset er slitte og lite presentable. Det tilrås derfor avsatt midler til å skifte de ut i 2020 med 300 000 kroner.

Havna, serviceanlegg

Serviceanlegget for båtgjestene i indre havn burde vært bedre. Pr. i dag er det mulighet for vask av tøy som er mest prekært å utbedre, men dusifasilitetene er heller ikke de beste. Rådmannen tilrår at det gjøres midlertidige utbedringer i 2021 med 300 000 kroner

Offentlig brygge, Sandøya

De siste årene har det vært en økende aktivitet knyttet til næringsdrift og turisme på Sandøya. Da er knapphet på kommunale brygge plasser blitt veldig tydelig. Det var først planlagt nye offentlige brygge plasser ved Hauketangen i samråd med Sandøya vel. Denne plasseringen har det kommet klager på, slik at det må vurderes eventuelt andre plasseringer i løpet av 2020. Det var avsatt 0,8 mill. kroner i 2019 budsjettet til dette tiltaket, men pga. utfordringene med plasseringen, ble bevilgningen redusert med 0,75 mill. kroner i 2019. Dette beløpet settes nå opp igjen i 2020.

Strannasenteret, kjølerom kjøkken

Dagens kjølerom på kjøkkenet på Strannasenteret er gammelt og har behov for utvidelse og rehabilitering. Det er avsatt 200 000 kroner i 2019-budsjettet, og det må avsettes ytterligere 400 000 kroner i 2020. Samlet bevilgning til prosjektet er dermed 600 000 kroner inkl. moms.

Strannasenteret, avløp internt under bygget

Det er stekt behov for noen utskiftninger av avløpsrør m.m. internt under bygget p.g.a. signing i bakken. I 2020 settes det av 500 000 kroner inkl. moms til dette prosjektet, som er helt nødvendig å gjennomføre.

Tvedestrand barneskole, midlertidige lokaler

Etter tilsyn på skolen fra Arbeidstilsynet og kommuneoverlegen har Arbeidstilsynet satt krav om at kommunen innen kort tid må fremskaffe større plass til arbeidsplasser og garderober for ansatte ved skolen. Det er gjort andre mindre investeringer i solavskjerming, støyisolering m.m. i 2019 innenfor en bevilgning på 250 000 kroner. Det legges opp til en løsning med kjøp av brukte «brakkerigger», midlertidige lokaler, for å innfri kravet fra Arbeidstilsynet. Kostnadsrammen er fastsatt til totalt 1,5 mill. kroner i 2020 inkl. rigging m.m. Disse midlertidige lokalene kan senere selges når ny barneskole er bygd.

Kommunehuset, varmepumpe/kjøling

Det ble i 2019 installert nytt balansert ventilasjonsanlegg i 2 og 3 etasje i kommunehuset (manglet). Det er behov for å skifte ut varmepumpe og kjøling for hele bygget i 2020, da det eksisterende anlegg er ustabil og har behov for utskifting. Varmepumpe og kjøling vil da gjelde for hele bygget. Det er satt av 600 000 kroner inkl. moms til dette prosjektet i 2020.

Ny barneskole i sentrum, VA-anlegg til tomtegrense

Når det bygges ny barneskole for hele kommunen ved Lyngmyr må VA-kapasiteten i området økes til ny tomtegrense for barneskolen. Både private boliger og kommunale tjenesteyting i Lyngmyrområdet vil nyte godt av dette prosjektet. Det avsatt totalt 5 mill. kroner ekskl. moms til dette prosjektet i 2021-2022. Det prosjekteres i 2021 og gjennomføres i 2022.

Bakkevei; vann, avløp, vei mv.

Dette prosjektet er en forlengelse av prosjektet Grenstøl-Slotta-Ytre vei som er omtalt over, og følger Bakkevei om lag til Bronsbubakken. Vann og avløp skal utbedres, det samme gjelder vei og fortau. En utbedring av vei og fortau vil øke trafikksikkerheten i området. Det forventes økt trafikk både av gående og kjørende langs Bakkevei som følge av ny fylkesvei, videregående skole og idrettsanlegg og ny barnehage, samt muligheten for nytt boligfelt.

Samlet kostnadsramme er beregnet til 11,7 mill. kroner. Til og med revidert budsjettet for 2019 er det bevilget 7,2 mill. kroner, og resterende 4,5 mill. kroner tilrås bevilget i 2020 (gjelder vei).

Bakkevei til Tangen renseanlegg, avløpsnett

Det har vært vurdert ulike alternativer for å føre avløp fra Holt, Grenstøl, Glastadheia mv. til renseanlegget på Tangen. Det anbefales ikke å lede avløpet gjennom sentrum. Det er flere årsaker til dette, blant annet kvalitet og kapasitet på dagens nett gjennom sentrum. Kloakken fra den nye videregående skolen og idrettsanlegget vil føres gjennom sentrum.

Rådmannen mener det beste alternativet er å føre avløpet langs Bakkevei, ned til sjøen og i sjøledning til Tangenbukta og renseanlegget. Dette alternativet legger også til rette for avkloakking av husstander langs Bakkevei.

En er noe usikker på kostnadsanslaget, blant annet på grunn av trasévalg, høydeforskjeller og behov for pumpestasjoner. Det er lagt til grunn en samlet kostnadsramme på 8 mill. kroner ekskl. moms til dette prosjektet. Til og med 2019 er det bevilget 1,68 mill. kroner til prosjektet (etter justeringer), og nesten alt er ubrukt. I 2020 er det satt av 6,32 mill. kroner for gjennomføre dette prosjektet.

Fortau og VA-ledning Lyngmyr-Albukjær

Kommunestyret har vedtatt å bygge 8 boliger for utviklingshemmede ved siden av dagens videregående skole på Lyngmyr. Dette fører til rekkefølgekrav om bygging av fortau, samt at fortau på denne strekningen er blant de trafikksikkerhetstiltakene som har 1. prioritet ifølge vedtatt trafikksikkerhetsplan. Fra toppen av Lyngmyrveien og ned til Albukjær er det i tillegg behov for utvidelser og forbedring av VA-anlegget i dette området, for å få en god ringløsning i hele Lyngmyrområdet. Det er satt av 0,45 mill. i 2019 til dette prosjektet. Samlet kostnadsramme er beregnet til 3,7 mill. kroner, hvor 1,5 mill. inkl. moms er fortau og 2,2 mill. kroner ekskl. moms gjelder VA-anlegg. Det er ført opp beløp i 2020 på 1,45 mill. kroner og i 2021 på 1,8 mill. kroner for gjennomføre dette prosjektet.

Nesgrenda, nytt høydebasseng vann

I budsjettet for 2018 var det innarbeidet midler til bygging av nytt høydebasseng vann på Nesheia, samt forbedringer på ledningsnett. Bakgrunnen for høydebassenget var en utbyggers planer om nytt boligfelt på Nesheia. Utbyggingen er skjøvet ut i tid. I 2018 ble ledningsnett utbedret, og vann-tilgangen på Nes er nå tilstrekkelig. Det prosjektet er avsluttet. Det står da igjen å bygge høydebasseng for Nesgrenda, men det er stor usikkerhet når nytt boligfelt på Nesheia blir realisert. Det er også usikkerhet knyttet til prosjektets kostnader. Prosjektet er satt opp med 6 mill. kroner ekskl. moms i 2023. Dersom nytt boligfelt på Nesheia blir gjennomført tidligere enn innen 2023, vil rådmannen komme tilbake til eventuell tidligere gjennomføring av dette prosjektet.

Rehabiliteringsplan vann og rehabiliteringsplan avløp

I løpet av planperioden er det innarbeidet 3,2 mill. kroner til rehabiliteringsplan vann og 8 mill. kroner til rehabiliteringsplan avløp. Det er et noe høyere beløp enn i forrige økonomiplan. Behovet for rehabilitering er større enn bevilgningene tilsier. Hensynet til kapasitet for prosjektledelse og store prosjekter ved nyanlegg medfører at en ikke kan avsette mer midler. Bevilgningene medfører at en ikke klarer å følge opp alle tiltakene i rehabiliteringsplanen kommunestyret har vedtatt, men svært mange. Størrelsen på bevilgninger til VA-rehabiliteringen vil selvsagt også kunne påvirke avgiftsnivået. Med utgangspunkt i de foreslåtte bevilgningen til VA-anlegg vil avgiftsnivået holde seg kronemessig stabilt i planperioden.

Tvedestrand renseanlegg, garasje, lager og verksted

Tvedestrand renseanlegg ble for få år siden bygd om etter pålegg fra Arbeidstilsynet. Ombyggingene gjaldt ren og uren sone. I samme prosjekt var det tenkt bygget garasje og verksted, men det var det ikke rom for innen prosjektets kostnadsramme. Grunnarbeidene er gjennomført, det gjenstår å føre opp et bygg.

Teknisk drift har ikke garasjeplass til sine biler. Det er også behov for et verksted til reparasjoner av vann- og avløpspumper mv., samt at det er behov for lagerplass. Enheten mener det er et stort behov for å gjennomføre prosjektet, og det er satt av 3,5 mill. kroner til prosjektet i 2020. Det er lagt til grunn en reduksjon i kostnadsrammen med 0,5 mill. kroner i forhold til tidligere anslag.

Hantho, vann Røskilen

På Røskilen er det noen hytter som ønsker å koble seg til det offentlige nettet, fordi de har dårlig vannforsyning på egne anlegg. Prosjektet er skyvet ut noe i tid i forhold til tidligere økonomiplan.

Grønlandsveien, vann og avløp

Ved Grønlandsveien planlegges det hovedledningsnett for vann og avløp i veien til erstatning for dagens ledninger i sjøen. Kommunestyret vedtok i juni 2019 å igangsette prosjektet innenfor en samlet kostnadsramme på 7,5 mill. kroner ekskl. moms. Det er avsatt 0,5 mill. kroner til planlegging og prosjektering i 2019. I forhold til fremdriftsplanen som kommunestyret la til grunn i sitt vedtak i juni 2019 med ferdigstilling høsten 2020, er prosjektet nå planlagt gjennomført høsten 2020 og vinter/våren 2021. Dette for å få en bedre arbeidsflyt på prosjektet og vurdert opp mot de andre prosjektene som må gjennomføres i 2020.

Lastebil til byrenovasjon

Teknisk drift bruker en liten lastebil til byrenovasjon mv. Det er behov for en ny i løpet av planperioden, og det vurderes kjøp av el-bil som er spesielt tilpasset bydrift. Det er satt av 0,7 mill. kroner i 2022.

Parkeringsplass for el-biler med ladestasjoner

Kommunestyret har høsten 2019 vedtatt at det skal bygges ut parkeringsplass for el-biler med ladestasjoner i sentrum ved den gamle taxi-plassen. Samlet kostnadsramme er beregnet til omlag 1 mill. kroner inkl. moms. Det er tidligere avsatt 0,5 mill. kroner til prosjektet, slik det i 2020 føres opp ytterligere 0,5 mill. kroner. Hvor mange ladestasjoner som det vil være mulig å få satt opp innenfor kostnadsrammen er noe usikkert. Dette vil bli avklart ved gjennomføringen av prosjektet. Det legges opp til infrastruktur til minst 5 doble ladestasjoner.

Overvannsledning ved Vatne bygget

I forbindelse med vurderinger av flomfaren i dette området, og gjennomføring av andre prosjekter ovenfor og nedenfor dette området, vil det være naturlig å samtidig få utbedret overvannsledningen ved Vatne bygget. Kostnadene er beregnet til 0,5 mill. kroner, og bevilgningen er satt opp i 2020. Det er usikkerhet knyttet til kostnadsoverslaget.

Opparbeidelse av snuplass for buss ved Bergendal

Dette prosjektet har kommet opp som følge av et sterkt behov i forbindelse med skoleskyss i området. Kommunen har i dag ekstra skyssutgifter på omlag 0,3 mill. pr. år med dagens skyssordning og manglende snuplass i området. Fylkeskommunen har utarbeidet planer for hvorledes snuplassen kan bygges, og ber kommunen om å gjennomføre prosjektet mot at fylkeskommunen gir et bidrag til gjennomføringen. I samtaler mellom fylkeskommunen og kommunen har det vært anslått kostnadene til omlag 0,4 mill. kroner inkl. moms, og et bidrag fra fylkeskommunen på 0,2 mill. kroner. Dette er lagt inn i budsjettet for 2020. Det er usikkerhet knyttet til kostnadsrammen. Det legges til grunn at kommunen får disposisjonsrett på arealet ved leie- eller festeavtale slik at prosjektet kan føres i investeringsbudsjettet.

I kommunens driftsbudsjett for skoleskyss er det lagt inn at dette prosjektet gjennomføres våren 2020.

Strannasenteret, utstyr

Det er behov for utskiftinger av diverse utstyr, både medisinsk og annet utstyr/inventar ved Strannasenteret. Det er satt av 700 000 kroner i planperioden til dette.

Velferdsteknologi innen helse – og omsorgssektoren

Kommunestyret vedtok i mars 2016 en strategisk rammeplan for innføring av velferdsteknologi i kommunen. Denne ligger til grunn for arbeidet på området. Velferdsteknologi er et område i utvikling, så justeringer gjøres.

I økonomiplanen er det avsatt 1,0 mill. kroner hvert år. Dette skal dekke både lønn til prosjektleder og innkjøp av utstyr mv. Bevilgningen er ført opp hos Omsorg og rehabilitering, men kan også benyttes til tiltak innen Oppfølgingsenheten.

Det strategisk viktig at kommunen setter av midler til dette. Kommunen deltar i Agder-prosjektet på dette området. Til nå har det vært gjennomført flere store prosjekter som digitale trygghetsalarmer i hjemmetjenesten, trådløse sykehjemsanlegg, samt flere mindre prosjekter. Det er skjer stadig en utprøving innfor dette området hvor kommunen tar aktivt del i denne utviklingen gjennom Agder-prosjektet. Kommunen er koblet til felles responssenter for Agder som driftes av Kristiansand kommune. På mange områder innenfor velferdsteknologi er Agder helt i forkant av utviklingen på landsbasis.

Strannasenteret, kjøkkenutstyr

Noe av det større kjøkkenutstyret på Strannasenteret er gammelt og har behov for utskifting. Det er satt av 300 000 kroner i 2020.

Oppfølgingsenheten, 8-seters bil

Bilen oppfølgingsenheten har i dag er gammel og har en del ting som må repareres etter hvert. Det er derfor behov for utskifting. Bilen er i daglig bruk for transport av brukere av aktivitetsavdelingen og huskestua. Det er satt av 0,6 mill. kroner til kjøp ny bil i 2020.

Dypvåg kirke, universell adkomst

Dypvåg kirke har ingen god løsning for adkomst til kirkebygget for mennesker i rullestol. Det er bratt fra Kirkeveien, det må derfor etableres en ny og enklere adkomst, både inn på kirkegården og inn i selve kirken. Bevilgningen er ført opp i 2021 med 400 000 kroner.

Holt kirke, reparasjon av tak og tårn

Både taket og tårnet på Holt kirke er i dårlig forfatning, det er blant annet påvist råteskader. Kirkevergen mener det er svært viktig å få reparert taket og tårnet i planperioden. Det ble engasjert fagkonsulent i 2019 for å vurdere behovet og størrelsen på utbedringene. Utenom disse konsulentutgiftene var det forrige økonomiplan lagt til grunn en usikker kostnadsramme på 5 mill. kroner.

Nytt kostnadsoverslag fra fagkonsulent antyder kostnader på det dobbelte, dvs. 10 mill. kroner. I forhold til sist vurdering har det vist seg at også tårnet må utbedres. Prosjektet er planlagt gjennomført over en 4 års periode. Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til hva de samlede kostnadene vil bli på dette prosjektet.

I utgangspunktet er det kommunen som skal «utrede» kostnadene for kirkebyggene. De forskjellige menighetsrådene har egne fondsmidler viser regnskapene. Særlig har Holt menighetsråd relativt store fondsmidler fått gjennom gaver. Samlet utgjør disse fondsmidler omlag 3,5 mill. kroner for Holt menighetsråd. I tillegg er det noen andre ordinær driftsfond. Rådmannen finner det naturlig at kommunestyret forespør Holt menighetsråd om de kan bruke omlag 1,5 mill. kroner av sine fondsmidler som delfinansering til dette store investeringsprosjektet for Holt kirke.

Med det som utgangspunkt har rådmannen foreslått at bevilgningen fra kommunen settes til 8,5 mill. kroner, fordelt med 2 mill. i 2020, 2,25 mill. i 2021, 2,25 mill. i 2022 og 2 mill. i 2023.

Brannforebyggende tiltak i fire kirker

Det er satt av 0,95 mill. kroner, fordelt med 0,5 mill. i 2020 og 0,45 mill. i 2021, til brannforebyggende tiltak ved de 4 kirkene. Dette gjelder i hovedsak nye brannvarslingsanlegg, og ikke overrisslingsanlegg.

Tvedestrand kirke utbedring av vinduer

Det er behov for utbedring av vinduer i Tvedestrand kirke. Det er ført en bevilgning til dette med 0,6 mill. kroner i perioden 2022-2023.

Formidlingslån

Kommunene kan ta opp lån i Husbanken for videre utlån (formidlingslån/startlån) til innbyggerne. I hovedsak benyttes disse til å delfinansiere boligkjøp. Rådmannen har innarbeidet låneopptak på 25 mill. kroner hvert år i planperioden. Rådmannen vil vurdere om utlånsrammen bør nedjusteres noe ved neste rullering av økonomiplanen.

Kommunens avdrag på lån i Husbanken er større enn det en får innbetalt i avdrag fra kundene. Årsaken er hovedsakelig ulik løpetid på utlån og innlån. I tillegg har kommunen bokført tap på enkelte lån. Det er innarbeidet 0,4 mill. kroner hvert år for å dekke denne forskjellen. Dette finansieres ved momskompensasjonssinntekter.

KLP egenkapitalinnskudd

Hvert år må kommunen betale egenkapitalinnskudd til KLP. Det er satt av 1,5 mill. kroner hvert år til dette i planperioden. Dette finansieres med momskompensasjonssinntekter.

Tvedestrand Vekst tilbakebetaling ansvarlig lån, eventuell andelskapital nye Bokbyen og havneplan i Tvedestrand

Det er lagt opp til at Tvedestrand vekst AS tilbakebetaler rest på ansvarlig lån med omlag 0,58 mill. kroner i 2020. Dette er i tråd med inngått avtale i 2010.

Av disse midlene settes foreløpig av en bevilgning på 250 000 kroner til eventuell kommunal andelskapital i nye Bokbyen. Dette legges frem som egen sak for kommunestyret, dersom det blir aktuelt å gjennomføre. Den videre prosessen med etablering av nye Bokbyen vil avklare dette. Det forventes også at fylkeskommunen går inn med friske midler i nye Bokbyen.

De resterende midlene fra tilbakebetalingen av det ansvarlige lånet, 330 000 kroner, settes foreløpig av til ubundet investeringsfond aksjer og andeler i budsjettssammenheng. Det har vært noen foreløpige tanker om at Tvedestrand Vekst AS kan ta på seg arbeidet med utarbeidelse av en havneplan/reguleringsplan for den indre havnen i Tvedestrand gjennom en samarbeidsavtale med kommunen. I den sammenheng kan de resterende midlene på 330 000 kroner eventuelt omgjøres til aksjekapital i Tvedestrand Vekst AS mot at selskapet dekker de eksterne utgifter til konsulenter for å utarbeide en havneplan/reguleringsplan. Dette avklares eventuelt i en egen avtale mellom kommunen og Tvedestrand Vekst AS, som legges frem for kommunestyret.

8.3 Finansiering av investeringene

Tabellen under viser hvordan investeringene i anleggsmidler er finansiert.

Finansiering av investering i anleggsmidler (hele 1 000 kroner)	Budsjett 2020	Økonomiplan		
		2021	2022	2023
Totalt	-119 420	-84 418	-176 450	-94 250
<i>Tilskudd til investeringer</i>				
Boliger til utviklingshemmede ved Lyngmyr, statstilskudd		-11 920		
Tvedestrand idrettspark, spillemidler	-6 000	-8 000	-8 000	-9 500
Aktiv rast, tilskudd	-1 000			
<i>Salgsinntekter</i>				
Fylkeskommunalt tilskudd Bergendal	-200			
Gave heis Rådhuset	-300			
Nærmiljøtilskudd Lyngmyr skole	-150			
Grendstøl, salg av stein til fylkeskommunen, ny fylkesvei	-2 500			
Tvedestrand næringspark, salg av næringsareal	-8 000	-5 000	-5 000	-5 000
Salg av Middelskole/Villa utsikten område				-5 000
<i>Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer</i>				
Merverdiavgiftskompensasjon fra investeringer	-15 573	-14 380	-32 660	-15 790
<i>Finansiert av salgsinntekter og merverdiavgiftskompensasjon</i>				
KLP egenkapitalinnskudd	1 500	1 500	1 500	1 500
Underdekning formidlingslån	400	400	400	400
Nye Bokbyen, andelskapital	250			
<i>Tilbakebetaling av ansvarlig lån</i>				
Tilbakebetaling av ansvarlig lån fra Tvedestrand Vekst AS	-580			
<i>Avsetninger</i>				
Avsatt ubundet kapitalfond aksjer og andeler	330			
<i>Bruk av lån</i>				
Øvrige investeringsutgifter	-87 597	-47 018	-132 690	-60 860

Det er usikkerhet knyttet til inntekter fra salg av eiendommer, både næringsarealer og området rundt Middelskolen/Villa utsikten barnehage. Videre er det usikkert når en vil motta spillemidler for Tvedestrand idrettspark. Det er forventet å motta alle spillemidler til Tvedestrand idrettspark på 31,5 mill. i planperioden.

8.4 Utvikling av lånegjeld

Tabellen under viser budsjettert samlet lånegjeld (investeringslån og formidlingslån) ved utgangen av hvert år i planperioden, samt lånegjeld pr. innbygger. En har brukt innbyggertallet 31.12. 2018 for 2018, det var 6 069. For årene fremover har en brukt innbyggertall 1.7.2019, det vil si 6 070 personer.

Samlet lånegjeld	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	564,2	671,1	754,6	794,2	917,0	964,0
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	92 959	110 564	124 312	130 846	151 073	158 812

Investeringslånene må kommunen betjene selv. Formidlingslånene betjenes i stor grad ved innbetaling fra kommunens "lånekunder". Dersom en deler den samlede låneportefølje i investeringslån og formidlingslån har en følgende situasjon:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	448,4	534,6	597,4	617,3	721,1	750,1
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	73 882	88 080	98 417	101 690	118 803	123 576
Formidlingslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	115,8	136,5	157,2	177,0	195,9	213,9
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	19 077	22 484	25 894	29 156	32 270	35 235

I planperioden (2020-2023) øker samlet gjeld med 292,9 mill. kroner. Dette fordeler seg med 215,5 mill. kroner på investeringslån og 77,4 mill. kroner på formidlingslån. Den økende lånegjelden knyttet til formidlingslån gjør kommunen mer eksponert for risiko, da kommunen selv må dekke store deler av eventuelle tap.

9. SEKTORENES ANSVARSOMRÅDER

9.1 Innledning

I dette kapitlet omtales alle enheter med følgende:

- Tjenesteområder - beskrivelse av tjenestene
- Nøkkeltall – økonomi og årsverk
- Nøkkeltall – aktivitetsnivå i tjenestene
- Målekart med tre fokusområder og resultatmål:
 - o Bruker
 - o Medarbeider
 - o Økonomi
- Fokusområder

I tillegg gis det en kort omtale av ansvar 275 Kirke og trossamfunn.

I økonomitabellen under hver enhet er det angitt både brutto og netto driftsutgifter for 2019 og 2020. Kommunestyret vedtar nettorammer som budsjettildeling til enhetene. Bruttobeløpet er tatt med for bedre å synliggjøre den aktivitet og omsetning enheten står for. Sammen med tabellen for tjenestenivået, burde dette gi et kort og oversiktlig bilde av aktiviteten i hver enhet.

Hver enhet har også oppgitt antall årsverk i 2019 og 2020. Antallet er pr. 31.12. de aktuelle årene, etter at alle foreslåtte tiltak er iverksatt.

9.2 Sektor 100 Rådmannen og politiske styringsorganer

TJENESTEOMRÅDER

Politisk virksomhet, valg, revisjon og kontrollorganer, rådmannskontor, diverse fellesutgifter, hovedtillitsvalgte, hovedverneombud, beredskap, salgs- og skjenkebevillinger, kommuneoverlege, frivilligsentral, badepark, interkommunal IKT-Agder, kultur og næring.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	27 053	28 028			
Netto driftsutgifter	25 841	26 563	27 188	27 318	27 453
Antall årsverk ekskl. politikerne	8,4	8,5	8,5	8,5	8,5

Årsverk til som medgår i form av godtgjørelse til politikerne er trukket ut av årsverksoversikten (1,4 «årsverk»).

Det er økt med 0,1 årsverk til hovedtillitsvalgte, fra 1,5 til 1,6 årsverk, med utgangspunkt i minimumsreglene som er nedfelt i Hovedavtalen.

Samlet årsverk for ansatte under dette ansvarsområde ligger dermed på 8,5 årsverk, hvor 0,5 årsverk er finansiert over investeringsbudsjettet og/eller andre ansvarsområder.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Politiske styringsorgan, rådmann og felles utgifter: • Politiske organ som kommunestyre, formannskap, teknikk-, plan- og miljøutvalg, kontrollutvalg, eldreråd, råd for personer med funksjonshemming og ungdomsråd • Valg • Rådmann • Kommuneoverlege • Fellesutgifter	Netto utgiftsramme på kr. 11,923 mill. i 2020 (kr. 11,842 mill. i 2019) Ordfører 1,0 «årsverk», varaordfører 0,2 «årsverk» og øvrige politiske ledere 0,2 «årsverk». Gjennomføre 9 politiske møter under i året. Utgifter til valg er ikke ført opp i 2020, men tatt inn igjen i 2021 og 2023 med 175.000 kroner. Rådmann, ass. Rådmann og to rådgivere inkl. politisk sekretariat totalt 4,0 årsverk. Overordnet strategisk ledelse, prosjektstyring, ressurs- og økonomistyring og personalledelse, samt samfunnsplanlegging, beredskap, kommunikasjon og drift av kommunen. Salg- og skjenkebevillingssaker, samt vigsler. Prosjektøkonom, innkjøpskoordinator, controllerfunksjon og generell saksbehandling. Interkommunal kommuneoverlege stilling med Risør på totalt 0,6 årsverk. Utgifter til kriseteamet og vaksinasjoner m.m. Hovedtillitsvalgte (4 arbeidstakerorganisasjoner; utvalg for hovedtillitsvalgte) 1,6 årsverk og hovedverneombud 0,2 årsverk. Medlemskontingenter KS, Østre Agder, Eiendomsskatteforum KS, Rådmannsforum KS, NHS m.fl. Interkommunal innkjøpsordning; OFA, samhandlingskoordinator Østre Agder, koordinator for ehelse og velferdsteknologi Østre Agder, advokatutgifter og andre fellesutgifter m.m. Felles interkommunalt personvernombud i Østre Agder, ny ordning fra 2019. Kyst- og fjordkommunenettverk KS har kommunen meldt seg ut av fra 01.01.2020, jfr. k-sak 48/19.
--	--

• Frivilligsentral og Tjenna badepark	Leder av frivilligsentral og badeparken med 1 årsverk med driftsutgifter inkl. utlånsentral. Driftsutgifter av Tjenna badepark om sommeren i samarbeid med teknisk drift. Det lagt inn en forventning om fylkeskommunalt driftstilskudd til badeparken med 150.000 kroner fra 2020 (tilsvarende tilskudd gitt i 2019).
IKT hele kommunen IKT-Agder IKS	Netto utgiftsramme på kr. 11,210 mill. i 2020 (kr. 10,311 mill. i 2019). Kommunen er en del av IKT Agder IKS, som fra 01.01.20 vil bestå av de åtte kommunene i Østre Agder, Vennesla kommune og nye Agder fylkeskommune. Utgifter til IKT Agder utgjør 9,1 mill. kroner inkl. kapitalutgifter for IKT-investeringer fra og med 2018. Kapitalutgifter for IKT-investeringer i tidligere DDØ fra før 2018 utgjør i tillegg 0,655 mill. kroner. Andre IKT-utgifter inkl. multifunksjonsskrivere utgjør 1,455 mill. kroner.
Næring	Netto utgiftsramme på kr. 1,695 mill. i 2020 (kr. 1,725 mill. i 2019). Næringssjef 1,0 årsverk. Tilskudd til interkommunalt næringsfond øst-regionen på 300.000 kroner, utgifter etablerersenteret 95.000 kroner, andel felles næringsutvikler Østre Agder 79.000 kroner, diverse frie næringsmidler 30.000 kroner, turistinformasjon med 186.000 kroner og kommunal drift av besøkssenter på Gjeving for Raet nasjonalpark med 100.000 kroner. Det lagt inn provisjonsinntekter på 2 % for salg av næringsarealer, 100.000 kroner. Tilskudd til driften av blomstrende Tvedestrand med 30.000 kroner og kontingent Tvedestrand næringsforening/by med 20.000 kroner er tatt bort fra 01.01.2020, jfr. k-sak 48/19.
Kultur	Netto utgiftsramme på kr. 1,757 mill. i 2020 (kr. 1,963 mill. i 2019). Kulturrådgiver 0,7 årsverk. Tilskudd til Næs jernverksmuseum 605.000 kroner (ikke prisjustert), tilskudd til Bokbyen kr. 35.000,- (reduisert med 30.000 kroner, jfr. k-sak 48/19), tilskudd idrett 55.000 kroner (reduisert med 10.000 kroner, jfr. k-sak 48/19), lag og organisasjoner (korps og diverse lag) 35.000 (reduisert med 15.000 kroner, jfr. k-sak 48/19), barn/unge 15.000 kroner, Aust-Agder Kulturhistoriske senter kr. 155.000,-, kulturelle skolesekk 115.000 kroner (brutto, finansiert med fylkeskommunalt tilskudd), kulturelle spaserstokken 32.000 kroner (brutto, finansiert med fylkeskommunalt tilskudd), kulturpris kr. 6.000,-. vinteridrett Nes verk støtte på 48.000 kroner og 17-mai komiteen kr. 48.000,-. Generelt driftsutgifter og tilskudd kulturformål med 70.000 kroner til diverse tiltak (reduisert med 20.000 kroner, jfr. k-sak 48/19). Tilskudd til de 3 andre "fyrtårnene" kr. 99.000,- (33.000 kroner til hver) er tatt bort fra 01.01.2020 jfr. k-sak 48/10, sammen med bygdekino 10.000 kroner og tilskudd kanonjolla 12.000 kroner. Idretten betaler ikke for leie av idrettshall og -anlegg ved Lyngmyrhallen og ved nye Tvedestrand idrettspark (gratis leie og bruk).

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Ikke bestemt	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Ikke satt	Medarbeidertilfredshet på 4,2 (1-5 hvor 5 er best). Gjennomføre 2.hvert år, neste gang i 2020. Sykefravær: 2,0 %, hvorav 1 % korttid.	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER*Rådmannsnivå*

- Gjennomføre utviklings- og omstillingsprosjektet for hele kommunen i perioden 2020-2023 med særlig vekt på ny organisasjon- og ledelsesstruktur, gevinstrealisering gjennom digitalisering og enda bedre arbeidsflytorganisering. Gjennom prosjektet ha større og mer systematisk fokus på frivillighet som strategi i fremtidige tjenesteløsninger.
- Samlende og utviklende ledelse for gjennomføring av utviklingsstrategien i vedtatt handlingsplan innenfor de økonomiske rammene og forutsetningene som ligger i budsjett og økonomiplan.
- Ressurs- og prosjektstyring på overordnet nivå med sterkt fokus på planlegging og gjennomføring av vedtatte investeringsprosjekter.
- Systematisk arbeid med internkontroll og avvikssystem, samt innkjøp, beredskap og sikkerhet.

IKT – IKT Agder IKS

- Sørge for på overordnet nivå gjennomføring av IKT-prosjekter i organisasjonen (porteføljestyling), og delta aktivt i styringen av det interkommunale selskapet IKT-Agder IKS.
- Understøtte alle IKT-prosjekter som gjennomføres innenfor IKT-Agder samarbeidet.
- Ha sterkt fokus på digitalisering med gevinstrealisering ved innføring og utvikling av IKT-systemer i organisasjonen.

Næring

- Iverksette tiltakene i strategisk næringsplan regionalt og lokalt.
- Gjennomføre markedsføring og salg av næringsarealer i kommunen i tråd med vedtatt strategi og retningslinjer.
- Systematisk arbeid med infrastruktur for bredband i kommunen.
- Delta i tverrfaglig stedsutviklingsgruppe.

Kultur

- Ruller temaplan for Kultur og bibliotek med handlingsdel.
- Rullere handlingsdel i kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- Delta i tverrfaglig stedsutviklingsgruppe.

9.3 Sektor 105 Administrativ støtteenhet

TJENESTEOMRÅDER

Administrativ støtteenhet (økonomiteam, personalteam, service-/dokumentsenter og interkommunalt skatteoppkreverkontor, biblioteket, valg) server enhetene i kommunene, samt yter tjenester til innbyggere og andre interessenter. Det inngår også fellesutgifter for enhetene, inkl. bedriftshelsetjeneste og lærlinger, i administrativ støtteenhet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	18 449	16 891			
Netto driftsutgifter	14 949	14 383	13 813	13 813	13 813
Antall årsverk	17,2	17,0			

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet
Team Økonomi	3,6 årsverk fordelt på 5 ansatte. Hovedaktivitet: Regnskap, innfordring, økonomiplan, budsjett, eiendomsskattekontor, tertialrapport og årsberetning.
Team personal og HR	4 årsverk fordelt på 4 ansatte inkl. enhetsleder. Hovedaktivitet: Lønn, fravær, refusjoner, bistå i ansettelsesprosesser, pensjon, oppdatere reglement. IA-arbeid, HMS-håndbok, personalreglement og retningslinjer, veiledning og støtte til ledere og ansatte i personalsaker. Sekretær for arbeidsmiljøutvalget og administrasjons- og likestillingsutvalget.
Team service- og dokumentsenter	3,2 årsverk fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: Arkiv, post, kommunens hjemmeside, ansattportal, kommunens facebookside, bistå gjennomføring av valg, ansattportal, bistå politisk sekretariat, ekspedisjon og sentralbord.
Team skatt	4,5 årsverk fordelt på 5 ansatte. (Felles interkommunalt skatteoppkreverkontor for 5 kommuner i Øst-regionen). Hovedaktivitet: For alle 5 kommunene i øst-regionene; innfordring, arbeidsgiverkontroll (5% av kommunens arbeidsgivere skal kontrolleres), skatteoppgjør, regnskap.
Biblioteket	1,7 årsverk (inkl. NAV-tiltak) fordelt på 4 ansatte. Hovedaktivitet: utlån bøker og andre media, formidlingsaktivitet, arena for arrangement, utstillinger, offentlig debatt og uformell møteplass.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet Biblioteket • antall utlån • antall arrangement Skatt • Fastsatte parametre gitt fra skattedirektoratet til skatt sør (kontroll og innfordring)	Medarbeidertilfredshet og arbeidsmiljø • Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse internt Biblioteket • Utlån - statistikk fra fagsystem • Antall arrangement Skatt • Parametrene tas ut fra fagsystemet Sofie	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværsstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomført og evaluert brukerundersøkelser i egen enhet. Måltall: svarprosent 75% og score på 4.0 (skala 1-6) Biblioteket • Utlån biblioteket: Mål: 24000 utlån • 10 arrangement for barn og 10 arrangement for voksne i løpet av året, samt 10 utstillinger pr år. Skatt • Oppfylle skattedirektoratets krav på kontroll og innfordring.	Medarbeidertilfredshet; måltall 4,0 (skala 1-5). Svarprosent: 80% Måltall sykefravær, 3%, hvorav korttidsfravær, 1,5%	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme

FOKUSOMRÅDER

1. Innføring av nye fagsystemer (lønn, økonomi, sak/arkiv systemer) og utnytte systemene optimalt.
2. Digitalisering – jobbe smartere
3. Intern kontroll
4. Biblioteket – utnytte mulighetene som vedtatte rammer og samfunnets virkemidler for øvrig gir til å oppfylle lov om folkebibliotek og gi brukere det tilbudet som etterspørres.

9.4 Sektor 110 Barnehageenheten

TJENESTEOMRÅDER

Drift av de fem kommunale barnehagene Lyngbakken, Skriverstua, Bøklia, Villa Utsikten og Grotten, tilskudd til private barnehager, spesialpedagogiske tiltak for barnehagebarn, samt drift av enhetsleders kontor.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	49 007	53 281			
Netto driftsutgifter	42 723	46 150	45 250	43 950	42 550
Antall årsverk	54,7	55,7			

Økning i antall årsverk skyldes bemanningsnorm og supplerende opptak i kommunale barnehager i løpet av året.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Vi har i alt 394 godkjente barnehageplasser i kommunen. Fordelingen mellom de ulike driftsformene er som følger:

Godkjente plasser	2016	2017
Kommunale barnehager	260	260
Ordinære private barnehager	124	124
Private familiebarnehager	10	10
I alt	394	394

Medio september var det 258 barn i alderen 1 – 6 år som har barnehageplass i Tvedestrand kommune.

Disse er fordelt på 5 kommunale og 6 private barnehager

Barn i alderen 3-6 år bruker en barnehageplass, mens barn i alderen 0-2 år bruker 2 barnehageplasser.

	Pr. 15. september 2019	
	Barn over 3	Barn under 3
Kommunale barnehager	122	53
Private barnehager	47	36
I alt	169	89

68 % av barna har barnehageplass i kommunale barnehager, og 32 % av barna har barnehageplass i private barnehager.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse	Regnskap

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
	Skala fra 1 - 5	Skala fra 1 - 5 Sykefraværstatistikk	
Ambisjonsnivå	Resultat 4 – 4,5 Deltakelse 65 %	Medarbeider: Resultat 3-4 Sykefraværstatistikk: Resultat totalt: 9 % Korttidsfravær: 2 % Langtidsfravær 7 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Tidlig innsats
- Tverrfaglig samarbeid
- Ledelse

9.5 Sektor 115 Tvedestrandskolen

TJENESTEOMRÅDER

Barneskoler i Tvedestrand, Vestre Sandøya, Holt, Dypvåg og Songe, ungdomsskole på Lyngmyr, SFO ved alle barneskolene, interkommunal kulturskole, ledelse og administrasjon av enheten, skoleskyss, voksenopplæring og Leirskolen AS.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	95 503	98 930			
Netto driftsutgifter	75 637	78 227	77 807	77 789	77 807
Antall årsverk	121,4	118,96			

Antall årsverk er redusert med 2,44 av to årsaker.

- Årsverk Lyngmyr skole er korrigert i henhold til riktig nivå og budsjetttrammer
- Årsverk Tvedestrand skole er korrigert i henhold til riktig nivå og budsjetttrammer

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Kilde budsjett 2020 basert på GSI tall og innrapportering fra skolene oktober 2019

Tvedestrand Skolen	Antall elever	Årsverk Skole	SFO årsverk	Skyss	SFO	Enkelt vedtak	Merknad
Lyngmyr	208/ 220	28,71/28		114/ 120		31	Økt med 12 elever Årsverk redusert med 0,7 – korrigert fra rapportering 2018
Tvedestrand	256/250	37,56/37,25	5,35/5,29	53/56	58/ 63	34	Redusert med 6 elever Årsverk fra forsterket avdeling innlemmet i totale årsverk ved skolen.
Holt	78/70	10,02/ 10,5	0,46/0,52	75/65	17/ 13	3	
Songe	69/71	9,75/ 9,48	1,09	32/30	25/ 25	9	Songe skole vil få en gruppe mindre fra høsten 2020 på grunn av synkende elevtall. Se beskrivelse i tiltak.
Dypvåg	96/98	10,9/11,6 6	1,23	81/76	27/ 17	9	
Forsterket tilbud ved Tvedestrand skole							Elever som søkes inn til forsterket tilbud regnes nå inn i gruppene ved Tvedestrand skole og Lyngmyr skole. I tiltak for 2020 vil lærere som i dag underviser på Lyngmyr konteres på Lyngmyr skoles tjeneste. Se tiltak. Denne elevgruppens behov skal til enhver tid være i fokus og reflekteres i ressursomfang og kompetanse. Kompetansen skal være rettet mot enkeltelever og elevgrupper. Alle ansatte og Tvedestrandskolens totale systemarbeid med spesialundervisning skal

Tvedestrand Skolen	Antall elever	Årsverk Skole	SFO årsverk	Skyss	SFO	Enkelt vedtak	Merknad
							også rettes mot denne gruppen fordi den er inkludert i den totale elevmassen. Der vil alltid være noen få elever som må ha et tilrettelagt tilbud i egne lokalteter; og disse elevene skal være høyt prioritert med hensyn til kompetanse, ressursomfang og egnede pedagogiske/praktiske verktøy.
Voksenopplæringen	3						Det rettes oppmerksomhet mot personer i befolkningen som mangler komplett grunnskoleutdanning. Det kan være ulike årsaker til dette. Tjenesten og tilbudet deles derfor mellom oppfølgingsenheten og skoleenheten.
Vestre Sandøya	11/14	2,23/2,0	0,41/0,40		11/14	2	
Admin Ansvar 229		1,95/2,0					Økt med 20% grunnet tilsyn med elev på hjemmeundervisning
Kulturskole	354/308	9,74/9,54					389 elevplasser totalt
Leirskolen AS		2					Skolen er selv-finansierende
Tvedestrand Skolen Totalt:	723/719	112,74/ 110,43	8,59/8,53	354/ 347	135/ 132	84/88	Enkeltvedtak stabilt totalt sett Elevtallet er basert på Tvedestrandskolens elever. Kulturskole og voksenopplæring er ikke regnet med her.

Tallene i tabellen over er hentet fra GSI rapporteringer pr 1.10.19 med unntak av årsverk skole som er hentet fra budsjett 2020.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Nasjonale prøver Grunnskolepoeng Elevundersøkelser Foreldreundersøkelser	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Månedlige budsjettkontroller Tertialrapporter Regnskap
Ambisjonsnivå	På nasjonale prøver ønsker vi færrest mulig elever på Mestringsnivå 1 i fagene regning, lesing og engelsk. Mål for grunnskolepoeng er å ligge over 40 (Karakteren 4) På elevundersøkelsen skal 0- toleranse for mobbing reflekteres og vi ønsker	Godt arbeidsmiljø, gjennom trivsel og anerkjennelse. God helse Sykefravær på 6%	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjetttramme

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
	større tilfredshet fra elevene på motivasjon og opplevet støtte fra lærer. Foreldreundersøkelsen skal harmonere med elevenes skår på elevundersøkelsen og skal også reflektere et godt skole-hjem samarbeid.		

FOKUSOMRÅDER

Enhetene må føre opp de 2-3 viktigste fokusområdene for forbedringer og utvikling.

- I trange tider stilles det store krav til innovasjon og ledelse – dette er et fokusområde under høyt trykk.
- Det er et uttalt krav fra sentrale myndigheter at kommunene må fokusere på bedre tverrfaglig samarbeid. Tvedestrandskolen deltar nå i et samarbeid med PPT, Barnevern, Barnehage, Oppfølgingsenheten og Familiehuset i BTI prosjektet. (Bedre tverrfaglig innsats).
- Flere på tilpasset opplæring og færre på vedtak om spesialundervisning er også i 2020 under lupen og i samarbeid med PPT vil en se på mulighetene for et enda bedre systemarbeid rundt spesialundervisningen.
- Bedre resultater på elevundersøkelser kommer ikke av seg selv, og Tvedestrandskolen er på nytt i fylkesmannens lupe hva elevenes psykososiale miljø angår. Det er tilført Lyngmyr skole 600 000 kroner for dette arbeidet i 2019-2020 og det er tilført Tvedestrand skole 600 000 kroner for å rigge et enda bedre apparat for å ivareta elevenes psykososiale arbeidsmiljø i 2020. Ansvarlig for prosjektene er skoleeier, universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder. Fylkesmannen følger prosjektene.

Nærmere beskrivelse av tiltaket «Administrasjonsressurs grunnskolen, reduksjon med totalt 1 årsverk fra 1.8.2020» (leseplikt for rektorene og administrasjonsressurs Forsterket avdeling)

Leseplikt for rektorene

Songe skole 30%, Holt skole 30% og Dypvåg skole 20%

Songe skole – 30% undervisningsplikt

Reduksjon på ledelsesressursen må sees i sammenheng med skolenes totale administrasjonsressurs pr dags dato samt elevtall fra 1.08.2020

I hht SFS 2213, synkende elevtall og reduserte grupper foreslås 30% undervisning som konsekvens av dette.

I realiteten har rektor i dag 20% undervisning som vikar og 20% merkantilt som en del av sin samlede ledelsesressurs.

Holt skole – 30% undervisningsplikt

Reduksjon på ledelsesressursen må sees i sammenheng med skolenes totale administrasjonsressurs pr dags dato samt krav til omorganisering.

I hht SFS 2213 og krav til effektivisering foreslås 30% undervisning som en del av ledelsesressursen.

I realiteten har rektor ved Holt skole i dag 30% undervisning som vikar.

Dypvåg skole – 20% undervisningsplikt

Reduksjon på ledelsesressursen må sees i sammenheng med skolenes totale administrasjonsressurs pr dags dato, elevtall samt krav til omorganisering.

I hht SFS 2213 og krav til effektivisering foreslås 20% undervisning som en del av ledelsesressursen ved Dypvåg skole.

I realiteten har rektor ved Dypvåg skole i dag 20% undervisning som vikar.

Tvedestrand skole/forsterket avdeling

Reduksjon på ledelsesressursen på Tvedestrand skole/forsterket bemanning må sees i sammenheng med skolenes totale administrasjonsressurs pr dags dato, elevtall og ansatte, samt krav til omorganisering.

Som tiltak på 115 viser er det foreslått å flytte årsverk fra Tvedestrand skole/forsterket bemanning til Lyngmyr skole/Basen.

Det innebærer at bemanningen plasseres der elevene hører til og leder for ansatte i forsterket avdeling får færre årsverk å administrere. Det er også naturlig å se dette i sammenheng med foreslått reduksjon for rektorene ved grendeskolen og den ressursen som Tvedestrandskole totalt sett har på koordinering og ledelse på det spesialpedagogiske området.

Overordnet kommentar på tiltak om endring av ledelsesressurs i Tvedestrandskolen

For å imøtekomme partene vil det være gunstig å lage en ny arbeidsavtale for rektorer og avdelingsleder der beskrivelse av forventet effekt kommer tydelig frem. Det er videre viktig at undervisningsplikten blir flytende og at den dokumenteres.

Reduksjon i lærerårsverk er en konsekvens, men det vil kunne komme en økning på bruk av vikarer. Dette må tas med i betraktningen av tiltakets effekt.

Som en konsekvens av foreslåtte tiltak med undervisningsplikt for skolelederne ved grendeskolen vil det være påkrevet at merkantil ressurs ivaretas av merkantilt ansatt ved skolekontoret eller at skolen fortsatt får tildelt merkantil ressurs 20%.

Utfyllende kommentarer om ledelsesressurser mv. jf. SFS 2213***SFS 2213 - Undervisningspersonalet i kommunal og fylkeskommunal grunnopplæring*****8. Skoleledelse****8.1 Årsverket**

Skoleledere har et netto årsverk på 1687,5 timer med arbeidstid på 37,5 timer pr. uke i 45 uker. Ledere som har undervisningsplikt som del av stillingen sin, legger denne undervisningen inn i ordinær arbeidstid. Fordeling av ledelsesoppgaver og eventuelle undervisningsoppgaver drøftes på den enkelte skole.

Årsverket for skoleledere med tillagt undervisning kan etter avtale med arbeidsgiver komprimeres der dette anses hensiktsmessig.

8.2 Ledelsesressurs

Kommunen/fylkeskommunen fastsetter, etter drøfting, samlet ledelsesressurs ved den enkelte skole. I utgangspunktet videreføres ledelsesressursen fra foregående skoleår som et minimum. Ved nye skoler eller ved større endringer i elevtall/undervisningsomfang eller andre vesentlige driftsmessige forhold, fastsettes ledelsesressursen med utgangspunkt i sammenlignbare skoler.

I grunnlaget for drøftingene om å øke ledelsesressursen, bør det tas hensyn til lokal styringsstruktur og delegering, og videre det behovet for styrking av pedagogisk og administrativ ledelse som følger av et mer rammepreget avtaleverk og de nasjonale føringene som er lagt for endringer i grunnopplæringen.

Ansatte i lederstillinger skal minst avlønnes med den årslønn vedkommende ville vært garantert i en undervisningsstilling

9.6 Sektor 120 Plan, miljø og eiendom

TJENESTEOMRÅDER

Drift av alle kommunens bygninger (inkl. skoler, barnehager, helseinstitusjoner og Furøya). Boligkontoret, boligtilskudd og bostøtte, byggesaksbehandling, oppmålingstjeneste, planarbeid, reguleringsarbeid, havnevesenet, miljøvernarbeid, landbruksforvaltning og viltforvaltning. Prosjektavdeling for større tverrfaglige prosjekter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	41 112				
Netto driftsutgifter	24 371	24 599	24 204	23 649	23 499
Antall årsverk	34,6	38,55			

I vedtatt budsjett for 2019 var det oppgitt 34,6 årsverk i enheten, dette var 0,1 årsverk for lite. I budsjettkontrollen pr. 1. tertial 2019 opprettet kommunestyret 1,05 årsverk knyttet til drift av Lyngmyrhallen.

Boligstiftelsen har drift i en mindre bygningsmasse enn tidligere, og avtalen om salg av tjenester til de er redusert med 0,2 årsverk vaktmester. Tilsvarende foreslås inndratt i budsjettet for 2020.

Fra høsten 2020 skal kommunen drifte Tvedestrand idrettspark. I avtalen kommunen har inngått med Agder fylkeskommune (kommunestyresak 80/2017) er det lagt til grunn at kommunen skal opprette 1,5 årsverk vaktmester/vakt og 2,5 årsverk renholder. 1,0 årsverk vaktmester (byggdrifter) ble opprettet i budsjettet for 2019. Resterende 0,5 årsverk vaktmester/vakt og 2,5 årsverk renholder foreslås opprettet i budsjett 2020.

Etter de omtalte endringene er det 38,55 årsverk i 2020. Av disse er 3,15 årsverk knyttet til investeringer i perioden januar-juli og 2,15 årsverk i august-desember.

Som det fremgår av rådmannens forslag til innsparringstiltak, forutsettes 0,8 årsverk vaktmester og 0,72 årsverk renholder å holdes vakant i årene 2020-2023. De vakante årsverkene inngår i totaltallet på 38,55 årsverk.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2019	2020
Byggesaksbehandling og tilsyn.	Over 450 enkeltsaker. Etter at gebyrene ble revidert for 2019 ser det ut til at gebyret er riktig avstemt i forhold til selvkostprinsippet	Alle satser i regulativet justeres med deflatorvekst i statsbudsjettet (lønns- og prisvekst) hvert år f.o.m januar 2020.
Arealplanforvaltning og andre planer	Mindre aktivitet i 2019 enn 2018. Antatt 100.000,- mindre i inntekter enn budsjettet Inntektene varierer mye fra år til år.	Beholder inntektsbudsjettet som for 2019 og aktivitet som i 2019, men færre kommunale planer Følge opp planoppgavene i vedtatte driftstiltak. Største oppgavene er revisjon av kommuneplan og reguleringsplan Lyngør samt reguleringsplan for ny E18 østover.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2019	2020
Kart og oppmåling	Ligger an til balanse i forhold til budsjett	Digitale kart og planer, oppmåling. Omsetning ca kr. 1,3 mill/år. Regulativ uendret.
Boligfinansiering	Lån og tilskudd til videreformidling Tilpasning og etableringstilskudd	Beløpet fra staten for tilpasning og etableringstilskudd gis som et samlet beløp kr. 580.000 som ikke lenger er øremerket.
Bygningsdrift/vedlikehold/renhold	Minimum vedlikehold opprettholdes. Ved tilsyn er det påpekt avvik i forhold til arbeidsmiljø og inneklima ved Tvedestrand skole. Utbedring over egen finansiering.	1. Vakant 80% vaktmester holdes vakant frem til ny bemanningsplan må utarbeides når ny skole/ barnehage er på plass i 2022/23. Besparelse 500.000 årlig 2. Vakant 72% renholder som holdes vakant frem til ny bemanningsplan må utarbeides i 2022. Besparelse kr. 400.000 årlig Konsekvens av innsparing: - Strengere prioritering på skolebyggene. Vedlikehold/renhold på bygg med høyest standard og færrest elever pr m2, som for eksempel Songe skole, reduseres til et absolutt minimum. Periodevis renhold annenhver dag i stedet for hver dag.
Prosjekter: Nybygg/investering	Høy aktivitet i prosjektavdelingen. Investeringsbudsjettet avgjør hvor mye av enhetens ressurser som må settes inn mot prosjektarbeid, blant annet når og hvordan skole og barne-hageutbygging blir.	Det er budsjettert med at ????? årsverk av de fast ansatte skal finansieres over investeringsprosjektene til prosjektering og bygge-ledelse i 2019.
Brygger og havneanlegg	Vedlikehold og drift 130 utleieplasser, gjestehavn og 12 kommunale brygger.	Vedlikeholdsnivå uendret
Viltforvaltning	Avvik: 5 elg og 1 hjort har måtte avlives etter at ny E18 åpnet	Finne gode og permanente løsninger i samarbeid med Nye Veier

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Over snitt i kostragruppe 10 og kommunene i Østre Agder	4 + og 70 deltakelse Langtid maks 4% Korttid maks 1 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Gjennomføre finansierte plan og prosjektoppgavene med den kvalitet og fremdrift som er beskrevet i handlingsplan
- Delta aktivt i omstillingsprosessen med en positiv og kreativ innstilling
- Samhandling på tvers og gode medvirkningsprosesser.
- Opprettholde et godt arbeidsmiljø i en presset arbeidssituasjon.

9.7 Sektor 125 Teknisk drift

TJENESTEOMRÅDER

Kommunalt verksted, kommunale veier, parkering, skjærgårdspark, brann-/feiervesen, parker, grøntareal og lekeplasser, miljøgruppa, Lyngmyr idrettsanlegg, kommunale badeplasser, tilskudd båtselskap, vann og avløp, kommunale avgifter, planarbeid.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	38 491	38 431			
Netto driftsutgifter	6 006	6 371	5 864	5 647	5 432
Antall årsverk	18,1	17,5			

I vedtatt budsjett 2019 er det oppgitt 18,1 årsverk for enheten, det skulle vært 18,0. Konsekvenser av endringer i årsverk for tiltaket med sommervikar for parkeringsvakt var uteglemt.

Kommunestyret vedtok i sak 48/2019 angående tjenestenivået på ikke lovpålagte oppgaver, å redusere bemanningen av driftspersonell utenom vann og avløp tilsvarende et halvt årsverk fra medio 2020. 0,5 årsverk foreslås inndratt med virkning fra 1.7.2020.

I summen på 17,5 årsverk inngår 0,5 årsverk knyttet til investeringsprosjekter.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Enhetene skal selv definere de viktigste tjenesteområdene og definere aktivitetsnivået som ligger til grunn for budsjetttramme og årsverk. Antall vil variere mellom enhetene.

Lag en tabell. Det skal være nøkkeltall for hvert av årene 2019-2020. Volumet skal være med utgangspunkt i de rammer som følger av konsekvensjustert budsjett.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2019	2020
Kommunalt verksted.	Vedlikehold og oppfølging av 33 biler for Teknisk, og 20 biler for OR/OE I tillegg 2 lastebiler, 1 traktor og fire maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere m.m.	Vedlikehold og oppfølging av 33 biler for Teknisk, og 20 biler for OR/OE I tillegg 2 lastebiler, 1 traktor og fire maskinredskaper, samt en sekshjuling, gressklippere, tilhengere m.m.
Kommunale veier	Brøyting/vedlikehold av 59 km vei, hvorav 34 km er asfaltert. Resten er 25 km grusveier i distriktet.	Brøyting/vedlikehold av 65 km vei, hvorav 40 km er asfaltert. Resten er 25 km grusveier i distriktet.
Kommunale parkeringsplasser	Brøyting/vedlikehold/merking av ca. 750 P-plasser og parkeringskontroll på 435 plasser. I tillegg kommer grusplassen ovenfor Strannasenteret inn på brøyting.	Brøyting/vedlikehold/merking av ca. 750 P-plasser og parkeringskontroll på 435 plasser. Vedlikehold/brøyting av grusplassen ovenfor Strannasenteret. Nye plasser for 2020 vil bli den gamle taxiplassen med ca. 16 plasser, og kontroll av 30 parkeringsplasser i Søsterdalen.
Vei/gatelys.	Følge opp henvendelser fra publikum. Oppfølging av vedlikeholdsavtale av 1430 gatelys med Traftec. Oppfølging av samarbeidsavtale om felles veilysmedarbeider for 8 K.	Følge opp henvendelser fra publikum. Oppfølging av vedlikeholdsavtale av 1500 gatelys med Traftec. Oppfølging av samarbeidsavtale om felles veilysmedarbeider for 8 K.
Tilskudd båtselskap.	Oppfølging av avtale.	Oppfølging av avtale.

Tjenesteområde	Volum/aktivitet	
	2019	2020
Brannvesen	Oppfølging av avtale.	Oppfølging av avtale.
Feiervesen	Innkrevning avgifter, og oppfølging av avtale.	Innkrevning avgifter, og oppfølging av avtale.
Lyngmyr idrettsanlegg	Oppfølging av banestyret og avtale for vedlikehold, vanning og merking av banen.	Oppfølging av banestyret og avtale for vedlikehold, vanning og merking av banen.
Park/grøntareal pluss lekeplasser.	Klipping/vedlikehold av grøntområder i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.	Klipping/vedlikehold av grøntområder i hele kommunen, pluss Najaden på Lyngør.
Kommunale badeplasser	Vedlikehold og søppelhåndtering, samt badevannsprøver.	Vedlikehold og søppelhåndtering, samt badevannsprøver.
Miljøgruppa.	Drive arbeidstreningstilbud. Vedproduksjon, byrenovasjon, gressklipping, samt annet tilpasset arbeid. Lite folk på tiltak i år ga redusert kapasitet.	Drive arbeidstreningstilbud. Vedproduksjon, byrenovasjon, gressklipping, samt annet tilpasset arbeid.
Skjærgårdspark.	Renovasjon av skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO), politiet og forskningsgrupper.	Renovasjon av skjærgårdsparken med egen båt, samt utføre oppdrag for Statens naturoppsyn (SNO), politiet og forskningsgrupper.
Vann	Drift av Tvedestrand vannverk, 3 høydebasseng, 10 trykkøningsstasjoner og 165 km. ledningsnett. Ca. 2500 abonnenter.	Drift av Tvedestrand vannverk, 3 høydebasseng, 10 trykkøningsstasjoner og 175 km. ledningsnett. Ca. 2500 abonnenter.
Avløp.	Drift av Tvedestrand og Gjeving renseanlegg, 77 pumpestasjoner og 175 km. ledningsnett. Ca. 3000 abonnenter.	Drift av Tvedestrand og Gjeving renseanlegg, 77 pumpestasjoner og 195 km. ledningsnett. Ca. 3000 abonnenter.
Kommunale avgifter	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer for vann, avløp, feiing og eiendomsskatt.	Ajourhold og oppfølging av tilkoblinger og kommunale gebyrer for vann, avløp, feiing og eiendomsskatt.
Tvedestrand badepark	Planlegging, utsetting og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. Ca. 65 dagsverk pluss maskinbruk.	Planlegging, utsetting og oppfølging av badeparken i sesongen, samt opptak og lagring av utstyr. <i>Ca. 65 dagsverk pluss maskinbruk.</i>
Planarbeid og saksbehandling	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene. <i>Redusert kapasitet.</i>	Følge opp planarbeid og saksbehandling innenfor alle fagområdene. <i>Redusert kapasitet.</i>
Prosjekter	Prosjektgjennomføring og oppfølging, samt medvirkning i kommunens øvrige prosjekter. Ny VGS, Genistreken, Grenstøl næringsområde, Bronsbu, VA til Tangen, Bydalen pumpestasjon m.m. <i>Innsats ca. 2,0 årsverk administrasjonen pluss fagarbeidere 1,5 årsverk.</i>	Prosjektgjennomføring og oppfølging, samt medvirkning i kommunens øvrige prosjekter. Ny VGS, Genistreken, Grenstøl næringsområde, Bronsbu, VA til Tangen, Grønlandsveien, Lyngmyr VVA, Garasjeanlegg Tangen m.m. <i>Innsats ca. 2,0 årsverk administrasjonen pluss fagarbeidere 1,5 årsverk.</i>
Rehabiliteringsplan vann og avløp.	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp. <i>Kun driftstiltak som lekkasjer og enkle tiltak.</i>	Oppfølging av rehabiliteringsplan for vann og avløp. (Ny plan må utarbeides.) <i>Kun driftstiltak som lekkasjer og enkle tiltak.</i>

Prosjektarbeidene vil fortsatt kreve mye av enhetens kapasitet, og redusere kapasiteten til daglig drift.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Mål: Svarprosent over 75 % Omdømme over 4,2.	Mål: Godt arbeidsmiljø. Mål: 3,5 av 5 mulige. Mål: Totalfravær maks: 6,5 % Korttidsfravær: 1,5 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Prosjektstyring og oppfølging med tanke på å holde rammene.
- Utføre daglig drift innenfor gjeldende rammer.
- Holde godt servicenivå for våre innbyggere

9.8 Sektor 130 Omsorg og rehabilitering

TJENESTEOMRÅDER

Tildelingstjeneste, sykehjem/ institusjon med langtidsopphold, avlastningsopphold og korttidsopphold (vurdering, oppfølging, rehabilitering), hjemmesykepleie, hjemmehjelp, personlige assistenter og støttekontakter for voksne og eldre, omsorgsstønad, helsefremmende tjenester inkludert hverdagsrehabilitering, helsefremmende hjemmebesøk, friskliv og treningsgrupper for eldre, ressurstjeneste, rehabiliteringstjenester, samt driftstilskudd til private fysioterapeuter.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	108 734	118 202			
Netto driftsutgifter	91 484	100 646	99 852	100 283	100 283
Antall årsverk	123,4	125,27			

Endring i årsverk skyldes at det er lagt inn BPA tilsvarende 1,13 årsverk ved utgangen av 2019 samt stilling til prosjektleder og koordinator for velferdsteknologi. Sistnevnte finansieres over investeringsprosjekter med 0,7 årsverk.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Felles for enheten

Enheten har jevnt et stort press på tjenester. Dette antas å skyldes at antall eldre øker i kommunen, samt at det er stort press fra SSHF på å skrive ut pasienter så tidlig som mulig. Høy aktivitet i tjenestene gir seg utslag på alle områder både faglig og økonomisk.

Det er tilnærmet 100% belegg på sykehjem og omsorgsboliger. Enheten har hybelavdelingen som i stor grad brukes til korttidsopphold samt avlastning for hjemmeboende demente. I løpet av 2019 har det til tider vært fullt på hybelavdelingen. Det er gjennomført 4 perioder avlastning med en varighet på 10 dager. Det er gode tilbakemeldinger fra de pårørende i forhold til forutsigbarhet i avlastningen. Det er planlagt 6 perioder med avlastning i 2020.

Hjemmetjenester

Tjeneste	Resultat i snitt 2018	Forventet resultat i snitt 2019	Budsjetterte tjenestetimer 2020
Hjemmesykepleie	870-890 timer	1034 timer	980 (inkl. 5 nye årsverk)
Hjemmehjelp	150-160	146	154

Nivået på vedtakstimer i 2019 ligger jevnt høyere enn 2018. Dette gir utslag i økt etterspørsel etter tjenester. I tillegg er det et mål at våre brukere skal få bo hjemme lengst mulig. Vi har i 2019 hatt utstrakt bruk av hybelavdelingen til korttidsopphold og avlastning. Dette er organisert under hjemmetjenester.

Årsverk i hjemmesykepleien i budsjett rammen for 2019 tilsvarer ca. 880 tjenestetimer. Forventet gjennomsnittlig tjenestetimer i 2019 er 1034. Dette tilsvarer 6-8 årsverk mer enn budsjettert.

Sykehjem og omsorgsboliger

Tjeneste	Plasser	Gjennomsnittlig belegg Forventet resultat 2019	Gjennomsnittlig belegg med pasientbetaling Forventet resultat 2019	Gjennomsnittlig belegg Måltall 2020	Gjennomsnittlig belegg med pasientbetaling Måltall 2020
Sykehjem	46	99 %	94,2 %	99 %	94%
Omsorgsboliger	45	98 %	98 %	98 %	98 %

Sykehjemmet

Sykehjemmet har hatt fullt belegg hele 2019. Siden sykehjemmet er å regne som høyeste omsorgsnivå og at våre brukere skal få bo hjemme så lenge som mulig, er pasientene for det meste meget pleietrengende. Det er mye palliativ behandling og terminal pleie. I tillegg har mange pasienter demensdiagnose også på de to avdelingene som ikke er øremerket demente. Dette er åpne avdelinger hvor demenspasienter byr på ekstra utfordringer. Periodevis i 2019 har det vært behov for ekstra ekstra innleie i avdelinger grunnet ressurskrevende beboere. (tung pleie, utagering, terminal pleie)

TUI – Avdeling for tildeling, utvikling og innovasjon.

Det høye presset på tjenester gir seg utslag også i TUI. Saksbehandlere i tildeling opplever det som krevende å forvalte få langtidsplasser/ korttidsplasser når behovet for plasser er høyt. Det er tilnærmet 100% dekning til enhver tid på institusjon og svært lite mulighet mht. bruk av disse plassene.

For å kunne oppnå målet med at flest mulig av våre brukere skal bo hjemme er innsatsteam/hverdagsrehabilitering viktige, samt at hjemmetjenester er bemannet slik at trykket på plasser reduseres ved å ta pasienter hjem i stedet for korttidsplass på institusjon/hybelavdeling.

Tjeneste	Forventet resultat 2019	Måltall antall brukere 2020
Fysioterapi individuell undersøkelse og behandling (Hjemmeboende) Rehabilitering på institusjon og fysioterapi korttid på institusjon er IKKE med i dette tallmaterialet – videreutvikling i Profil - opprydding	16 80 (barn)	16 voksne, ressurs-allokering mot forebyggende tiltak 80 (barn, inklusive testing)
Trimgruppe for eldre med varierende funksjonsnivå	66	60
Trening for innbyggere med kroniske lungelidelser	10	10
Utlånt hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen	I Profil er det 241 brukere registrert på tjenesten THJ (tekniske hjelpemidler)	720 utlån 240 brukere
Treningstilbud til kommunens ansatte	Påmeldte pr. 26/10-19; 102	100
Frisklivssentralen	45	50
Hverdagsrehabilitering	86	80
Helsefremmende hjemmebesøk	15	15
Tverrfaglig tildelingstjeneste	430	430
Helseteam demens	107	100

Velferdsteknologi

Enheten har stort fokus på bruk av velferdsteknologi. Bruk av velferdsteknologi kan bidra til å øke livskvaliteten for hver enkelt bruker, samt redusere behovet for tjenester.

Vi har i bruk ca. 140 trygghetsalarmer til enhver tid. De fleste av disse er knyttet opp mot responscenteret. Dette har redusert våre alarmer med 50-70%. Vi har 7-10 stykker som bruker Pilly, elektronisk medisindispenser. Det vurderes fortløpende behov for dørsensorer, GPS'er, innendørssporing, sengesensor og bevegelsessensor. Denne type velferdsteknologi er i bruk både i hjemmetjenesten og på sykehjemmet.

Under avlastningsperioden for demente brukes det både dørsensorer, innendørs sporing og GPS'er. Dette bidrar til at vi for det meste ikke har behov for ekstra nattevakt.

I januar 2019 ble Tvedestrand kommune med i TELMA-prosjektet, telemedisinsk avtandsoppfølging. Vi har pr d.d. 3 brukere i dette prosjektet.

Gevinsten av å bruke velferdsteknologi er vanskelig å beregne, men vi mener at vi minimum dreier seg om 1-2 årsverk.

Vi vil presisere at også velferdsteknologi krever vedlikehold daglig. Vi nærmer oss etter hvert en grense for hva våre to ansatte som arbeider med dette, samt hjelpemidler klarer å håndtere.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Verktøy for undersøkelse er utarbeidet. Det gjennomføres minst en brukerundersøkelse i 2020	Gjennomføring av ny tilfredshetsmåling i løpet av 2020. I tillegg legge vekt på tilstedeværelse og god oppfølging av sykmeldte	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

Ambisjonsnivå for sykefravær skal settes ut fra sammenligninger med tilsvarende enheter i andre kommuner, som for eksempel kommunegruppe 10 i KOSTRA eller kommunene i Østre Agder.

FOKUSOMRÅDER

- Bærekraftig utvikling; kontinuerlig fokus på mestring, forebygging og tverrfaglighet
- Rekruttering/heltidskultur
- Anskaffelse og implementering av velferdsteknologi samt digitalisering av tjenesten.
- Faglighet og fleksibilitet og best mulig utnyttelse av ressurser.

9.9 Sektor 135 Oppfølgingsenheten

TJENESTEOMRÅDER

Dagsenter med aktivitets- og arbeidstrening, voksenopplæring for utviklingshemmede, botilbud og boveiledning for utviklingshemmede, avlastningstilbud til barn og unge, oppfølging av personer med rus- og avhengighetsproblematikk, psykisk helse og behandling av rusavhengighet. Omsorgslønn, støttekontakt, familieavlastning, brukerstyrt personlig assistanse og koordinator for individuell plan for de ovennevnte brukergruppene.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	54 647	61 975			
Netto driftsutgifter	40 196	44 046	44 097	48 493	48 493
Antall årsverk	70,3	75,04			

Hovedårsaken til økningen i antall årsverk er økt bemanning i omsorgstiltaket i psykisk helse, rus og avhengighet. Bemanningen var tenkt redusert fra 2019, men dette ble ikke iverksatt. Bemanningen er isteden økt i 2019. Økningen skyldes også økning av 0,4 årsverk til avlastingstjenesten i hht økonomiplan 2019-2022.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Tabellen under viser estimerte tall for aktivitet for konsekvensjustert budsjett for 2020, ikke for nye tiltak og behov meldt for 2020.

	Resultat 2. tertial 2019		Estimat for 2020	
Tjeneste	Vedtakstimer	Antall brukere		
Bolig, og boveiledning for utviklingshemmede	805	25	Ca. 800	25
BPA	36,6	1	36,6	1
Avlastningstjenesten	Kommunal: 281 Privat: 120	Kommunal: 6 Privat: 8	Kommunal: 303,5 Privat: 120	Kommunal: 8 Privat: 8
TvePro	148	7	123	6
Rus og avhengighet	61	52	61 +	52 +
Ungdomskontakt		20		20
Psykisk helse	336	117	336+	117+
Omsorgslønn	28	6	24	6
Støttekontakt	147	48	147	48
IP og eller koordinator		27		30
Aktivitet og arbeidstrening	167	110	167	
- Gården				
- Huskestua		27		27
- Aktivitetsavdelingen		28		28
- Martha-loftet		36		36
		19 (noen har tilbud flere dager)		19
Antall frivillige		22	22 frivillige - 57,5 t pr. uke = 1,53 årsverk.	

Tjenester til utviklingshemmede

Det er mål å få til en mindre nedjustering av tjenestevedtak i bolig og boveiledning etter nye runder med evaluering av tjenestevedtak. Det er vanskelig å redusere tjenestevedtak til beboere med store hjelpebehov. Beboerne i Olav Sverres har store hjelpebehov, og enkelte har utfordrende atferd. Flere av beboerne og brukere av avlastningstjenesten har høye tjenestevedtak og kommer inn under ordningen særlig ressurskrevende tjenester. Høy bemanning er nødvendig for brukeren, men også for at de ansatte skal være trygge på arbeidsplassen.

Det forventes søknader i løpet av 2020 fra nye brukere. Dette er brukere som skal flytte inn i boliger og leiligheter som familiene selv har bygget. Tjenester til disse personene er det ikke rom for innenfor eksisterende ramme. Det er usikkerhet om omfang og tidspunkt for når disse behovene kommer, det ble derfor prioritert å ikke legge inn bemanning i økonomiplanen. Nye tjenester kan føre til noe reduksjon i utbetaling av omsorgslønn.

Videre ser vi en økning i avlastningstilbudet, siden vi har flere nye vedtak for barn med store utfordringer. Denne økningen startet allerede høsten 2019. Om det er mulig å dekke behovet til disse familiene innenfor gjeldende ramme er utfordrende og uvisst. Vi har barn i avlastningstjenesten med store helseutfordringer og sammensatt problematikk. Det er prøvd å begrense bruk av kommunal avlastningstjeneste kun til de familiene som trenger det aller mest. Dette har ført til stor vekst i antall støttekontakter. Dette kan, i alle fall for en periode, være et godt og rimelig tilbud for enkelte.

Psykisk helse rus og avhengighet

Pågangen til psykisk helse, rus og avhengighet har vært stor de siste årene og årene og det antas at det vil vedvare. I snitt kommer det om lag nær 2 nye søknader pr. uke, hele 87 nye brukere i årets første 10 måneder. De største omfanget er psykisk helse, (ikke rus og avhengighet) og flertallet av søkerne er mellom 20 og 50 år. Antall årsverk i tjenesten samsvarer ikke med behovet. Det er meldt inn behov for å øke antall årsverk i tjenesten, men det var dessverre ikke mulig å få prioritert dette inn i økonomiplanen. Det har også i 2019 vært ventelister, dette forventes også videre i 2020. I 2019 var ventetiden i snitt ca. 6 uker. Den lengste ventetiden i 2019 var på drøye 3 måneder. Brukerne blir prioritert inn etter alvorlighetsgrad. I tillegg har flere unge brukere som trenger bedre oppfølging enn hva de får i dag. Ønsket var å samarbeide tettere med NAV rundt denne brukergruppa, da vi har flere felles brukere med tydelige hjelpebehov.

Mål for 2020, om det er mulig innenfor nåværende rammer, er å ha fokus på den delen av tjenesten som omfatter brukere med behov for tjenester over lang tid, eller har hatt behov for tjenester over lang tid. Målene er å gi nødvendig omfang av tjeneste, ha gode planer for tiltak og evaluering av tiltak for å sikre at tjenesten gir brukerne fremgang i forhold til egne mål.

Det er også mål å ha fokus på å bruke mobilomsorg, å forbedre kvalitet på journalføring, ha gode tiltaksplaner som evalueres ved behov for endringer. Vi håper at dette kan effektivisere arbeidshverdagen, spare tid ved å ha informasjon om brukerne med seg, og ved å journalføre på stedet.

Vi har et usikkerhetsmoment i forhold til overføring av ressurskrevende bruker fra spesialisthelsetjenesten i løpet av økonomiplanperioden. Tidspunktet og omfanget er uvisst, men kan bli svært ressurskrevende for kommunen.

Aktivitet og arbeidstrening

Avdelingen jobber svært godt for å gi mestring og gode opplevelser til ulike brukergrupper blant unge og eldre. Ansatte er fleksible og resursene brukes på tvers av tilbudene. Tilbudet er viktig og forebygger i stor grad ensomhet, gir avlastning til pårørende og andre tjenester som hjemmesykepleie og psykisk helse. Vi gir tilbud om varierte aktiviteter og arrangerer ofte konserter og hyggetreff for eldre. Dagtilbudene gir samlet sett tilbud til mange brukere på lav ressursbruk og et kostnadseffektiv

men likevel kvalitativt godt tilbud. Barn og ungdom som trenger spesielt tilrettelagt undervisning er også deltagere på dagtilbudene. Vi selger to plasser ved Dalene gård til elever i en nabokommune.

Dagtilbud til hjemmeboende personer med demens blir en lovpålagt oppgave for kommunen fra og med 01.01.2020. Tjenesten har innarbeidet arbeid med hukommelsesstimulerende terapi (HST), for denne brukergruppa. Målet er å bedre hukommelse og livskvalitet. Ansatte har fått opplæring og utarbeidet materiell for å igangsette HST –grupper for hjemmeboende.

Aktivitet og arbeid er et lavterskeltilbud som kan tilby arbeidstrening, riktig døgnrytme, god ernæring og et sosialt fellesskap. For å drifte et så omfattende dagtilbud på så få personalressurser, er samarbeid med frivillige et viktig supplement til fast ansatte. Vi samarbeider med ca. 22 frivillige som i årsverk utgjør 1,5 årsverk. Den gode hjelpen fra alle de frivillige er helt uunnværlig for driften.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse annenhver år	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Gjennomføres ikke i 2020	OPPRETTHOLDE NIVÅET PÅ 10 FAKTOR LANGTIDSFRAVÆR 9 % KORTTIDSFRAVÆR 2 %	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- Kvalitetsutvikling og internkontroll av tjenestene
- Planlegge nye boliger til personer med utviklingshemming
- Kommunens utviklings og omstillingsprosess

9.10 Sektor 140 Familiehuset

TJENESTEOMRÅDER

Ansvaret består av helsestasjon med leger, jordmor, ungdomsklubb/fritidsklubbtilbud, legetjenester, koordinerende enhet, interkommunalt barnevern der Gjerstad er vertskommune, interkommunal pedagogisk/psykologisk tjeneste (PPT) der Risør er vertskommune og interkommunalt krisesentertilbud der Arendal er vertskommune. Enhetsleder er også folkehelsekoordinator og sekretær for ungdomsrådet.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	34 139	35 430			
Netto driftsutgifter	28 153	28 584	29 030	28 930	28 930
Antall årsverk	14,35	14			

Ved ansettelse av helsepersonell ved Tjenna Legekontor ble stillingen redusert fra 95,33 % til 95 %, altså en reduksjon på 0,0033 årsverk.

I 2018 og 2019 fikk helsestasjonen tilskudd fra Helsedirektoratet til 1,0 årsverk til helsestasjonen. Det er lagt inn en økning med 0,1 årsverk jordmor fra 1.1.2020. Dette da prosjektstillingen på 0,1 årsverk ble gjort om til fast stilling pr. 01. september 2019, jf. arbeidsmiljøloven. Det er et mål å søke om tilskudd til 1,0 årsverk til helsesykepleier i 2020.

På bakgrunn av at to faste klubbmedarbeidere har sagt opp høsten 2019, er det vakante stillinger i Fritidsklubben fra 2020. Tilbudet reduseres til en dag i uken fra 01.01.2020, (tilrettelagt tilbud avhengig av behov), 2 x 20 % stilling = 40 % stilling til sammen. Dette medfører en reduksjon i ressurser fra 74 % til 40 % i fritidsklubbtilbudet. Det er viktige å ha ressurser til å kunne være tilgjengelig for enkeltungdommer og for ungdomsmiljø i grupper i fritiden. Dette for å kunne å forebygge og bidra til utvikling av positive ungdomsmiljøer og kontakt med enkeltindivider, både kortsiktig og langsiktig.

Kommunen ønsker å støtte husleie til Mekkeklubben i 2020 også. Tiltaket driftes av frivillige og er et godt forebyggende tiltak og en god arena for barn og unge å møtes på.

Det planlegges en ny fastlegehjemmel (privat) fra 01.05.2020. Det er lagt inn kostnader knyttet til oppstart i 2020 og 2021. Det er usikkerhet knyttet til kostnadene.

Det er lovpålagt at kommunen skal ha psykolog fra 2020. Det planlegges å ansette en psykolog i 50 % fra 01.11.2020. Planen er å samarbeide med kommune(r) i østregionen som er i samsvar med behovet til Tvedestrand, eller eventuelt lyse ut en 50 % stilling alene.

Ressursen til 30 % saksbehandler er aldri lagt i ramma til 260, da dette er skjøvet på hele tiden. I konsekvensjustert budsjett 2019 - 2022 ble det lagt inn 236 000 hvert av årene fra 2020 - 2022. Deretter ble det lagt inn tiltak med tilsvarende trekk fra 2020 - 2022.

Enhetsleder i Familiehuset har prosjektansvar for kommunens deltagelse i folkehelseprogrammet og prosjektene, nye mønstre og Bedre Tverrfaglig innsats (BTI).

Enhetsleder har i samråd rådmann og med enhetsledere som ivaretar tilbud til barn og unge søkt Bufdir om tilskudd til frikjøp av nøkkelpersoner for å kunne jobbe mer med å utvikle BTI som samarbeidsmodell i kommunen. Tilskuddet har en varighet på to år. Søknadsfristen var 1. november.

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Enhetene skal selv definere de viktigste tjenesteområdene og definere aktivitetsnivået som ligger til grunn for budsjetttramme og årsverk. Antall vil variere mellom enhetene.

Lag en tabell. Det skal være nøkkeltall for hvert av årene 2019-2020. Volumet skal være med utgangspunkt i de rammer som følger av konsekvensjustert budsjett.

Pr. 1. oktober	2019 (tall fra høsten 2018)	2020 (tall fra høsten 2019)
Enhetsleder:		
Årsverk	1,0	1,0
Helsestasjon og jordmortjeneste:		
Årsverk helsesøster/ jordmor, helsestasjon for ungdom/lege/merkantil	4,5/0,9/0,4/0,6	4,5/1,0/0,4/0,6
Antall «ny gravide» pr. 1. oktober/hele året	31/46	44/
Antall konsultasjoner jordmor pr. 1. oktober/ hele året	262/322	280/
Antall fødsler pr. 1. oktober/hele året	35/48	34/
Antall hjemmebesøk av jordmor etter fødsel pr. 1. oktober/hele året	30/41	25 (grunnet fødsler i ferieavvikling på sommeren)/
Antall konsultasjoner helsestasjon 0-18 år	2500	2500
Tjenna Legekontor		
Årsverk: Fastleger/legesekretær	3,05/3,1566	3,05/3,1533
Listepasienter: Max antall på listen på Tjenna Legekontor og Tvedestrand legesenter	7440	7320 (Det er flere pasienter som har fastlege i Tvedestrand, da leger har flere pasienter på listen enn hva som er max) antall.
Ungdomsklubb/fritidsklubbtilbud		
Årsverk – 2 ansatte x 0,32 årsverk	0,74	0,40

Pr. 1. juli (tall fra 2018 og 2019)	2019	2020
Interkommunal barneverntjeneste- tall for Tvedestrand		
Antall meldinger	20	29
Antall barn i hjelpetiltak	57	54
Antall barn under omsorg	17	16

Antall konsultasjoner i helsestasjonen er et gjennomsnitt pr. år. Oppfølging utover det som er lovpålagt er behovsprøvd og det er ca. 25 % som får ytterligere oppfølging.

Ny Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjonen, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom har medført nye/økte oppgaver i helsestasjonen.

Nye nasjonale retningslinjer for barselomsorgen har medført nye/økte oppgaver i jordmortjenesten.

Det er en betydelig økning i oppfølging av helsesøster både i helsestasjonen, i skolehelsetjenesten og i jordmortjenesten, til barn, unge, familier og gravide, som har ekstra behov, sammenlignet med tidligere år.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse Skala fra 1 til 4	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Score på 2,5 – 4 og «litt enig»	Score på 4,2 Sykefravær totalt: 7,0 Korttid: 2,0	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

- «Familiehusmodellen» skal implementeres i ny organisering fra august 2020.
- Tverrfaglig samarbeid – bidra for å implementerer BTI modellen i kommunen, i samarbeid med de enheter og tjenester som ivaretar tjenester til barn, unge og familier.

9.11 Sektor 145 NAV

TJENESTEOMRÅDER

NAV-kontor, økonomisk sosialhjelp, flyktningkontor og voksenopplæring for flyktninger, kvalifiseringsprogrammet og attføringsbedrifter.

I denne omtalen har vi kun rapportert på den delen av NAV-kontoret som er kommunal. De statlige oppgavene som ligger til NAV-kontoret er ikke kommentert. Det gjør at vi ikke får frem kompleksiteten i kontorets oppgaver. Nav Tvedestrand har et statlig målekort der det månedlig rapporteres på 24 parametere, herav er fire kommunale. Dette er under vurdering.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	33 880	29 376			
Netto driftsutgifter	30 693	27 278	23 393	22 115	21 546
Antall årsverk	10,9	10,9			

NØKKELTALL – AKTIVITETSNIVÅ I TJENESTENE

Enhetene skal selv definere de viktigste tjenesteområdene og definere aktivitetsnivået som ligger til grunn for budsjetttramme og årsverk. Antall vil variere mellom enhetene.

Lag en tabell. Det skal være nøkkeltall for hvert av årene 2019-2020. Volumet skal være med utgangspunkt i de rammer som følger av konsekvensjustert budsjett.

	2019	2020	Kommentar
Flyktninger	Vi har bosatt ved inngangen av november bosatt 5 flyktninger i 2019.	Bosette 10 nye flyktninger. I tillegg kommer familieegjenforeninger.	Tvedestrand Kommune har fått anmodning fra IMDI om bosetting av 10 flyktninger i 2020. Antallet vi kommer til å bosette er avhengig av at vi har boliger/leiligheter tilgjengelig og videre tildeling fra IMDI.
Kvalifiserings-programmet	I 2019 har det vært i snitt 12 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Ved inngangen av november er det 15 deltakere.	10 deltakere i kvalifiseringsprogrammet.	Vi antar at antall deltakere fortsatt vil være minimum 10 personer i snitt. Grunnen til økningen er at flere får krav på kvalifiseringsprogrammet da det strammes inn på statlige ytelser. Kvalifiseringsprogrammet innvilges etter søknad. Det kan innvilges personer i yrkesaktiv alder som har vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold.

	2019	2020	Kommentar
Økonomisk sosialhjelp	Antall som lever av sosialstønad er i snitt 44 personer i årets første ti måneder. Av disse er det i snitt 12 personer under 30 år. De som er under 30 er på vei inn i aktivitet, eller i aktivitet på sosialstønad såfremt det ikke er helsemessige begrensninger.	Redusere antall som lever på sosialstønad er fortsatt et mål, men vi ser at innstramminger på statlige ytelser gir flere brukere og økte kostnader på sosiale stønader. Spesielt fokus på unge under 30, her er aktivitet et prioritert område.	Økonomisk sosialhjelp er fellesbegrep på alle stønader under sosialkontoret. Livsopphold gis til de som ikke har annen inntekt, og som i hovedsak lever av sosialstønad. Supplerende gis til de som ikke har nok til eget livsopphold, husleie, strøm og til bidrag til andre utgifter. Vi forventer at antall på livsopphold fortsatt kan øke grunnet innstramminger i statlige regelverk.

ENHETENS MÅLEKART

Fokusområde	Bruker	Medarbeider	Økonomi
Hva måler vi?	Brukertilfredshet	Medarbeidertilfredshet Sykefravær	Avvik i forhold til budsjett
Hvordan måler vi?	Brukerundersøkelse	Medarbeiderundersøkelse Sykefraværstatistikk	Regnskap
Ambisjonsnivå	Likt eller bedre enn landet for øvrig.	Medarbeidertilfredshet: Likt eller bedre enn landet for øvrig. Sykefravær: 6 %, herav 3 % korttidsfravær	Avvik +/- 0,5 % fra netto budsjettramme

FOKUSOMRÅDER

Reduserer nivået på sosialhjelpsutbetalinger

Redusere antallet unge som lever av sosialhjelp

Gode løp i kvalifiseringsprogrammet

9.12 Sektor 175 Kirke og tros- og livssynssamfunn

TJENESTEOMRÅDER

Tilskuddet til Tvedestrand kirkelig fellesråd går til å dekke de utgiftene som fellesrådet har ansvaret for etter kirkeloven. Det gjelder blant annet:

- Kirkelig administrasjon
- Kirker (bygninger og kirkelige handlinger utenom prestens lønnsutgifter)
- Kirkegårder

Tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn følger av nivået på tilskudd pr. medlem til Den norske Kirke og det enkelte tros- og livssynssamfunns medlemstall.

NØKKELTALL – ØKONOMI OG ÅRSVERK

(budsjettbeløp i hele 1.000 kroner)	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsutgifter	5 241	5 242			
Netto driftsutgifter, herav:	5 091	5 092	5 142	5 142	5 142
- Tvedestrand kirkelige fellesråd		4 477			
- Rep. Klokketårn		50			
- Andre tros- og livssynssamfunn		510			
- Krematorium i Østre Agder		55			

9.13 Sektor 160 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør, premieavvik og omstillingstiltak

Ansvar 160 er ikke en egen enhet i kommunen, men et ansvarsområde for føring av enkelte fellesutgifter og budsjettering av avsetninger mv. Rådmannen har ansvar for å følge opp dette ansvarsområdet. Nedenfor spesifiseres og omtales de ulike bevilgningene på ansvarsområdet.

Beskrivelse 160 Tilleggsbevilgninger, lønnsoppgjør og premieavvik	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Lønnsoppgjør neste år	7675	6900	6900	6900	6900
Premieavvik SPK - pensjon	-402	-1260	-1260	-1260	-1260
Premieavvik KLP - pensjon	-9509	-13633	-13633	-13633	-13633
Arbeidsgiveravgift	-1397	-2100	-2100	-2100	-2100
Ekstern opplæring/kurs	150	50	50	50	50
Ulykkesforsikring	200	200	200	200	200
Overføring til andre	501	485	485	485	485
Tap på fordringer	50	50	50	50	50
Reserverte bevilgninger/avsetninger (kun budsjett):	-6150	-4820	-8420	-12020	-16850
Herav:					
- Tilskudd til lokale kultur-, nærings- og humanitære tiltak (100 000 kroner hvert år). - Administrasjonsressurs grunnskolen, reduksjon - Bronsbu, ny barnehage, reduserte lønns- og driftsutgifter ved sammenslåing. - Effektiviseringskrav og gevinstrealisering. - Ny barneskole i sentrum, redusert drift. - Utviklings- og omstillingskrav, ny organisasjonsstruktur, red. ledelse og og adm.ressurs inntil 6 årsverk. - Renholdstjenesten, vakans 0,7 årsverk. - Vaktmestertjenesten, vakans 0,8 årsverk. - Vakanser, tilfeldig gjennom året. - Ingeniørstillinger, reduksjon, pga. færre investeringsprosjekter. - Omstillingsmidler					
Refusjon fra andre (private)	-210	-210	-210	-210	-210
Sum	-9092	-14338	-17938	-21538	-26368

Ekstern opplæring/ kurs

Midlene som er avsatt til kompetanseheving gjelder midler til fellestiltak eller til fordeling etter særskilt vurdering av rådmannen. I tillegg til disse midlene har alle enheter midler til kompetanseheving innenfor sine budsjettammer.

Lønnsavsetningsposten

Ved beregning av lønnsavsetningsposten for 2020 har en i utgangspunktet benyttet statsbudsjettets forutsetninger om en årslønnsvekst på 3,6 %. Overhenget fra 2019 er anslått til 1,3 %. Det er ikke

utgangspunktet ikke medtatt lønnsglidningselement. Dette ville innebære et lønnsoppgjør på om lag 8 mill. kroner.

En foreslår som tiltak en beregnet årslønnsvekst på 3,5 % samt mindre lønnsglidning. Avsetningen til lønnsavsetningsposten er etter dette beregnet til 6,9 mill. kroner (årslønnsvekst 3,3 %).

Pensjon og premieavvik

I midten av september 2019 mottok kommunen brev fra KLP med anslag på hva en må innbetale i pensjonspremie i 2020. Prognosene viser en økning sammenlignet med det som er innarbeidet i budsjett 2018. Da var det lagt inn en premiesats på 19,4 %. Prognosen for 2019 er 19,9 %.

En har også mottatt informasjon fra Statens Pensjonskasse (SPK) med prognoser for 2020. Beregningene for dette området viser at premiebelastningen økes fra 11,9 % i 2019 til 12,4 % i 2020.

De senere årene har en sett store endringer gjennom året i KLPs anslag på innbetalingsbeløp fra kommunene og årets premieavvik. Det er derfor grunn til å presisere at det er stor usikkerhet på området.

Bokførte premieavvik skal senere kostnadsføres med enn lik andel over flere år. Til og med 2010 har dette vært fordelt over 15 år, mens det fra 2011 ble endret til ti år. Fra 2014-avviket skal en benytte sju år. Amortisering av tidligere års premieavvik er beregnet med utgangspunkt i informasjon pr. september 2019. Det er usikkerhet også på dette området, siden premieavvikene for 2019 ikke blir kjent før i januar 2020.

OU-midler til Kommunenes Sentralforbund (KS)

Kommunen må hvert år innbetale et visst beløp pr. ansatt til opplæringsfond i KS. Ansatte betaler selv litt av dette gjennom månedlig trekk i lønnen. Kommunen har likevel nettoutgifter på området, og beløpet er anslått til 360 000 kroner i 2020.

Tilskudd til Senter mot seksuelle overgrep

I tråd med kommunestyrets vedtak i sak 48/2019 er det ikke lagt inn midler i planperioden.

Reserverte bevilgninger/avsetninger

Posten «reserverte bevilgninger/ avsetninger inneholder flere poster som den «tidligere tilleggsbevilgningen til kommunestyret» samt flere omstillings- og effektiviseringstiltak. Det vises til kapittel 7.4.12 for utdyping av beskrivelsene av de ulike omstillingstiltakene nederst i tabellen ovenfor.

Tilleggsbevilgninger kommunestyret - Tilskudd til lokale kultur-, nærings- og humanitære tiltak

Bevilgningen til kommunestyrets disposisjon er i tråd med kommunestyresak 48/2019 satt til null. En foreslår imidlertid å bevilge 100 000 kroner til «tilskudd til lokale kultur-, nærings- og humanitære tiltak»

10 SØKNADER FRA ORGANISASJONER

10.1 Søknader fra organisasjoner

Kommunen får hvert år en del søknader fra ulike lag og organisasjoner som vedlegges budsjettforslaget eller tertialrapporter. I år har vi mottatt følgende søknader og innspill som det vurderes som naturlig å se i sammenheng med budsjettprosessen:

- Tvedestrand musikkorps har i brev av 06.11.19 kommet med innspill hvor det uttrykkes overraskelse og skuffelse over at kommunen fra 2020 vil ta bort den årlige kulturstøtten på kr. 15 000,-. Dette ble vedtatt i K-sak 48/19 den 18. juni i år knyttet til saken om «Utviklings- og omstillingsprosjekt – Tjenestenivået på ikke lovpålagte oppgaver». Korpset har en kjerne på ca. 20 musikere som spiller i mange sammenhenger gjennom året. Korpset viser til at de har hatt regnskapsmessige underskudd i de siste årene og at den kommunale støtten har stor betydning for korpsets videre eksistens. De signaliserer at det er aktuelt å vurdere å sette opp prisen for deltakelse med spilling på 17-mai fra kr. 10 000,- til kr. 25 000,-.
- Næringsforeningen «Tvedestrand by» har i brev av 03.10.19 uttrykt skuffelse over at kommunen vil si opp sitt medlemskap (kr. 10 000,-) og kutte støtten til «Blomstrende Tvedestrand» med kr. 35 000,-. Dette som et resultat i vedtaket i K-sak 48/19. Tvedestrand by er en næringsforening med pt. 51 medlemmer i sentrum, på Bergsmyr og noen andre steder. Foreningen står bak ulike aktiviteter som nattåpent, vår- og høstmarked julemarked, felles markedsføring mv. Foreningen anmoder sterkt om at kommunen melder seg inn igjen i foreningen og at kommunen kan være med å finne en god løsning slik at det er mulig å videreføre «Blomstrende Tvedestrand».
- Stiftelsen Skjærgårdsgospel skriver i et brev av 23.10.19 at bortfall av kr. 33 000,- i kommunal støtte fra 2020 (se K-sak 48/19), potensielt kan gi store konsekvenser for festivalen som siden 2001 har blitt arrangert årlig på Risøya. Festivalen, Skjærgårds Music and Mission, er en kristen og rusfri musikk- og kulturfestival for ungdom og er den største i sitt slag i Norge. Festivalen får i dag støtte fra fylkeskommunen (kr. 100 000,-) og Kulturrådet (kr. 400 000,-). Festivalen skriver at Kulturrådets støtte forutsetter lokal støtte, og de frykter potensielt at bortfall av kommunal støtte kan føre til at også fylkeskommunal støtte og støtte fra Kulturrådet bortfaller. Til sammen vil dette utgjøre et mulig tap på kr. 533 000,- i årlig støtte, noe som kan få store konsekvenser for gjennomføring av festivalen. Denne problemstillingen med at støtte fra en/flere aktører betinger støtte fra andre aktører var en vesentlig grunn til at den årlige kommunale støtten til Næs Jernverksmuseum ikke ble tatt bort i K-sak 48/19.
- Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Aust-Agder og Telemark søkte i brev 02.07.19 om et 4-årig kommunalt driftstilskudd på kr. 300 000,- (til sammen 1,2 mill. kr. i perioden 2020-2023) for å etablere et treffsted/værested i Tvedestrand sentrum. Kirkens bymisjon står nær den norske kirke, men er ikke en del av kirken. Kirkens bymisjon driver en omfattende diakonal og omsorgsmessig aktivitet rundt om mange steder i landet med rundt 70 ulike virksomheter, Visjonen til Kirkens bymisjon er at «alle mennesker erfarer respekt, rettferdighet og omsorg». Ønsket er å etablere et raust møtested der ulike mennesker finner det naturlig å komme innom. Det vurderes videre å etablere en gjenbruksbutikk i samme konsept og at stedet kan utvikles til å bli en møteplass for temakvelder og andre aktiviteter. Kommunal støtte er tenkt nytt til husleie, strøm og en person i en deltidsstilling. Øvrige driftsutgifter tas det sikte på å dekke gjennom salg og innsamling. Dersom etablering muliggjøres tas det sikte på å få klargjøre stedet i løpet av kommende vinter og ha en åpning til våren.
- Prosten i Aust-Nedenes har i brev av 18.09.19 tatt opp situasjonen knyttet til kommunens bidrag til menighetens ungdomsarbeid. Kommunen har siden 2008 gitt støtte på kr. 50 000,- pr år stillingen som ungdomsprest. Stillingen kombineres med en soknepreststilling i Holt (50/50). Knyttet til K-sak 48/19 vedtok kommunestyret å ta bort støtte til denne stillingen fra 2020. Prosten oppfordrer kommunen til å fortsatt delta med økonomisk støtte til ungdomsarbeidet med kr. 50 000,- pr. år fra 2020.

- Fra ulike eksterne aktører/organisasjoner har det kommet inn følgende søknader:
 - Idrettsleiren på Hove søker om kr. 20 000,- i støtte til arrangementet i 2020.
 - Hovdenleiren (aktivitetstilbud til utviklingshemmede) søker om uspesifisert støtte til leiren som skal avvikles vinteren 2020.
 - Kirkens SOS Agder søker om kr. 7 500,- i støtte for driftsåret 2020.
 - Stiftelsen Amatheia søker om uspesifisert støtte til drift av kontoret i 2020 (stiftelsen gir veiledning overfor kvinner som blir uplanlagt gravide).

Alle de ovenfor omtalte brev/søknader følger som vedlegg til budsjettdokumentet.

Det gjøres oppmerksom på at også andre aktører som Bokbyen, Tvedestrandsregattaen og Kystkulturuka har fått redusert økonomisk støtte eller helt bortfall av støtte fra 2020, se K-sak 48/19. Kommunen yter dog praktisk hjelp i forskjellig grad til de store «festivalene», Kystkulturuka, Skjærgårds Music and Mission og Tvedestrandsregattaen.

Rådmannen har ikke innarbeidet økonomisk støtte ihht. noen av disse søknadene, men har som et tiltak foreslått å opprette en årlig budsjettpost i perioden på kr. 100 000,- til lokale kultur- og eller humanitære tiltak. Tanken er at denne budsjettposten fordeles etter vedtak i kommunestyret, enten som en del av budsjettprosessen/budsjettvedtaket, eller som en egen årlig sak.

VEDLEGG

1. Driftsbudsjett vann, avløp og feiing 2018-2023

	R2018	Anslag 2019	2020	2021	2022	2023
3400/3450 VANN						
Driftsutgifter - Variabel del	4 865	3 915	3 877	3 907	3 912	3 912
Lønnsutgifter - Variabel del	2 970	3 217	3 321	3 321	3 321	3 321
Kalkulatoriske renteutgifter - Fast del	1 304	1 280	1 320	1 420	1 470	1 565
Fordelte avskrivninger - Fast del	2 074	2 265	2 440	2 645	2 700	2 760
Sum driftsutgifter	11 213	10 677	10 958	11 293	11 403	11 558
Årsavgifter	-8 187	-8 280	-11 082	-11 201	-11 307	-11 413
Tilkoblingsavgifter	-586	-430	-450	-420	-390	-360
Andre inntekter	-9	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-8 782	-8 710	-11 532	-11 621	-11 697	-11 773
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	2 431	1 967	-574	-328	-294	-215
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-2 016	-49	-623	-952	-1 246	-1 461
Fondsmidler pr. 01.01.	4 446	2 016	49	623	952	1 246
Bruk av fondsmidler	-2 431	-1 967				
Avsetning av fondsmidler	-	-	574	329	294	215
Fondsmidler pr. 31.12.	2 015	49	623	952	1 246	1 461
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	0	-	-0	0	0	-0
Endring vannavgiften	0,0 %	0,0 %	32,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vannavgiften - Ordinær ekskl. mva.	2 870	2 870	3 800	3 800	3 800	3 800
Tilkoblingsavgifter - Ordinær ekskl. mva.	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500
3500/3530 AVLØP						
Driftsutgifter - Variabel del	8 670	7 273	7 551	7 516	7 536	7 538
Lønnsutgifter - Variabel del	4 320	4 526	4 751	4 751	4 751	4 751
Kalkulatoriske renteutgifter - Fast del	1 460	1 460	1 570	1 715	1 695	1 670
Fordelte avskrivninger - Fast del	3 675	3 675	3 900	4 615	4 685	4 720
Sum driftsutgifter	18 125	16 934	17 772	18 597	18 667	18 679
Årsavgifter	-18 421	-18 630	-15 376	-15 579	-15 775	-15 954
Tilkoblingsavgifter	-882	-740	-680	-620	-590	-550
Andre inntekter	-29	-	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-19 332	-19 370	-16 056	-16 199	-16 365	-16 504
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	-1 207	-2 436	1 716	2 398	2 302	2 175
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-7 406	-9 842	-8 126	-5 729	-3 426	-1 251
Fondsmidler pr. 01.01.	6 199	7 407	9 843	8 127	5 729	3 427
Bruk av fondsmidler	-	-	-1 716	-2 398	-2 302	-2 175
Avsetning av fondsmidler	1 207	2 436				
Fondsmidler pr. 31.12.	7 407	9 843	8 127	5 729	3 427	1 252
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	0	0	0	0	0	0
Endring kloakkavgiften	0,0 %	0,0 %	-18,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kloakkavgiften - Ordinær ekskl. mva.	5 280	5 280	4 300	4 300	4 300	4 300
Tilkoblingsavgifter - Ordinær ekskl. mva.	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500	13 500

	R2018	Anslag 2019	2020	2021	2022	2023
3380 FEIING						
Driftsutgifter - Variabel del	774	812	862	862	862	862
Lønnsutgifter - Variabel del	86	82	83	83	83	83
Sum driftsutgifter	860	894	945	945	945	945
Årsavgifter	-779	-770	-984	-984	-984	-984
Sum driftsinntekter	-779	-770	-984	-984	-984	-984
Driftsresultat = Overskudd (-) / Underskudd (+)	81	124	-39	-39	-39	-39
Akkumulert driftsresultat pr. 31.12.	-117	7	-32	-71	-110	-149
Fondsmidler pr. 01.01.	198	117	-0	32	71	110
Bruk av fondsmidler	-81	-117	-	-	-	-
Avsetning av fondsmidler	-	-	32	39	39	39
Fondsmidler pr. 31.12.	117	-0	32	71	110	149
Differanse akk. driftsresultat og driftsfond pr. 31.12.	-0	7	-0	-0	-0	-0
Økning feieravgiften	0,0 %	0,0 %	20,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Feieravgiften - Ordinær ekskl. mva.	250	250	300	300	300	300
3400/3450 VANNVERK						
Variabel del	69,9 %	66,8 %	65,7 %	64,0 %	63,4 %	62,6 %
Fast del (renter og avdrag)	30,1 %	33,2 %	34,3 %	36,0 %	36,6 %	37,4 %
3500/3530 AVLØP						
Variabel del	71,7 %	69,7 %	69,2 %	66,0 %	65,8 %	65,8 %
Fast del (renter og avdrag)	28,3 %	30,3 %	30,8 %	34,0 %	34,2 %	34,2 %
Sum kommunale avgifter - Normal hushold						
Vannavgift	2 870	2 870	3 800	3 800	3 800	3 800
Kloakkavgift	5 280	5 280	4 300	4 300	4 300	4 300
Renovasjon * (faktureres fra RTA)	-	-	-	-	-	-
Feiing	250	250	300	300	300	300
Sum ekskl. mva (netto)	8 400	8 400	8 400	8 400	8 400	8 400
Mva	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Sum inkl. mva (brutto)	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500
Økning i kr. inkl. mva	-	-	-	-	-	-
Økning i %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Budsjetterte nye tilkoblinger, inkl. konsekvenser av nye investeringstiltak

Vann	43	32	33	31	29	27
Avløp	65	55	50	46	44	41

2. Avgifter, betalingssatser og gebyrer

Beløp i kroner	Sats 2019	Sats 2020	Endringstidspunkt
Vann, kloakk, feiing og slam:			
Vannavgift, ekskl. mva.	2 870	3 800	
Kloakkavgift, ekskl. mva.	5 280	4 300	
Feieavgift, ekskl. mva.	250	300	
Slamavgift, ekskl. mva.	se eget vedlegg		Faktureres direkte fra RTA AS
Renovasjonsavgift, ekskl. mva.	se eget vedlegg		Faktureres direkte fra RTA AS
SFO:			
Foreldrebetaling SFO, 6-10 t/u, i 10 mnd.	endret tilbud		
Foreldrebetaling SFO, 11-15 t/u, i 10 mnd.	endret tilbud		
Foreldrebetaling SFO, 16- t/u, i 10 mnd.	endret tilbud		
Kostpenger SFO, 6-10 t/u, i 10 mnd.	endret tilbud		
Kostpenger SFO, 11-15 t/u, i 10 mnd.	endret tilbud		
Kostpenger SFO, 16- t/u, 10 mnd.	endret tilbud		
Foreldrebetaling SFO, 0-11 timer i 10 mnd	2 000	2 000	01.08.2018
Foreldrebetaling SFO 12 timer og mer i 10 mnd	2 600	2 600	01.08.2018
Foreldrebetaling SFO, 0-11 timer i 11 mnd	2 000	2 000	01.08.2018
Foreldrebetaling SFO 12 timer og mer i 11 mnd	2 600	2 600	01.08.2018
Kostpenger SFO pr mnd uavhengig av opphold	150	150	01.08.2018
Dagsats SFO	245	245	01.08.2018
Barnehager:			
Foreldrebetaling barnehage, full plass	Statlig fastsatt maksimalpris (2990)	3 135	01.01.2020
Foreldrebetaling barnehage, full plass	Statlig fastsatt maksimalpris (3040)	3 135	01.01.2020
Kostpenger barnehage, full plass	300	300	
Parkering:			
Parkeringsavgift, pris pr. time	25 kr. 1.6.- 31.8., ellers 10 kr.	25 kr. 1.6.- 31.8., ellers 10 kr.	Ingen endring
Parkeringsavgift, pris pr. time for Tjennaparken	25 kr. 20.6.- 20.8., ellers 20 kr. Per dag	25 kr. 20.6.- 20.8., ellers 20 kr. Per dag	01.10.2018
Parkeringsavgift, pris pr. time for Bakkeskåt		25 kr. 20.6.- 20.8., ellers 20 kr. Per dag	01.05.2020
Parkeringsavgift, pris pr. dag for Søsterdalen		Kr. 20 kr. Per dag	01.05.2020
Leie av parkeringsplass i sentrum, beløp pr. år inkl. merverdiavgift	5 000	5 000	Ingen endring
Omsorg og rehabilitering:			
Korttidsopphold institusjon	statlig fastsatt		01.01.2020
Dag- eller nattopphold institusjon	statlig fastsatt		01.01.2020
Korttidsopphold hybel pr. døgn	som korttidsopph. Inst,		01.01.2020
Merking av tøy, sykehjem netto	641	656	01.01.2020
Kost: Full kost, pr. mnd.	4 342	4 446	01.01.2020
Kost: Middag daglig, pr. mnd.	1 950	1 997	01.01.2020
Kost: Middag 3 dgr pr uke, pr mnd	980	1 004	01.01.2020
Kost: Middag 4 dgr pr uke, pr mnd	1 307	1 338	01.01.2020
Kost: Middag pr stk	82	84	01.01.2020
Kost: Lunsj daglig pr mnd	950	973	01.01.2020
Kost Lunsj 3 dgr pr uke, pr mnd	384	393	01.01.2020
kost Lunsj 4 dgr pr uke, pr mnd	512	524	01.01.2020
Kost: Lunsj pr stk	32	35	01.01.2020
Kost: Frokost eller kveldsmat, pr. mnd.	726	743	01.01.2020
Kost Frokost eller kvelds pr stk		30	01.01.2020
Kost: grøt, pr.stk	34	35	01.01.2020

Beløp i kroner	Sats 2019	Sats 2020	Endringstidspunkt
Næringsdrikk pr mnd	511	523	01.01.2020
Trygghetsalarm, pr. mnd.	369	378	01.01.2020
Brukerbetaling for hjelp i hjemmet, netto inntekt (1G = kr 99 858 kroner pr. 1.5.2019):			
Inntil 2G, helt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris		01.01.2020
2G-3G, helt abonnement	492	504	01.01.2020
3G-4G, helt abonnement	985	1 008	01.01.2020
4G-5G, helt abonnement	1 543	1 580	01.01.2020
Over 5G, helt abonnement	1 965	2 012	01.01.2020
Inntil 2G, halvt abonnement	Statlig fastsatt maksimalpris		01.01.2020
2G-3G, halvt abonnement	246	252	01.01.2020
3G-4G, halvt abonnement	492	504	01.01.2020
4G-5G, halvt abonnement	772	790	01.01.2020
Over 5G, halvt abonnement	985	1 008	01.01.2020
Maks timesats hjelp i hjemmet	268	275	01.01.2020
Renholdsutstyr hjelp i hjemmet	34	35	01.01.2020
Husleie frisør, Strannasenteret	2 093	2 143	
Husleie fotterapeut, Strannasenteret	1 000	1 024	01.01.2020
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 33, pr. mnd	543	556	01.01.2020
Refusjon for strøm, Lyngmyrvn. 35, pr. mnd	655	671	01.01.2020
Fysioterapi gruppetrening pr halvår	300	310	01.01.2020
Kulturskolen, elevkontingent pr. semester:			
Musikk 22,5 min	1600	1600	01.01.2017
Musikk 30/32,5 min	2400	2400	01.01.2017
Bandverksted	2800	2800	01.01.2017
Div grupper	900	900	01.01.2017
Korps, salg av elevplasser	1 500	1 500	01.01.2017
Kunst	1 530	1 530	01.01.2017
Kulturskolen, instrumentleie pr. semester	500	500	01.01.2017
Kulturskolen, materiell pr. semester (kunst)	400	400	01.01.2017
Gjestehavna:			
Dagsbesøk	Gratis	Gratis	
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter 30 fot og mindre	150	150	
Overnatting 15.6-15.8., pr. natt, båter over 30 fot	200	200	
Overnatting utenom 15.6.-15.8., pr. natt, uavhengig av båtstørrelse	50	50	
Båtplasser:			
1-4:Badehussvingen - Utrigger	4 915	4 915	
5-16:Badehussvingen - Utrigger	4 100	4 100	
17-81:Nyvei - Utrigger	4 100	4 100	
81-82:Nyvei - Bøye	4 100	4 100	
83-89:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
90-92:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
93-98:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
99:Rådhuset - Bøye	4 100	4 100	
100-102:Rådhuset - Bøye	3 280	3 280	
104:Rådhuset - Bøye	4 100	4 100	
105-110:Ved Andersens lagerbygg - Bøye	4 100	4 100	
111:Ved Andersens lagerbygg - Bøye	3 280	3 280	
112-115:Ved Trelastutsalget - Bøye	3 280	3 280	
116-130:Bakkeskåt ved parkering - Bøye	4 915	4 915	
131:Ved Vertshuset - Bøye	4 100	4 100	
132-136:Bakkeskåt Marina - Bøye	5 960	5 960	
200-207:Badehussvingen - Utrigger	4 915	4 915	

Maksprisen på barnehageplass er fra 1. august 3 040 kroner per måned. Maksprisen for 2020 er i Statsbudsjettet foreslått til 3 135 kroner per måned fra og med 1. januar 2020. Totalt for året utgjør ny sats 34 485 kroner.

Maksprisen gjelder alle typer barnehager, uavhengig om de er offentlige eller private. Grensen blir fastsatt av Stortinget. Kommunen kan tilby foreldrene en lavere pris enn maksprisen.

Barnehagene kan kreve betaling for kost (matpenger) i tillegg til maksprisen.

Dag- eller nattopphold på sykehjem og korttidsopphold sykehjem reguleres i eget rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Betaling for langtidsopphold på sykehjem beregnes etter inntekt i henhold til "Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester".

I kulturskolen gis det 25 % rabatt på den dyreste disiplinen dersom en person er elev i flere disipliner.

3. Gebyrer RTA

RTA

Gjerstad kommune v/ Rådmannen, 4980 GJERSTAD
Risør kommune v/ Rådmannen, 4950 RISØR
Tvedestrand kommune v/Rådmannen, 4900 TVEDESTRAND
Vegårshei kommune v/ Rådmannen, 4985 VEGÅRSHEI

Vår ref.:tgh

Reg.nr.: 011-019

Dato: 28.10.2019

Renovasjon- og slamgebyr for 2020

Styret i RTA har i sak 2019-025 vedtatt satser som ut fra selvkost vil gi kostnadsdekning for innsamling og behandling av slam og renovasjon fra husholdningene. Selvkostkalkylen for 2020 er gjennomført etter gjeldene veileders etablerte prinsipper, med grunnlag i godkjent årsregnskap for 2018.

Avgift for slam økes med kr 150,- eks mva til kr 1230,- for et helårsabonnement. Slamgebyr har ikke vært økt siden 2012.

Renovasjonsavgiften økes med kr med kr 150,- eks mva for et normalabonnement i 2020. Vi satte ned avgiften med kr 100,- i 2019, i tillegg til dette kom lønns og prisveksten. Kalkylen for 2020 tilsier at vi må øke for å kompensere dette.

I Risør og Tvedestrand er det et påslag på henholdsvis kr 4,- og kr 30,- til dekning av kostnader med sigevann fra deponi.

Minner om at detaljert gebyrregulativ må vedlegges budsjettsaken.

Med vennlig hilsen

Tor Georg Hagane
Daglig leder

Kopi til: Enhetsleder Tonje Berger Ausland
Enhetsleder Einar Werner Frøyna
Enhetsleder Anton Thomassen
Enhetsleder Tore Smeland

Gjerstad kommune
Risør kommune
Tvedestrand kommune
Vegårshei kommune

Vedlegg: Detaljert gebyrregulativ for slam og renovasjon

RISØR- OG
TVEDESTRANDREGIONENS
AVFALLSSELSKAP AS

Foretaksregisteret
NO 877 540 332 MVA

Postadresse:
Hestemyrveien 21
4950 Risør

Telefon:
37 14 36 00

Internett:
Epost: rtat@rta.no
Hjemmeside: www.rta.no

Bankkonto:
2907.68.05731

Gebyrregulativ for renovasjon

Tvedestrand kommune 2020

Inkludert sigevannskostnader Grendstøl à kr 30,- pr helårsabonnent

Renovasjon Helårs

Type abonnement	Antall ab.	volum dunk	Tømme frekvens	Fast del kr	Volum del kr	Sum årsgebyr	Sum årsgebyr inkl. mva
140 - normal	1	140	2. Uke	1 555	1 525	3 080	3 850
140 - lite	1	140	4. Uke	1 555	763	2 318	2 897
240 - stort	1	240	2. Uke	1 555	2 890	4 445	5 556
370 - x stort	1	370	2. Uke	1 555	4 335	5 890	7 363
660 - xx stort	1	660	2. Uke	1 555	8 670	10 225	12 781
Delt abonnement							
140	2	140	2. Uke	1 555	763	2 318	2 897
240	2	240	2. Uke	1 555	1 445	3 000	3 750
240	3	240	2. Uke	1 555	963	2 518	3 148
370	2	370	2. Uke	1 555	2 168	3 723	4 653
370	3	370	2. Uke	1 555	1 445	3 000	3 750
370	4	370	2. Uke	1 555	1 084	2 639	3 298
660	2	660	2. Uke	1 555	4 335	5 890	7 363
660	3	660	2. Uke	1 555	2 890	4 445	5 556
660	4	660	2. Uke	1 555	2 168	3 723	4 653
660	5	660	2. Uke	1 555	1 734	3 289	4 111
660	6	660	2. Uke	1 555	1 445	3 000	3 750
660	7	660	2. Uke	1 555	1 239	2 794	3 492

Kompostfradrag Kr 284 + mva = Kr 355

Hytterenovasjon Tvedestrand

Kategori	Fast del	Volum del	Sum årsgebyr	Sum årsgebyr inkl mva
A	778	838	1 616	2 019
B	778	524	1 302	1 627
C	778	158	936	1 169
sorteringsbu/ nedgravd			400	500

Gebyrregulativ for slam

Tvedestrand kommune 2020

Slam (abonnenter som ikke er tilknyttet kommunal kloakk)

Type abonnement	Antall abonnent	Volum pr tømning	Tømme frekvens	Årsgebyr	Årsgebyr inkl. mva
Helårs					
Årsavgift slamavskiller	1	Inntil 4m3	24 mnd	1 230	1 538
Årsavgift tett tank	1	Inntil 4m3	12 mnd	2 460	3 075
Fritid					
Årsavgift slamavskiller	1	Inntil 4m3	48 mnd	615	769
Årsavgift tett tank	1	Inntil 4m3	12 mnd	2 460	3 075

Ekstratømming utover årsgebyr

Type tømning	Enhet	Pris	
		Pris	Inkl. mva
Nødtømming	Pr gang	1 552	1 940
Ekstra tømning	m3	615	769
Bomtur	Pr gang	552	690

4. Prognosemodell KS, skatt og rammetilskudd

TVEDESTRAND	Inngang !A1	2018	2019	2020	2021	2022	2023
TVEDESTRAND	4213						
(år 2020-prisnivå i perioden 2021-2023)					PROGNOSE		
1000 kr		2018	2019	2020	2021	2022	2023
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		143 780	150 680	152 257	152 020	151 955	151 888
Utgiftsutjevningen		28 579	24 692	26 882	26 865	26 860	26 855
Overgangsordning - INGAR		-433	762	-327	-273	-243	-212
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)		1 213	1 358	2 368	1 941	1 941	1 941
Overgangsordning - kommuner som skal slås sammen		-	-				
Korreksjon forsøksordninger barnevern og omsorgstjenester		-	-	-	-	-	-
Inndelingstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker		-	-	-	-	-	-
Nord-Norge-tilskudd/Namdalsstilskudd		-	-	-	-	-	-
Storbytilskudd		-	-	-	-	-	-
Småkommunetillegg		-	-	-	-	-	-
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)		4 666	4 819	4 958	4 958	4 958	4 958
Regionsentertilskudd		-	-	-	-	-	-
Veksttilskudd		-	-	-	-	-	-
Ordinært skjønn		800	970	1 040	1 040	1 040	1 040
Skjønn fra KRD - komp. bortfall veksttilskudd kommunesammenslåing				-	-		
Ekstra skjønn KMD inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur, retaksering prod.utsyr mv, bortfall eiendomsskatt produksjonsutstyr		127	-				
Budsjettvedtak Stortinget - saldering budsjett 2019			-254				
RNB 2019 - endringer i rammetilskudd			106				
Stortinget saldering budsjett 2018		176					
RNB 2018 og Nysaldering 2018		80					
Sum rammetilsk uten inntekstutj		178 987	183 133	187 178	186 551	186 512	186 470
Netto inntekstutjevning		30 152	31 090	31 810	31 810	31 810	31 810
Sum rammetilskudd		209 139	214 223	218 988	218 361	218 322	218 280
Rammetilskudd - endring i %			2,4	2,2	-0,3	-0,0	-0,0
Skatt på formue og inntekt		145 870	150 027	153 211	153 211	153 211	153 211
Skatteinntekter - endring i %			2,85	2,12	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)		-	-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)		355 009	364 200	372 200	371 600	371 500	371 500
					(avrundet totalsum ut fra at skatt kun er et anslag)		
Sum - endring i %			2,6	2,2	-0,2	-0,0	-
Ekstra skjønn tildelt av fylkesmannen		446	500				
(ufordelt skjønn fra Grønt Hefte - fordelt i løpet av året)							
Sum skatt og netto inntekstutjevning		176 022	181 117	185 020	185 020	185 020	185 020
Sum - endring i %			2,9	2,2	-	-	-
Rammetilsk kr pr innb. (inkl. inntekstutjevning)		34 511	35 130	36 077	35 974	35 967	35 960
Skatteinntekter kr pr innb.		24 071	24 603	25 241	25 241	25 241	25 241
Kostnadsindeks (utgiftsutjevningen)		1,0870	1,0697	1,0721	1,0721	1,0721	1,0721

5. Søknader fra organisasjoner

Til ordfører og rådmann i Tvedestrand kommune.

Fra Tvedestrand Musikkorps/ styret.

TVEDESTRAND KOMMUNE

DOKUMENTSENTERET

DATO.....06/11/19.....

JOURNALNR.....

SAKSNR.....19/11453.....

I forslag til budsjett for 2020 ser vi til vår store overraskelse og skuffelse at korpset mister det årlige kulturtilskuddet på kr. 15.000. Vi har en presset økonomi og uten kulturstøtte får vi problemer med å dekke faste utgifter.

Korpset har de siste årene hatt et underskudd i årsregnskapet. Budsjettet for inneværende år er også gjort opp med et underskudd på kr. 11.500.

Største utgift er lønn til dirigent med kr. 155.000. Dirigent Rune Hansen får sin lønn av Kulturskolen der han er ansatt, men Tvedestrand Musikkorps betaler til Kulturskolen hele hans lønn som dirigent i korpset. Kulturskolen/kommunen har derfor ingen utgifter til vår dirigent. Et par andre helt nødvendige utgiftsposter er vedlikehold/nyinnkjøp av instrumenter og til noter. De største inntektspostene er medlemskontingent, den årlige Tvedestrandskalenderen og betalte dugnader.

Tvedestrand Musikkorps består av en stabil kjerne på 20 musikanter som spiller i mange sammenhenger i løpet av året.

Folk flest tenker selvfølgelig på 17. mai da vi er i sving fra klokka seks på morran til langt ut på ettermiddagen.

Nyttårskonserteren i Tvedestrand Kirke er nå blitt en tradisjon og som viser at korpset spiller på et høyt nivå.

Vi er ett av bare tre korps på Agder som hvert år deltar i NM for janitsjar. Her konkurrerer vi med de beste korpse i landet og har fått mange gode plasseringer som setter Tvedestrand på kartet. Andre faste spillinger i løpet av året er høstkoncert og sommerkoncert og spilling i sentrum i forbindelse med jul og andre arrangementer.

Skal Tvedestrand Musikkorps være levedyktig må vi kunne tilby god kvalitet på alt vi driver med for å holde på de medlemmer vi har og ha håp om rekruttering av nye medlemmer.

Vi er så heldige å ha en fantastisk god dirigent som sørger for meningsfylte øvelser og gode prestasjoner.

Mange kommuner rundt om landet opplever at musikkorpset er nedlagt. Løsningen på 17. mai har vært å leie inn et korps fra Sverige.

Til en pris på kr. 25.000 kommer gjerne Søta Bror til unnsetning på nasjonaldagen.

Tvedestrand Musikkorps har de siste årene fått kr. 10.000 av kommunen for spilling på 17. mai.

Dersom vi mister kulturtilskuddet på kr. 15.000, må vi heller vurdere å sett opp prisen til kr. 25.000 for spilling på 17. mai og andre oppdrag som kommunen har behov for.

Vi håper i det lengste at kommunen vil gi oss kulturtilskuddet på kr. 15.000 slik at korpset kan sikres videre eksistens.

Vennlig hilsen Tvedestrand Musikkorps ved styreleder Therese Dalen

Til Tvedestrand kommune
Ved ordfører Marianne Landaas

Tvedestrand 03.10.2019

Medlemskap i Tvedestrand By

Viser til brev av 02.07.2019 angående oppsigelse av medlemskap og bortfall av tilskudd til Blomstrende Tvedestrand fra og med 2020.

Vi har forståelse for at Tvedestrand kommune har behov for å effektivisere driften og tilpasse kostnadene til inntektsnivået.

Men, i disse tider når samskapning og samarbeid løftes frem som viktig, har vi liten forståelse for at det skal kuttes i medlemskontingent i den eneste formaliserte næringsforeningen vi har i Tvedestrand!

Medlemskontingenten er kun på 10 000 kroner per år. Bidrag til Blomstrende Tvedestrand er en sak utenom hvor kommunen bidro med 35 000 kroner i 2019.

Samarbeid eller samskapning, dugnadsinnsats og gode felles arenaer oppfatter vi i næringslivet og i Tvedestrand By ligger sentralt i kommunens arbeid med utvikling og næringsutvikling. Det er viktig for å få til innovasjon og nytenking i prosjekter som f.eks. Byløft og Aktiv Rast. Slik vi ser det er et medlemskap i næringsforeningen med på å forsterke tanken om tett samarbeid og at vi jobber med og mot de samme målene.

Tvedestrand kommune sine planer

I tillegg har vi sett at det i kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt av Tvedestrand kommunestyre februar 2018, står, siterer blant annet:

- *Samhandling er nøkkelen til en god utvikling av kommunen. I årene som kommer ønsker vi i større grad å ta i bruk den kunnskap og de ressurser som innbyggerne har for sammen å finne de beste løsningene på kommunens utvikling – til beste for de som bor her og de som besøker oss.*
- *Å være samskapskommune betyr at der hvor det er hensiktsmessig skal ansatte, politikere, engasjerte innbyggere og næringsliv sammen finne ut hvordan et behov eller en utfordring dekkes eller løses.*

frivillig organisasjon og kommunen. Kostnadene for blomstene kan vi ta i spleiselag, men selve vanningen fra ca. 1 juli til 1.oktober – er blitt svært kostbar for oss. Prosjektet må avsluttes eller nedskaleres i 2020 om vi ikke finner en god løsning på vanningen sammen med kommunen.

Styret i Tvedestrand By ser det som veldig viktig at vi kan samarbeide med kommunen om viktige saker som kan utvikle byen og kommunen videre. Vi anoder derfor sterkt om at

- a) Tvedestrand Kommune melder seg inn i Tvedestrand By allerede fra nyttår – som en viktig signal til de næringsdrivende i kommunen og for å symbolisere at det er først når vi står sammen vi kan få til de store løftene!
- b) At vi får til et dialogmøte med teknisk avdeling og ansvarlig for park og anlegg – for å finne en god løsning for blomstrende Tvedestrand også for 2020.

Med vennlig hilsen
for styret og medlemmer i Tvedestrand By næringsforening

Bente Christensen
Styreleder

Kopi: Ordfører Jan Dukene

Tvedestrand kommune
Rådmannens stab

Oslo/ Porsgrunn 23.10.2019

Ang. bortfall av støtte fra Tvedestrand kommune

Vi viser til samtale med dere i går med bakgrunn i brev datert 02.07.2019, der dere varsler bortfall av kommunens støtte til Skjærgårds Music and Mission Festival med virkning fra 2020. Deres støtte er kr. 33 000,-.

Bortfall av denne støtten vil potensielt gi store konsekvenser for festivalen.

Vi får hvert år støtte fra Aust-Agder Fylkeskommune kr. 100 000 og frykter at denne vil forsvinne med deres vedtak, særlig fordi dette kommer samtidig med sammenslåingen av de to Agder-fylkene.

Videre er vi inne på en treårsramme for Kulturrådet som går ut 2020. Videre støtte fra Kulturrådet forutsetter lokal støtte, og vi har en berettiget frykt for at vi med deres vedtak vil falle ut av støtteordningen. Støtten fra Kulturrådet er nå på kr. 400 000,-.

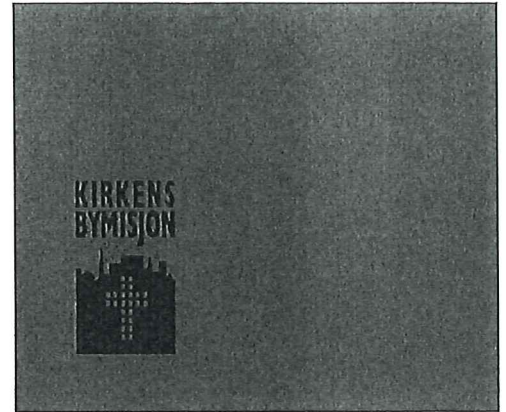
Til sammen vil dette vedtaket altså potensielt bety et tap i støtte på til sammen kr. 533 000,-. Et slikt tap vil få enorme konsekvenser for gjennomføring av festivalen. Vi ønsker derfor å be dere vurdere om vi kan tas inn igjen i deres budsjetter.

Med vennlig hilsen

Roar Eikli,
Festivalsjef Skjærgårds Music and Mission festival

Jørle Storebø,
Daglig leder Stiftelsen Skjærgårdsgospel

Til
Tvedestrand kommune
v/rådmann Jarle Bjørn Hanken

Arendal, 2. juli 2019

Søknad om driftstilskudd fra Tvedestrand kommune til opprettelse og drift av tiltak i regi av Kirkens Bymisjon

Søker: Stiftelsen Kirkens Bymisjon Aust-Agder og Telemark (SKBAAT)
Organisasjonsnr: 916 745 885
Kontonr: 2801.43.53374

Det søkes om

Det søkes om årlig driftstilskudd på kr 300.000 for fireårsperioden 2020-2023

Om søkeren

Stiftelsen Kirkens Bymisjon Aust-Agder og Telemark (SKBAAT) har eksistert som stiftelse siden 2016. Kirkens Bymisjon er organisert som 12 juridisk og økonomisk selvstendige stiftelser, som til sammen dekker størstedelen av landet. Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Oslo (SKBO) eier selve navnet Kirkens Bymisjon, og de 11 andre stiftelsene har et formelt samarbeid med SKBO. SKBAAT driver i dag arbeid i Arendal, Kragerø, Porsgrunn/Brevik og Notodden. Alle byer har et nært samarbeid med den lokale kommune og andre lokale aktører innenfor organisasjonsliv og næringsliv. Etter et lokalt initiativ fra Tvedestrand menighet (Den norske kirke) har vi nå ønske om å etablere Kirkens Bymisjon i Tvedestrand.

Kirkens Bymisjon har som visjon at «alle mennesker erfarer respekt, rettferdighet og omsorg». Vi vet at dette er en ambisiøs visjon, som dessverre ikke alltid viser seg å bli til virkelighet for alle. Samtidig er dette virkelighetsbildet grunn nok til å opprettholde ambisjonen. Hvert enkelt menneske har like stor verdi, og fortjener å leve i et fellesskap som har høye ambisjoner hva angår kvaliteten i enkeltmenneskers hverdag.

Kirkens Bymisjon står nær Den norske kirke, som i grunnloven er betegnet som Norges folkekirke. Organisatorisk er Kirkens Bymisjon ikke en del av Den norske kirke, men vi ønsker å gi vårt bidrag med fokus på kirkens diakoni, det som er kirkens omsorgstjeneste. Vi ønsker å være der folk er, med tålmodig nærvær, åpenhet og raushet. Et av våre mottoer er «Rom for alle», og det ønsker vi at alle mennesker skal erfare uavhengig av

hvem man er i forhold til etnisitet, legning, livssyn mm. Med disse holdningene og verdiene som grunnlag er det naturlig for Kirkens Bymisjon å samarbeide og samskape med ulike aktører i lokalsamfunnet, også dette uavhengig av preferanser tilknyttet livssyn og annet som kan sees på som skillelinjer. Vi ønsker å dempe polariseringen i samfunnet, og stadig være nysgjerrig på hva vi som mangfoldig fellesskap sammen kan jobbe for.

Bakgrunn og motivasjon

Den norske kirke (Dnk) i Tvedestrand tok i 2019 kontakt med SKBAAT, med ønske om dialog tilknyttet mulig samarbeid om tiltak som kan bety noe positivt for Tvedestrand innbyggere. Vi ble invitert på medarbeiderfest for mange frivillige medarbeidere i Tvedestrand menighet, der det var et stort engasjement for tanken om å etablere Kirkens Bymisjon. Med utspring i dette er det holdt møter mellom Dnk, SKBAAT, Tvedestrand kommune og NAV Tvedestrand, der det har fremkommet ideer og tanker om mulige tiltak. Det ble også arrangert møte 23. mai der politikere fra de fleste partier var representert, og der vi fikk presentert vår motivasjon og våre tanker om tiltak. Møtet opplevde vi ble til en god samtale som også omhandlet hvilke utfordringer som særlig gjør seg gjeldende i Tvedestrand.

Samlet har det blitt pekt på:

- Ensomhet
- Utenforskap
- Psykisk helse

Med levekårsstatistikkene og de ulike innspillene i møter og samtaler, har vi valgt å arbeide videre med noen konkrete planer.

Konkrete planer om tiltak i Tvedestrand

Med bakgrunn i utfordringene ønsker vi å starte et raust værested sentralt i Tvedestrand sentrum. Med utfordringer tilknyttet ensomhet og psykisk helse, er det blitt satt ord på i våre møter at en del av innbyggerne ikke er en naturlig del av bybildet. Vi ønsker å bidra til at alle skal kunne være en del av dette bildet, og at alle kjenner at de hører til i byen. Værestedet skal oppleves som et sted der ulike mennesker skal kjenne det naturlig å komme til. Her skal man bli møtt på en raus måte av frivillige medarbeidere, man skal kunne få en kopp kaffe, og det skal være mulig å få en prat og være sosial. Det skal også være rom for å få samtale i trygge omgivelser med kompetent personale, om ting i livet man ikke vil dele med alle.

Vi ønsker at stedet skal være ikke-stigmatiserende. Vi i Kirkens Bymisjon kan ofte bli tenkt på som en organisasjon som «hjelper» mennesker, og som gjør noe for «de som strever med livene sine», er «vanskeligstilte», og bærer liknende betegnelser – som dessverre kan oppleves som riktige beskrivelser utfra et gjennomsnittlig liv i Norge. Men vi ønsker ikke å bruke slike betegnelser, og har som mål å bidra til at vi som samfunn øver oss på å heller snakke om å skape likeverdige fellesskap, der mangfold er viktig og nødvendig.

Da kan det heller ikke være slik at mennesker skal måtte føle det slik som alenemoren, som stod frem i forbindelse med TV-aksjonen 2018, før hun tok mot til seg og begynte å benytte seg av muligheter i Kirkens Bymisjon: «hva vil folk tro om meg, når jeg drar til Kirkens Bymisjon?»

Vi ønsker å skape et sted der ulike mennesker finner det naturlig å komme innom. Det finnes nok mange virkemidler og driftsmåter for å oppnå dette. Vi har vurdert at gjenbruksbutikk kan være et godt virkemiddel. Vi merker fra andre bymisjons-tiltak og fra andre organisasjoner at mennesker har et økende fokus på gjenbruk. Ved å fylle værestedet med en slik butikk, tror vi at det vil bli skapt et mangfold av folk på stedet, i tillegg til at vi bidrar til bærekraft og miljø – noe som også er i tråd med Kirkens Bymisjons verdier og strategi.

Stedet kan utvikles til også å være møteplass for temakvelder og andre arrangement som samler folk. Vi kan sammen med andre lokale aktører, ikke minst Tvedestrand kommune og initiativtaker Tvedestrand menighet, legge til rette for foredrag, debatter – krydret med kultur – som tar opp ulike spørsmål og temaer som omhandler livene våre. Vi ønsker ikke å starte kafe. Dette fordi vi ikke vil starte noe som vil unødig konkurrere med det eksisterende tilbudet i sentrum.

Oppsummert ser vi for oss værestedet slik:

- Alle skal kjenne det naturlig å komme
- Mennesker blir møtt på en raus og åpen måte
- Man kan få en kopp kaffe og en prat
- Rom for samtale i trygge omgivelser
- Gjenbruksbutikk med noe for enhver smak
- Møteplass for å løfte frem ulike spørsmål og temaer, krydret med kulturelle innslag.

Ressursbehov og økonomi

Wærestedet skal i all hovedsak drives av frivillige medarbeidere. Frivillighet står sentralt i Kirkens Bymisjon – uten frivillighet har vi ingen Kirkens Bymisjon. Frivillige medarbeidere er for det ene en ressurs, og for det andre er frivillighet en verdi i seg selv. Kirkens Bymisjon har lang erfaring og sterk kompetanse på drift av frivillighet, både knyttet til rekruttering, opplæring og oppfølging. Vi har erfaring med og systemer for å ivareta dette på strukturert måte.

For å ivareta frivilligheten, koordinere gjenbruksbutikken, samt sørge for tilgjengeligheten for samtaler, trengs det en lønnet ansatt for å drifte helheten.

Vi trenger også et lokale i Tvedestrand sentrum, som er stort nok og som har de fasilitetene som trengs for å skape det beskrevne innholdet.

Vi er gjort oppmerksom på at Tvedestrand kommune, i likhet med flere av de andre kommunene Kirkens Bymisjon samarbeider med, har begrensede økonomiske muligheter. Vi søker tilskudd på kr 300.000 pr år i fire år. Dette skal dekke husleie og

strøm, og en ansatt i deltidsstilling. Øvrige driftskostnader tar vi risikoen på å dekke gjennom salg og innsamling.
For mer detaljer, se vedlagte budsjett.

Når Kirkens Bymisjon etableres i en kommune, er det vår erfaring at det skapes forventninger, og tiltakene kan svare på behov hos mennesker som trenger tid på å få til endring i livene sine. Derfor ønsker vi alltid å tenke langsiktig, noe som krever en forutsigbarhet over tid. Derfor søker vi om 4 års driftstilskudd.

Merverdi gjennom samarbeid med Kirkens Bymisjon

Hvorfor samarbeide med Kirkens Bymisjon?

Hva vil merverdien i et slikt samarbeid utgjøre?

Frivilligheten:

Som nevnt skal værestedet drives av først og fremst frivillige medarbeidere. Dette er selvsagt en økonomisk verdi, sett i forhold til å drive med bare lønnende medarbeidere. Men like viktig er det at frivillighet skaper rom for å bidra positivt, og for å være i et aktivt fellesskap.

Økonomisk merverdi:

Det er så langt vi kjenner til ikke laget statistikker på hva en kommune vil spare på å samarbeide med Kirkens Bymisjon. Men temaet kommer stadig opp, særlig i forbindelse med nyetableringer, og derfor spør man gjerne hva erfaringene er i kommuner der Kirkens Bymisjon har vært i lang tid. Vår opplevelse er at disse kommunene, til tross for at de ikke har underbyggende statistikker, svarer at de ikke ville vært foruten Kirkens Bymisjon. Et samarbeid gjør noe med kommunen med tanke på fokus, verdier og helhetstenkning. Det gis tilbakemeldinger på at det gjør noe positivt med bybildet, da det skapes arrangementer og tilstelninger som er åpne og inkluderende. Dessuten må det være legitimt å tro på at bymisjons-arbeid vil gjøre at enkeltmennesker kommer seg videre i livet, og forhåpentligvis ut av utfordringer som begrenser fra å for eksempel delta i arbeidslivet.

Tilgang til søkemuligheter:

Kirkens Bymisjon har mulighet til å søke på flere offentlige og private tilskuddsordninger. Flere av disse krever et dokumentert samarbeid med den lokale kommune. Dersom vi får et grunntilskudd fra den lokale kommune, kan vi se på mulighetene for å søke tilskuddsordninger som kan styrke og eventuelt utvide tiltakene våre.

«Radikal raushet»:

Som nevnt ønsker vi å samarbeide og samskape med ulike aktører. Vi ønsker å bidra til en delingskultur der vi ikke konkurrerer, men bidrar til at vi utfyller hverandre lokalt. Når man samarbeider med offentlige, ideelle og kommersielle aktører – som alle vil bidra til et bedre samfunn – opplever man fort at det ikke er alt man kan enes om. Men i et slikt samarbeidsbilde ønsker vi å være i kontakt med aktører som ikke tenker og handler helt likt som oss, og være nysgjerrig på hva vi kan enes om, og hva vi kan stå sammen om. Vi

ønsker å være så åpne som mulig, og ha raushet som utgangspunkt. Vi ønsker å strekke oss langt i møte med andre. Vi snakker gjerne om den «radikale rausheten» som skal prege oss.

I tillegg til at dette skal handle om våre samarbeidspartnere, skal det ikke minst handle om det som skal prege oss når vi møter mennesker. Uansett hva man har gjort, og hvordan livet har blitt, skal det alltid være rom for de nye mulighetene – de blanke arkene.

Fremdriftsplan

Dersom vi får det omsøkte tilskuddet, har vi planer om å være operative så tidlig som mulig i 2020. Det nedsettes i disse dager en ressursgruppe for videre planlegging.

Oppgaver høsten 2019:

- Jobbe videre med konseptbeskrivelse
- Skaffe egnet lokale, og inngå avtale/intensjonsavtale
- Skaffe frivillige
- Ta kontakt med potensielle samarbeidspartnere
- Avklare økonomiske innsamlingsmuligheter

Oppgaver vinter/vår 2020 (dersom etablering muliggjøres)::

- Ansette drifter av tiltaket
- Samle inn varer osv til bruktbutikken
- Klargjøre lokalet
- Etablere struktur rundt frivilligheten
- Markedsføre tiltaket
- Etablere samarbeid
- Mål oppstart med markering: 1. april

Vi håper på positiv respons på søknaden. Ta gjerne kontakt for nærmere avklaringer.

Med vennlig hilsen

Kolbjørn Gunnarson
Stiftelsen Kirkens Bymisjon Aust-Agder og Telemark
Daglig leder
97068403
kolbjorn@skbat.no

DEN NORSKE KIRKE

Prosten i Aust-Nedenes

Tvedestrand 18.09.2019

Kommunens bidrag til menighetenes ungdomsarbeid

Siden ungdomsprest stillingen ble opprettet i 2008, har kommunen vært med å bidra økonomisk med 50.000 kr pr år. Det er vi veldig takknemlige for.

Denne stillingen kombineres nå med soknepreststilling i Holt (50/50). Agder og Telemark bispedømmer er formell arbeidsgiver og lønner også sokneprest-delen.

Presten vi nå har har sagt opp stillingen sin og vi ønsker nå å lyse stillingen på nytt. Blir ungdomsprest-delen truet vil man være nødt til kun å lyse ut en halv stilling som sokneprest i Holt. Det kan bli krevende.

Det gjøres en stor innsats av en gruppe frivillige med å verve nye givere (givertjenesten). Dersom de som har forpliktet seg betaler, er vi langt på vei til å få regnestykket til å gå opp. Bidragene fra givertjenesten vil være varierende. Dersom stillingen på grunn av økonomi skulle bli satt på «vent», kan dette medføre at givere trekker seg. Noe som vil gjøre situasjonen enda mer utfordrende.

Vi tillater oss også å nevne at beløpet Tvedestrand kommune har bidratt med ut 2019 har stått fast, uavhengig av lønnsutviklingen som har vært gjennom disse 11 årene

Den økonomiske situasjonen for 2019 er følgende:

Bidrag fra Tvedestrand kommune	kr. 50 000.—
Bidrag fra menighetene	kr. 100 000.—
Bidrag fra givertjenesten (gaver fra frivillige)	kr. 180 000.—
Kostnader, lønnsutgifter	kr. 382 000.—
Udekket beløp (kan dekkes inn fra fond)	kr. 52 000.—

Økonomien er presset for oss alle. Derfor håper vi at dere som politikere forstår nytten av dette spleiselaget. Det er svært viktig å drive forebyggende arbeid blant barn og unge i kommunene vår. Tvedestrand får mye igjen i form av godt forebyggende arbeid for ungdommen vår.

En ungdomsprest er tilstede for ungdommene i hele kommunen. De som faller litt utenfor og sliter har en samtalepartner.

I stillingsinstruksen står det blant annet: Ungdomspresten skal videreføre og skape nye miljøer der ungdom kan komme som de er uansett religiøs tilknytning eller bakgrunn.

Vi oppfordrer med dette Tvedestrand kommune til fortsatt å delta med videre økonomisk støtte til ungdomsarbeidet med 50.000 kr pr. år.

Med vennlig hilsen.

Ragnhild E Floberg

Adresse;
Tjennavn.35
4900 Tvedestrand

Mailadresse;
prost@tvedestrand.kirken.no
ragnhild.e.floberg@gmail.com

Telefon; 371 99 526/
900 65 245

Tvedestrand Kommune
v/ordfører Marianne Landaas
Postboks 38
4901 TVEDESTRAND

Myra, 30.10.2019

Søknad om støtte til gjennomføring av Idrettsleiren 2020 på Hove

Også i 2020 vil Agder Idrettskrets, i samarbeid med 150 frivillige, arrangere idrettsleir på Hove for over 850 barn og ungdom. Leiren arrangeres i 2020 (20.-25. juni) **for 70. gang på rad.**

Idrettsleiren er en all-idrettsleir for alle barn og unge, med og uten funksjonshemninger, mellom 11 og 17 år. Vi tilbyr over 30 ulike idretter og aktiviteter. Vi har ikke turt å heve leiravgiften nevneverdig gjennom mange år fordi vi vil at alle skal kunne være med. Utreknet skulle leiravgiften vært doblet av det den er i dag. Dagens deltagerpris er kun 2200,- med alt inkludert. Vi mener at idrett skal være for alle, også de med dårlig råd. Vi søker derfor om kommunal støtte for dekke gapet mellom deltageravgiften og de faktiske kostander. I tillegg jobber over 150 voksne som frivillige. Vi ønsker å videreføre leiren, slik den har vært i mange år, til glede for enormt mange barn og unge.

Vi er **Norges største all-idrettsleir** og er en av de idrettsleirene i Norge med lengst fartstid. Ingen andre tilsvarende leirer har så mange deltagere og så bredt spekter av aktiviteter. Gjennom årenes løp har vi sett at svært mange barn og ungdom velger å prøve ut nye aktiviteter når de kommer på leir. På den måten får de muligheten til å teste ut nye idretter og være allsidige. Mange av deltagerne våre er ikke tilknyttet idrettslag og driver ikke med idrett til vanlig. Vi ønsker å vise dem det lokale utvalget av aktiviteter. Noen av deltagerne beveger seg svært lite fysisk på fritiden, og kan betegnes som «inaktive». De velger å komme på leir fordi vennene sine skal, og fordi de har lyst til å sjekke ut hva Idrettsleiren har å by på. Vi har barn fra alle sosiale lag og kulturer. Vi tror at leiren vår kan være et bidrag på veien til å jevne ut helseforskjeller blant barn og unge, uavhengig av sosioøkonomisk status. 2019 var et kanonår for Idrettsleiren. Ikke bare bidro Gjensidigestiftelsen til at 100 plasser ble delt ut gratis til barn av familier med svak økonomi, de var også sterkt involvert i mange nysatsninger. Vi utvidet leiren med ca. 100 plasser med et langsiktig mål om å nå 1000, noe som er naturlig når vi i 2019 slo oss sammen med Vest-Agder. Idrettsleirens app ble sluppet og tatt i bruk. Samt en nysatsning på ungdomscamp og flere kompetansekurs på aktivitetslisten vår.

Idrettsleiren er en viktig praksis- og dannelsesarena for unge ledere. Vi har over 100 instruktører som instruerer 6-9 timer daglig, som får verdifull arbeidserfaring. De får personlige tilbakemeldinger på hvordan de skal videreutvikle seg og styrke sine sider som leder. Vi opplever at de blir enda dyktigere idrettsfaglig og enda tryggere i lederrollen i løpet av uken. Dette er hovedsakelig lokale instruktører, som regionen har stor glede av i ettertid. Vi får positive tilbakemeldinger fra næringslivet.

Dere er velkommen til å gjeste oss under uka. Vi søker om støtte på opptil kroner 20.000. Vi håper på en positiv behandling.

Vennlig hilsen
Karete H. Johansen
Prosjektleder
Agder Idrettskrets

Budsjett IDRETTSLEIREN 2020		
	Regnskap 2019	Budsjett 2020
INNTEKTER		
Sponsorinntekter	887 543	500 000
Salg kiosk	316 191	350 000
Tilskudd kommuner og firmaer	127 000	200 000
Tilskudd fylkeskommunen	20 000	20 000
Deltakeravgifter	1 494 530	1 500 000
Div inntekter	60 286	40 000
TOTALE INNTEKTER	2 905 550	2 745 000
UTGIFTER		
Innkjøp kiosk	199 028	200 000
Lønn og godtgjørelser	896 337	400 000
Oppholdsutgifter	600 449	600 000
Markedsføring	18 125	30 000
Forsikring	12 014	13 000
Leiekostnader	134 661	140 000
Gaver/premier	20 815	10 000
Utstyr og bekledning	816 311	600 000
Div administrasjon	111 153	480 000
IT-kostnader	100 120	100 000
Underholdning	90 933	50 000
Transport	68 055	70 000
TOTALE UTGIFTER	3 068 001	2 735 000
Resultat	-162 451	10 000

01.11.19

Søknad om tilskudd

Kirkens SOS Agder søker - for driftsåret 2020 – om kr. 7.500,-

De siste årene har kontoret på Agder i snitt tatt imot over 20.000 henvendelser på chat og telefon. Totalt i Norge besvarer Kirkens SOS 500 henvendelser i døgnet fra folk som er i følelsmessig krise. Likevel er det slik at 1 av 3 ikke får svar første gangen de ringer. Det har vært en stor økning i henvendelser fra unge under 29 år på våre skriftlige tjenester SOS-chat og SOS-melding. Midler fra fylket og kommuner vil bidra til at vi kan øke tilgjengeligheten med fra 65% til 75% ved å jobbe mer målrettet med rekruttering av frivillige. De neste to årene ønsker vi å rekruttere 20 flere frivillige på nye måter i Agder, slik at vi til sammen da har en frivillighet på 120 personer. Dette svarer til 4000 flere frivillighetstimer per år. Frivillige i Agder besvarer med dette 2400 flere henvendelser hvert år fra 2021. Kirkens SOS kan da hjelpe enda flere unge og hele befolkningen til å mestre livet ved å være tilgjengelige på telefon og internett hele døgnet.

Vi ønsker å være en plass som alltid er åpen og hvor man kan ringe når krisen rammer. Vi takker på forhånd på velvillig behandling og ber om at dere tar kontakt med oss dersom det er noen uklarheter eller behov for mer utfyllende informasjon.

På vegne av Kirkens SOS Agder,
Asle Eivind Bjorvatn
Daglig leder
Mob: 92 45 23 56
Mail: ab@kirkens-sos.no

VEDLEGG

Kirkens SOS Agder

Kirkens SOS Agder er det nest eldste senteret i Kirkens SOS i Norge. Vi har administrasjon i Kristiansand og vaktrom i Kristiansand og Arendal og består i dag av 2,5 årsverk og mer enn 95 frivillige medarbeidere fra nesten alle kommunene i fylket. De ansatte har ansvar for lokal rekruttering, opplæring og veiledning av frivillige medarbeider. I tillegg er det viktig å være synlige i nærmiljøet og jobbe med inntektsbringende arbeid. I 2018 besvarte Kirkens SOS Agder over 20.000 telefon- og internetthenvendelser fra hele landet. Per dags dato har vi en årlig omsetning på ca. 3.0 millioner kroner. Lønnsmidler og husleie er den desidert største delen av budsjettet. Men med kun tre ansatte (2,5 stillingshjemler), hvorav en var langtidssykemeldt, må vi si oss ganske godt fornøyde med å opprettholde drift og at vi fremdeles ligger på mellom 80 og 100 frivillige. Kirkens SOS Agder har de siste to årene markert seg i bybildet både i Aust-Agder under Arendalsuka, og under den store familiekonserten som arrangeres på Torvet i Kristiansand hver tredje søndag i advent. Her når vi ut til veldig mange, og opplever stor støtte i befolkningen, og flere støtter både økonomisk og har blitt med på kurs etter dette.

Vi er med på Universitetet i Agder (UiA) både under semesterstart, og på verdensdagene for selvmord/psykisk helse i september og i oktober. Vi har klart å få innpass i undervisningen både på veilederstudiet og på sykepleien, hvor vi har temadager og hvor studenter på sikt skal ut i praksis hos oss. Vi har holdt eksterne «God å snakke med kurs» for menigheter i hele bispedømmet, for organisasjoner og NAV i Arendal og i Kristiansand: Vi har holdt foredrag for psykologistudenter og teologistudenter på Høyskolen VID (Ansgar), og hatt temakvelder på Rotary, Lions og for ansatte på IKEA i tilknytning verdensdagen for psykisk helse 10. oktober. Vi er kirkens forlengede diakonale arm, og kurser stadig kirkelige ansatte i møte med selvmordsnære og mennesker i krise. Vi har samarbeid med skoler og menigheter hvor vi deltar på temadager om Livsmestring, og daglig leder er kursleder på både VIVAT og SafeTalk kurs i regi av RVTS-sør.

I løpet av de 43 årene Kirkens SOS Agder har eksistert, har organisasjonen vært viktig for det psykiske helsevernet i kommunene ved lokal opplæring og dyktiggjøring av folk. Vi er samlingssted for de som ønsker å jobbe som frivillige med en meningsfull sak. Frivillige kan gjennom tjenesten og oppfølgingen både oppleve fellesskap, selvutvikling, mening og emosjonell støtte i eget liv.

Fremtidens behov for tjenesten (noen å snakke med)

Det er ingen grunn til å tro at det skal bli mindre behov for noen å snakke med i årene som kommer. Ifølge Folkehelsemeldingen rangeres Norge fremst i internasjonale sammenligninger av trivsel og velferd, men psykiske plager og psykisk sykdom er en stor folkehelseutfordring. Nesten en fjerdedel av den voksne, norske befolkningen har en diagnostiserbar psykisk lidelse. Mellom en tredjedel og halvparten av befolkningen vil oppleve minst en periode med en diagnostiserbar psykisk lidelse i løpet av livet.

Antagelsene er at psykiske helseplager kommer til å være minst like utbredt fremover. Det samme gjelder en annen samfunnsutfordring som Kirkens SOS er godt kjent med – nemlig ensomheten. Det blir stadig flere ufrivillig ensomme og med en levealder som bare øker vil også antallet ensomme eldre gjøre det samme. Det blir gjort en betydelig innsats for å møte disse store samfunnsutfordringene – og i denne innsatsen trengs en tjeneste som Kirkens SOS. Sosial støtte er det motsatte av ensomhet. Det innebærer å få kjærlighet og omsorg, å bli aktet og verdsatt og å tilhøre et fellesskap. Regjeringen vil i samarbeid med frivillig sektor mobilisere til en felles innsats for å forebygge ensomhet og bidra til sosial støtte. Det er spesielt viktig å rette innsatsen mot på barn og unge og eldre.»

Det som tydelig kommer til uttrykk og som allerede er i ferd med å skje er at langt mer av psykisk helsearbeidet skal skje på kommunalt nivå. Dette gjelder både forebygging og behandling. Målet er at tilbudene om hjelp skal finnes nær de som trenger hjelp. Det skal være lett tilgjengelig, rask tilgang og med store muligheter for å påvirke eget tilbud. Vi har de siste årene og spesielt i 2019 sett en sterk økning i bruken av de skriftlige tjenestene våre – tjenester som primært brukes av unge under 29 år. Alvorlighetsgraden i samtalerne er høy, og vi møter daglig temaer som selvskading, depresjon, spiseforstyrrelser, ensomhet, mobbing, ulike former for overgrep og vansker med livsmestring. Det er mange som forteller historiene sine for aller første gang og som er tydelige på at de aldri ville ha turt å kontakte noen på noen annen måte en via en chat. Vi er glade for å kunne være det første skrittet mot hjelpen de trenger for å få det bedre. Det er også en høy prosentandel av samtalerne som handler om selvmord. Over 50 % av samtalerne på chatt handler om selvmordstanker - av disse blir så mye som 20% vurdert som akutt selvmordsnære.

REGNSKAP 2018 OG BUDSJETT 2020 FOR KIRKENS SOS AGDER

INNTEKTER	Regnskap pr. 31.12.2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Tilskudd menigh./organisasjoner	347 779,00	320 000,00	365 000,00
Tilskudd Bispedømmerrådet	5 500,00	10 000,00	20 000,00
Tilskudd staten	1 141 590,00	1 100 00,00	1 210 000,00
Momskompensasjon	121 284,00	170 000,00	150 000,00
Tilskudd Fylkene	325 000,00	275 000,00	225 000,00
Tilskudd Diverse kommuner	40 400,00	50 000,00	50 000,00
Tilskudd Kr.sand kommune	382 000,00	450 000,00	475 000,00
Tilskudd Arendal kommune	150 000,00	150 000,00	150 000,00
Gaver	73 579,00	70 000,00	70 000,00
Motkonto husleie Arendal	80 000,00	80 000,00	80 000,00
Norsk Kr. Studieråd	17 244,00	10 000,00	20 000,00
Andre driftsinntekter	77 451,00	200 000,00	100 000,00
Lotteri/Himmel og jord	190 676,00	150 000,00	150 000,00
Renter	18 330,42	15 000,00	15 000,00
Sum inntekter	2 970 833,42	3 050 000,00	3 100 000,00
KOSTNADER			
Lønn/Honorar/Personalfor.	1 134 505,	1 500 000,00	1 550 000,00
Feriepenger	148 101,00	155 000,00	155 000,00
Arbeidsgiveravgift	204 623,00	220 000,00	220 000,00
Pensjonspremie/APO	153 401,00	190 000,00	190 000,00
Regnskap/revisjon	117 807,00	65 000,00	65 000,00
Lys,varme, vedlikehold	24 926,00	55 000,00	55 000,00
Husleie, leie parkering	224 597,00	240 000,00	290 000,00
Husleie Arendal	80 000,00	80 000,00	80 000,00
Kontorutstyr internt, inventar	78 805,00	90 000,00	90 000,00
Kontorhold/veiledning/kurs/møter.	95 698,00	60 000,00	60 000,00
Lotteri/Himmel og jord	27 150,00	50 000,00	50 000,00
Telefon	41 247,00	50 000,00	50 000,00
Kurs, reiser, veil., møter internt	88 650,00	160 000,00	100 000,00
Porto	9 438,00	15 000,00	15 000,00
Annonser/annen informasjon	151 031,00	90 000,00	90 000,00
Faglitteratur, internett	1 317,00	5 000,00	5 000,00
Forsikringer	784,00	15 000,00	15 000,00
Kontingent	3 430,00	5 000,00	5 000,00
Renter/gebyr	2934,00	5 000,00	5 000,00
Avskrivning inventar/utstyr	10 618,00	-	-
Sum kostnader	2 598 972,42	3 050 000,00	3 100 000,00
Resultat	371 861,00	-	-

Tvedestrand Kommune
v/ordfører Marianne Landaas
Postboks 38
4901 TVEDESTRAND

Myra, 30.10.2019

Søknad om støtte til gjennomføring av Hovdenleiren 2020

Også i 2020 vil Agder Idrettskrets, i samarbeid med Åmli- og Tvedestrand v.g. skole, arrangere Hovdenleiren. Leiren arrangeres for **34. gang på rad** og vi er stolte av å ha med oss Friluftsrådet Sør som med-arrangør.

Leiren er et aktivitetstilbud til utviklingshemmede fra hele Agder fylke. Hensikten med leiren er å gi et organisert idrettstilbud vinterstid til denne fargerike gruppen. Målet er videre at utviklingshemmede selv skal settes i stand til å drive en vinteraktivitet, som ledd i å ivareta egen fysisk-, psykisk- og sosial helse. I tillegg setter vi i stand en stor gruppe elever, til å aktivisere denne målgruppen, hvilket også anses som meget samfunnsnyttig.

Leiren gjennomføres i tiden 28. mars – 3. april med overnatting på Hovden Resort. Vi har plass til 50-60 utviklingshemmede, en instruktørstab på 30, lærerstab på 7, samt et antall støttekontakter og medhjelpere fra deltakernes bomiljø på rundt 25 personer. I alt vil ca. 120 personer delta på tiltaket.

Alle bidrag mottas med stor takk. Og vi håper dere har lyst til å gi oss en liten gave i anledning vår 34.leir.

Årsaken til at leiren ikke er selvbærende økonomisk er at deltagerne har behov for massiv oppfølging, ca. 1 instruktør pr. deltager. Deltagernes egenandel dekker i grove trekk kun egen kost og losji + deler av en instruktørkostnad. Tatt i betraktning at mange av deltagerne er lavtlønnede/trygdede og at mange av dem har med egen ledsager for personlig stell, ser vi et stort behov av å holde egenandelen så lav som mulig og heller få kommuner og fond til å dekke inn mellomlegget. Slik kan vi imøtese vårt motto som er «Idrettsglede for alle»!

Dere er velkommen til å gjeste oss under uka, enten i skiløypa når vi er i full aktivitet ute, eller på hotellet på kveldstid hvor det er dans og moro. Hovdenleiren må rett og slett oppleves. Folk vil ikke tro hvor unik den er før de har hatt et besøk og møtt deltagerne og all mestringsgleden. Ta gjerne en titt på hjemmesiden vår www.hovdenleiren.no eller vedlagt deltakerinvitasjon for mer informasjon.

Vi håper på en positiv behandling, da leiren er avhengig av off. støtte for å driftes videre.

Vennlig hilsen
Karete H. Johansen
Prosjektleder
Agder Idrettskrets

Budsjett HOVDENLEIREN 2020	
	2020
INNTEKTER	
Sponsorinntekter	15 000
Salg brukte instruktørjakker	4 000
Tilskudd kommuner	45 000
Tilskudd fylkeskommunen	75 000
Tilskudd andre	35 000
Deltakeravgifter	488 000
Momskompensasjon	30 000
TOTALE INNTEKTER	692 000
UTGIFTER	
Lønn og godtgjørelser	80 000
Oppholdsutgifter	499 000
Markedsføring	4 000
Forsikring	8 000
Gaver/premier	3 000
Utsyr og bekledning	46 000
Reiseutgifter	45 000
Div administrasjon	7 000
TOTALE UTGIFTER	692 000
Resultat	0

05.08.19

Stiftelsen Amathea
Avd Agder
Henrik
Wergelandsgate 29
4612 Kristiansand
Telefon 815 32 005

E-post: agder@amathea.no
Internett: www.amathea.no
Bankgiro 8200.01.78639
Foretaksregisteret NO 971 495 464

STIFTELSEN AMATHEA – SØKNAD OM DRIFTSTILSKUD

Vi søker med dette om tilskudd til fortsatt drift av vårt lokal kontor for 2020. Kontoret i Kristiansand dekker Agder fylkene.

Hvert år tar 10 000-vis av jenter, kvinner og par i Norge stilling til om de skal fortsette eller avbryte et svangerskap. Å stå i et slikt valg er vanskelig for de fleste uavhengig av alder og etnisitet. Unge jenter som akkurat har begynt på utdanning eller godt voksne damer som trodde de var ferdig med barn henvender seg til oss. Ut i fra lov om svangerskapsavbrudd har jenter/kvinner råderett over egen kropp og valg. Som en landsdekkende, spesialisert og gratis lavterskel helsetjeneste kompletterer vi helsevesenet generelt, og har spisskompetanse på veiledning og forebyggende arbeid innen graviditet og abort.

Konsultasjoner hos oss kan foregå på vårt kontor eller per telefon. I Kristiansand har vi klienter fra hele Agder. Vi tilbyr også undervisning i *seksuell og reprodutiv helse* til **alle** ungdomskoler i Agder, samt foreninger, lag og helsepersonell.

Stiftelsen Amatheas tjenestetilbud er en del av de regionale helseforetakenes arbeid med å oppfylle retten kvinner har til informasjon og veiledning med hjemmel i Lov om svangerskaps-avbrudd. Vi er den eneste virksomheten i Norge som har veiledning overfor kvinner som har blitt uplanlagt gravide, som primæroppgave. Stiftelsen har over 40 års erfaring på dette området. Det er et lavterskeltilbud og alle våre tjenester er gratis for brukeren.

Stiftelsen Amathea har veiledningskontor i 14 av landets fylker. Ledelse og administrasjon holder til i Oslo. I 2018 ble det gitt over 12.000 konsultasjoner ved våre kontorer. Stiftelsen Amathea drives i all hovedsak gjennom bevilgninger fra det offentlige; Helse- og omsorgsdepartementet, de regionale helseforetakene (RHF), fylkeskommunene og kommunene. Stiftelsen Amathea har en landsomfattende telefon/chat tjeneste som betjenes alle hverdager kl. 08-20. Vi tilbyr også prevensjonsveiledning, *gratis* kondomer og graviditetstesting. Mer informasjon finnes på våre nettsider www.amathea.no.

Det er et helsepolitisk mål at det blir gitt undervisning til konfirmantgrupper, ungdomsskoler, videregående skoler og høyskoler om seksuell og reprodutiv helse. Stiftelsen Amathea søker å gi kunnskap om en trygg seksuell helse og om prevensjonsmetoder for slik å forebygge uplanlagt svangerskap. Se vårt undervisningsopplegg på www.ungoggravid.no

Stiftelsen har gjennom flere år arbeidet målrettet og kontinuerlig med å utvikle gode metoder og tilbud til ungdom, kvinner og par med minoritetsbakgrunn. Målet er å sikre dem likeverdige helsetjenester.

Vi ønsker Samhandlingsreformens invitasjon til samarbeid mellom organer velkommen, og er en medaktør på den forebyggende arena. Stiftelsen Amathea er et lavterskeltilbud til alle og arbeider aktivt for å skape trygg seksualitet blant alle.

I følge våre brukerundersøkelser fra 2018 sier 96,6% at de blir møtt på en god måte og at de fikk snakket om det som var viktig for dem. 86;4% forteller at samtalen var til svært stor eller stor hjelp for dem i situasjonen deres.

Stiftelsen Amatheas veiledningskontor for Agder ligger i **Henrik Wergelandsgate 29, Wergelandsgården 5. etg.**

Veiledningskontoret har åpent mandag–fredag 08.30-15.30.

Aktuelle opplysninger om kontorets drift i 2018:

- **1074** konsultasjoner
- 2 fødselsforberedende kurs for gravide kvinner
- 2 mor-barn grupper
- Undervisning på ungdomsskoler og videregående skoler i tema: Uplanlagt graviditet og abort.
- **65 timer** undervisning til **1600 elever/foreninger/helsepersonell**
- Samarbeid med helse- og sosialtjenesten i kommunene
- Samarbeid med ideelle organisasjoner
- Markedsføring av våre tjenester i både Aust- og Vest Agder

Vennlig Hilsen

Andrea Skaarer Kreutz
Direktør

Anne-Margrethe Knutsen
Sykepleier/veileder

